

ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

มุกดา อามาลีนา

18 เม.ย. 2559
361320 TH0023885

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของ มุกดา อามาตินา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาคุษฎิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

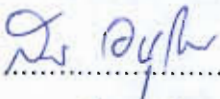

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์)

..... กรรมการ
(ดร.ชลดาว ปุรณานนท์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาคุษฎิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 10 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประธานกรรมการสอบคุณฉันทิพนธ์ และ ดร.ชลดาว ปุณณานนท์ ผู้แทนคณะศึกษาศาสตร์ กรรมการสอบคุณฉันทิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำอันมีคุณค่าต่อผลงานวิจัยคุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครูของ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และขอขอบใจความตั้งใจของนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยประสานงานให้สำเร็จด้วยดี ขอขอบคุณกำลังใจจากเพื่อนร่วมรุ่น รุ่นพี่ สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิตการศึกษาศึกษา ที่คอยถามไถ่เป็นกำลังใจ ช่วยรับฟัง แสดงความคิดเห็น และให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและให้กำลังใจในการศึกษา และขอขอบคุณนายชอบริ อามาลีนา คู่ชีวิตที่คอยดูแลเอาใจใส่ด้วยความรัก ความห่วงใย และให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ และช่วยเหลือผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

มุกตา อามาลีนา

50810845: สาขาวิชา: วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา; ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา)

คำสำคัญ: การอยู่ร่วมกันในสังคม/ ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับ

มุกดา อามาลีนา: ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี (THE MULTI – LEVEL CAUSAL FACTORS OF COHABITATION ON LOWER SECONDARY STUDENTS IN CHONBURI) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: ไพรัตน์ วงษ์นาม, ก.ค., สุรีพร อนุศาสนนันท์, ก.ค. 194 หน้า. พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนา ตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน 3) เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จ.ชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,041 คน จาก 43 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง 2 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทุกระดับ (MCFA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างทุกระดับ (MSEM) ใช้โปรแกรม Mplus 7.0

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนา และตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างทุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดลได้แก่ $\chi^2 = 859.047$, $df = 339$, $p = 0.000$, $\chi^2/df = 2.534$, $RMSEA = 0.038$, $CFI = 0.957$, $TLI = 0.949$, $SRMR_w = 0.031$, $SRMR_b = 0.183$

2. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน ผลปรากฏดังนี้

2.1 ระดับนักเรียน พบว่า ทักษะทางสังคม และการมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 85.40

2.2 ระดับโรงเรียน พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนาย การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 72.80

3. เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผลปรากฏดังนี้

3.1 ระดับนักเรียน พบว่า ทักษะทางสังคม และการมอง โลกในแง่ดี มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ทักษะทางสังคมยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผ่านการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 82.60

3.2 ระดับโรงเรียน พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทุกตัวร่วมกันในสังคมทำนายการอยู่ร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 19.90

50810845: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH, MEASUREMENT AND STATISTICS
 Ph.D. (EDUCATIONAL RESEARCH, MEASUREMENT AND STATISTICS)

KEYWORDS: COHABITATION/ MULTI – LEVEL FACTORS

MUKDA AMALINA: THE MULTI – LEVEL CAUSAL FACTORS OF
 COHABITATION ON LOWER SECONDARY STUDENTS IN CHONBURI. ADVISORY
 COMMITTEE: PAIRAT WONGNAM, Ph.D., SUREEPORN ANUSASANANAN, Ph.D.
 194 P. 2015.

The purposes of this research were: 1) to develop and validate the accuracy of multi-level causal factors in a structural equation model of cohabitation on lower secondary students in Chonburi, 2) to study the multi-level causal factors in the structural equation model of cohabitation on lower secondary students in Chonburi (student level and school level), and 3) to develop the multi-level causal factors in the structural equation model of cohabitation on lower secondary students in Chonburi (student level and school level). The participants consisted of 1,041 secondary school students from 43 schools under Chonburi Primary Educational Service Area Office in the second semester of the academic year 2015, obtained by using two-stage random sampling. The research instruments were rating scale questionnaires. The data were analyzed by using descriptive statistics, simple correlation coefficients, multiple-level confirmatory factor analysis, and multi-level structural equation model, performed by the Mplus 7.0 program.

The results of this study were as follows.

1. The development and validation of the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on lower secondary students in Chonburi showed that the model was consistent with empirical data. The statistics used to test validity of the model is

$\chi^2 = 859.047$, $df = 339$, $p = .000$, $\chi^2 / df = 2.534$, $RMSEA = 0.038$, $CFI = 0.957$, $TLI = 0.949$, $SRMR_w = 0.031$, $SRMR_b = 0.183$

2. The study of the multi-level causal factors in the structural equation model of cohabitation on lower secondary students in Chonburi were as follows.

2.1 For the student level, it was found that social skills and optimism had direct influence on cohabitation at the .01 level. All of the factors could cooperatively predict cohabitation of lower secondary school students in Chonburi at 85.40 percent.

2.2 For the school level, it was found that learning process focused on the democracy and environment had direct influence on cohabitation at the .01 level. All of the factors could cooperatively predict cohabitation of lower secondary school students in Chonburi at 72.80 percent.

3. Results of the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on lower secondary students in Chonburi were as follows.

3.1 For the student level, it was found that social skills and optimism had direct influence on cohabitation at the .01 level. **Social** skills had indirect influence on cohabitation through on optimism at the .01 level. All of the factors could cooperatively predict cohabitation of lower secondary students in Chonburi at 82.60 percent.

3.2 For the school level, it was found that peer-teacher relationship had direct influence on cohabitation at the .05 level. School size had negative direct influence on cohabitation at the .05 level. All of the factors could cooperatively predict cohabitation of lower secondary school students in Chonburi at 19.90 percent.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
โมเดลสมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ตอนที่ 1 สังคมและการอยู่ร่วมกันในสังคม.....	14
ตอนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม.....	25
ตอนที่ 3 หลักการและแนวคิดการวิเคราะห์ระดับ.....	49
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิง โครงสร้าง.....	83

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลเบื้องต้น ของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพระศัพการอยู่ ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี.....	110
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกัน ในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับ นักเรียนและระดับ โรงเรียน.....	115
ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพระศัพการอยู่ร่วมกัน ในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี.....	123
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	129
สรุปผลการวิจัย	130
อภิปรายผลการวิจัย.....	134
ข้อเสนอแนะ.....	138
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	162
ภาคผนวก ก.....	163
ภาคผนวก ข.....	165
ภาคผนวก ค.....	180
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	194

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม โรงเรียน..... 71
3-2	ค่า <i>IOC</i> จากการพิจารณาแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ..... 77
3-3	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม จำแนกตามองค์ประกอบและทั้งฉบับ..... 79
3-4	เกณฑ์ระดับความกลมกลืนของดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล..... 83
3-5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม ($N = 1,041$)..... 84
3-6	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม..... 85
3-7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($N = 1,041$)..... 86
3-8	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย..... 88
3-9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดการมองโลกในแง่ดี ($N = 1,041$)..... 89
3-10	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการมองโลกในแง่ดี..... 90
3-11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดทักษะทางสังคม ($N = 1,041$)..... 91
3-12	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทักษะทางสังคม..... 92
3-13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดทัศนคติของผู้อุปการะ ($N = 1,041$)..... 93
3-14	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทัศนคติของ ผู้อุปการะ..... 94
3-15	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ($N = 1,041$)..... 95
3-16	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับนักเรียน..... 96

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
3-17	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (N = 1,041).....	97
3-18	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	98
3-19	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย (N = 1,041)...	99
3-20	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย.....	100
3-21	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตใน โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (N = 1,041).....	101
3-22	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน.....	102
4-1	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรจัดประเภท.....	107
4-2	ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในระดับนักเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	108
4-3	ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในระดับโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	109
4-4	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี.....	113
4-5	น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรใน โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอยู่ ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ระดับ นักเรียน.....	118
4-6	ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมใน โมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรระดับนักเรียน.....	120
4-7	น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรใน โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอยู่ ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับ โรงเรียน.....	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-8	ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมใน โมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรระดับโรงเรียน..... 122
4-9	ผลการวิเคราะห์ความตรงของ โมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับของการอยู่ ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี..... 124
4-10	ขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรทำนายระดับ นักเรียนและระดับ โรงเรียน..... 126

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 โมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี.....	5
2-1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละระดับและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับเดียวกันของการศึกษา	53
2-2 ลักษณะโครงสร้างของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์พหุระดับ.....	53
2-3 ตัวอย่าง โมเดลเชิงบวก 3 ระดับ, การวิเคราะห์สมการถดถอย.....	54
2-4 โมเดลการวิเคราะห์เชิงสาเหตุพหุระดับ 3 ระดับ.....	55
3-1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม.....	86
3-2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย.....	88
3-3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการมองโลกในแง่ดี.....	90
3-4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดทักษะทางสังคม.....	92
3-5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดวัดเศรษฐกิจฐานะของผู้ปกครอง.....	94
3-6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน.....	96
3-7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	98
3-8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย.....	100
3-9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	102

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4-1	โมเดลการวัดพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น จังหวัดชลบุรี.....	115
4-2	โมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ระดับนักเรียน (Micro- level unit).....	117
4-3	โมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีในระดับโรงเรียน (Macro- level unit).....	120
4-4	โมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี.....	128

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลางที่ดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผน เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 2) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สิ่งที่กำลังมานี้แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากขึ้นเป็นลำดับ แต่อย่างไรก็ตามการจะพัฒนาคนในประเทศให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้จำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีนั้นจะเป็นคนที่อารมณ์ดี มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคอย่างมีสติ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

คนที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขคือคนที่รู้จัก เข้าใจตนเองและผู้อื่น ได้ดี สามารถปรับตัวตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ มองวิกฤตและปัญหาต่าง ๆ ว่ามีทางแก้ไข สามารถที่จะเผชิญและต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลียงหนี จะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและควรศึกษาทำความเข้าใจ เนื่องจากการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นวัฏจักร

สำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีประสบความสำเร็จในชีวิต และมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง (เดิมศักดิ์ คทวนิช, 2549, หน้า 63)

ปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กอรปกับมีการแข่งขันที่รุนแรงมาก ตั้งแต่เวทีการแข่งขันทางการค้าในระดับโลกลงมาสู่ระดับย่อยในชีวิตประจำวันของคน ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะการแข่งขันทางการศึกษา การแข่งขันในการทำงาน นอกจากนี้ กระแสวัตถุนิยม ที่สังคมมักใช้เป็นตัวกำหนดคุณค่าของความเป็นคนโดยถือทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นเป้าหมายหลักในชีวิต เห็นคุณค่าคนที่เปลี่ยนนอกมากกว่าคุณค่าความดีงามภายใน รวมทั้ง การดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่นิยมความเป็นปัจเจกสูงต่างคนต่างอยู่ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนยากที่จะปรับตัวตามได้ทัน ส่งผลให้การดำเนินชีวิต ของคนในสังคมเต็มไปด้วยความตึงเครียด ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนผู้ป่วยทางจิตที่มีแนวโน้ม เพิ่มทวีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ไม่ว่าจะเป็นโรคประสาท โรคเครียด โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า รวมทั้งอัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มมากขึ้นถึงเกือบสองเท่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ (จันเพ็ญ ชูประภาวรรณ, 2543, หน้า 307; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 2-13) และจาก การรายงานสถานการณ์แรงงานจังหวัดชลบุรี พบว่า มีการไหลเข้าของแรงงานทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว และภาคการเกษตรจำนวนมาก สังเกตได้จากการขอจดทะเบียนนิติบุคคล และการจดทะเบียนโรงงานตั้งใหม่ในไตรมาสที่ 1/2558 ซึ่งต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น 164,117 คน และเมื่อพิจารณาประชากรในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประชากรในจังหวัดชลบุรีมี 2 ส่วนคือ ประชากร ที่มีทะเบียนบ้านในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,636,422 คน และประชากรแฝง จำนวน 1,500,000 คน นอกจากนี้ยังมีแรงงานต่างด้าวที่ลงทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ณ เดือนมีนาคม 2558 จำนวน 18,801 คน (สำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี, 2558) จากการขยายตัว ทางเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดชลบุรีดังที่กล่าวไปแล้วนั้น ทำให้ประชากรวัยเรียนเพิ่มขึ้น เป็นเงาตามตัวเนื่องจากย้ายติดตามผู้ปกครองเข้ามาอยู่ในจังหวัดชลบุรีเกิดความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมในสังคม (สุพัตรา สุภาพ, 2534)

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญดังกล่าวประกอบกับผลการศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ที่ผ่านมามีเพียงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย (พูนสุข สมดี, 2555) และการศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตย (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, วิยุทธ จำรัสพันธุ์ และนัญญพงศ์ ดวงมนตรี, 2548) แต่สำหรับงานวิจัยที่ต้องใช้การวิเคราะห์รูปแบบเป็นระดับชั้นลดหลั่นกัน ในการศึกษาการอยู่ร่วมกันในสังคมยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จังหวัดชลบุรี เพื่อที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนทั้งระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน ด้วยเหตุผลที่ว่าข้อมูลมักเกี่ยวข้องกับข้อมูลหลายระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลระดับเดียว (Single level) จึงไม่สามารถให้ผลสรุปที่ถูกต้องได้ ในขณะที่หน่วยงานมีรูปแบบเป็นระดับลดหลั่น ขณะที่การวิเคราะห์ทุกระดับจะไม่ละเลย โครงสร้างของระดับข้อมูล ผลที่ตามมาคือจะไม่เกิดความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับ (Aggregation bias) เนื่องจากจะลดความผิดพลาดในการประมาณค่ากับสัมประสิทธิ์การทำนาย ตลอดจนความคลาดเคลื่อนของการทำนายมีความแปรปรวนต่ำ และคงที่มากกว่า นอกจากนี้ การวิเคราะห์ทุกระดับจะสนใจความแตกต่างระหว่างหน่วยของการวิเคราะห์ จะสามารถคำนวณค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Within group variability) จึงไม่เป็นการละเลยการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกัน ซึ่งงานวิจัยโดยทั่วไปมักจะเลือกวิเคราะห์เฉพาะระดับบุคคลระดับเดียว ดังนั้น การเอาตัวแปรระดับอื่นมาวิเคราะห์รวมเป็นระดับเดียวกันจะทำให้การประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าน้อยกว่าความเป็นจริงการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติจะเกิดความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type one error) สูงกว่าที่กำหนด และหากทำการวิเคราะห์ในระดับที่สูงกว่า ซึ่งต้องนำตัวแปรระดับบุคคลมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้ในระดับที่สูงกว่าจะทำให้เกิดปัญหาของการจัดกระทำตัวแปรระดับบุคคลทำให้การประมาณค่าเกิดความลำเอียงและขาดประสิทธิผล (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548 ก) ดังนั้น การวิเคราะห์ทุกระดับจะทำให้ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นลดลงได้ เนื่องจากสามารถลดความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับ (Aggregation bias) และยังคงศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกัน จึงทำให้ความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ทุกระดับมีค่าลดลง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน 2 ระดับ คือ ระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพัฒนาโมเดลสมมติฐานขึ้นมา เรียกว่า โมเดลสมการโครงสร้างทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี กล่าวคือ เป็น โมเดลที่อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการอยู่ร่วมกันในสังคมทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน และยังทำให้ทราบด้วยว่าตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการอยู่ร่วมกันในสังคม และนอกจากนี้ยังเป็นการตรวจสอบความตรง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการตอบคำถามวิจัยว่า โมเดลสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้นั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และหากพบว่าโมเดลสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้นั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก็จะสามารถนำโมเดลนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

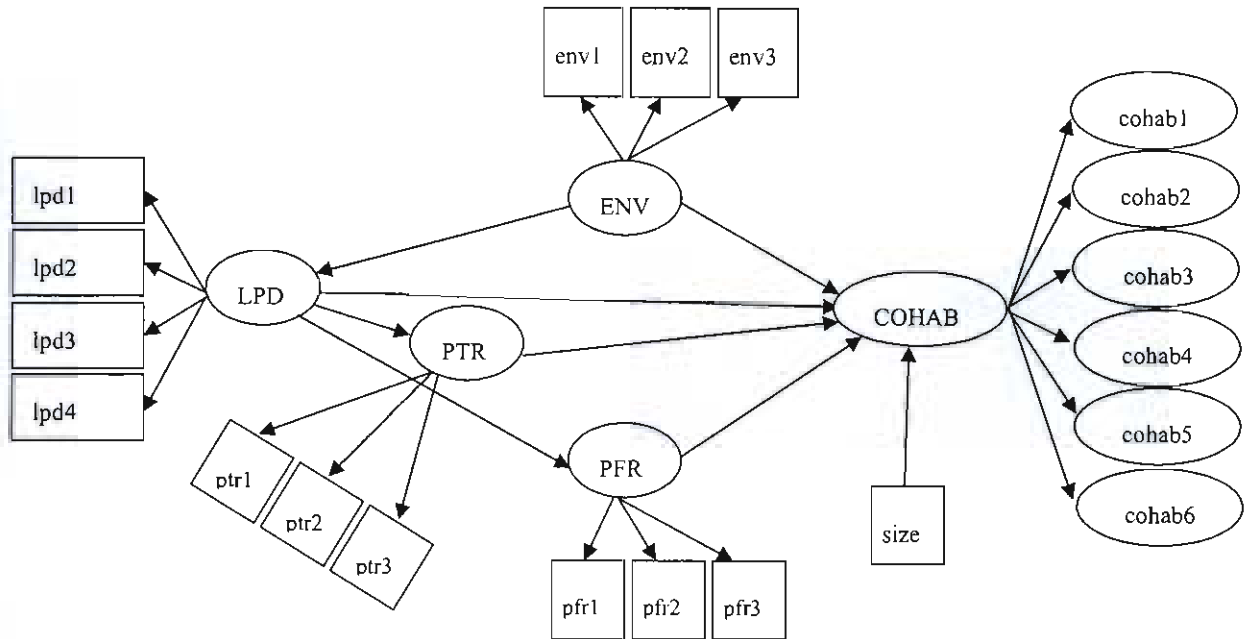
1. เพื่อพัฒนา และตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการ โครงสร้างทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน
3. เพื่อพัฒนาโมเดลสมการ โครงสร้างทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

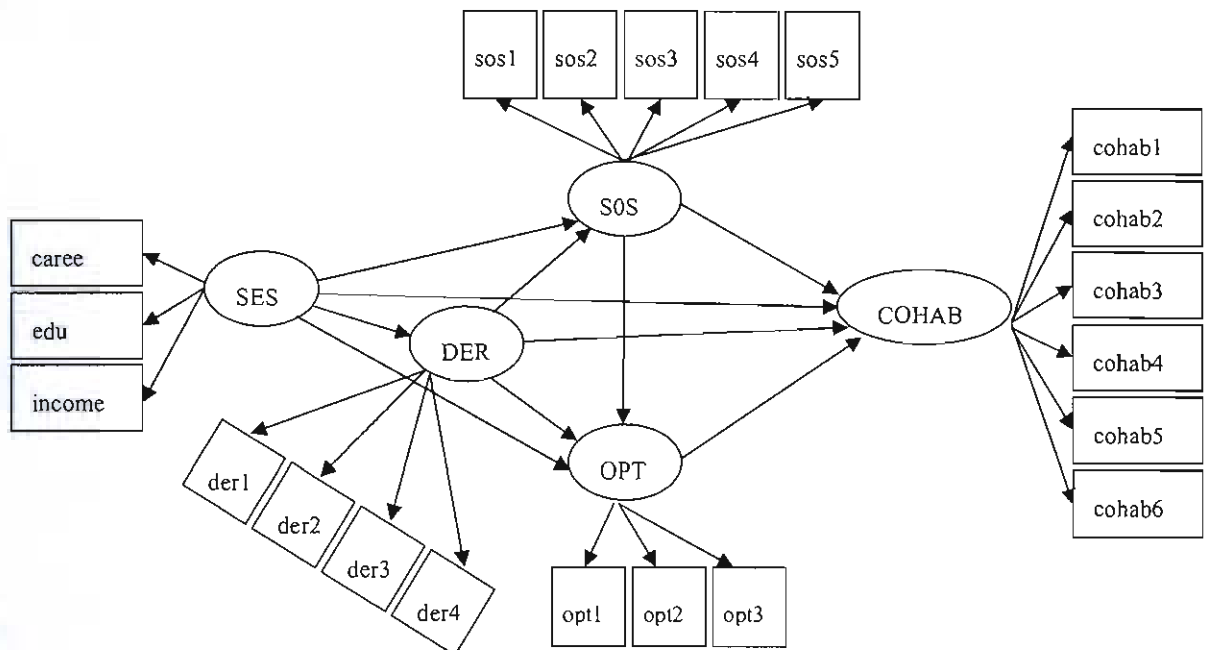
1. โมเดลการวัดทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความตรงและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุของการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ระดับนักเรียน และระดับ โรงเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. โมเดลสมการ โครงสร้างทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โมเดลสมมติฐานของการวิจัย

ระดับโรงเรียน

ระดับนักเรียน

ภาพที่ 1-1 โมเดลสมการ โครงสร้างพระระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น จังหวัดชลบุรี

สัญลักษณ์หรืออักษรที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัย

COHAB	หมายถึง	การอยู่ร่วมกันในสังคม (Cohabitation)
DER	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy rearing)
OPT	หมายถึง	การมองโลกในแง่ดี (Optimism)
SOS	หมายถึง	ทักษะทางสังคม (Social skill)
SES	หมายถึง	เศรษฐกิจฐานะของผู้ปกครอง (Social economic status)
SIZE	หมายถึง	ขนาดโรงเรียน (School size)
ENV	หมายถึง	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (Environment)
PTR	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (Peer-teacher relationship)
PFR	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Peer-friend relationship)
LPD	หมายถึง	การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย (Learning process focused on the democracy)
caree	หมายถึง	อาชีพของผู้ปกครอง
edu	หมายถึง	การศึกษาของผู้ปกครอง
income	หมายถึง	รายได้ของผู้ปกครอง
cohab1	หมายถึง	ความสามัคคี
cohab2	หมายถึง	ความเสียสละ
cohab3	หมายถึง	การให้อภัย
cohab4	หมายถึง	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
cohab5	หมายถึง	การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
cohab6	หมายถึง	ความเห็นอกเห็นใจ
der1	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล
der2	หมายถึง	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
der3	หมายถึง	บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา
der4	หมายถึง	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว
opt1	หมายถึง	ความคงทนถาวร
opt2	หมายถึง	แหล่งกำเนิดสาเหตุ
opt3	หมายถึง	ความครอบคลุม
sos1	หมายถึง	การสื่อสาร
sos2	หมายถึง	การปฏิเสธและการเจรจาต่อรอง

sos3	หมายถึง	การให้ความร่วมมือ
sos4	หมายถึง	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
sos5	หมายถึง	การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
env1	หมายถึง	ทางกายภาพ
env2	หมายถึง	ทางวิชาการ
env3	หมายถึง	ทางการบริหารจัดการ
ptr1	หมายถึง	แบบประชาธิปไตย
ptr2	หมายถึง	แบบอิตาเลียน
ptr3	หมายถึง	แบบปล่อยปละละเลย
pfr1	หมายถึง	ความไว้วางใจ
pfr2	หมายถึง	ความเท่าเทียมกัน
pfr3	หมายถึง	การยอมรับซึ่งกันและกัน
lpd1	หมายถึง	การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
lpd2	หมายถึง	การใช้ทักษะการคิด
lpd3	หมายถึง	การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ
lpd4	หมายถึง	การใช้กระบวนการประชาธิปไตย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีประโยชน์ ดังนี้

1. ผลการวิจัยจะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ทั้งระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและจัดทำโครงการเพื่อแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างดี

2. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงตัวแปรเชิงสาเหตุต่าง ๆ ในระดับนักเรียนและโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อันจะนำไปสู่การหาแนวทางเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 154 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 47,834 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage random sampling)

3. ตัวแปรในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือตัวแปรทำนายระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน และตัวแปรตามการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี รายละเอียดของตัวแปรแต่ละประเภท ดังนี้

3.1 ตัวแปรทำนายระดับนักเรียน เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาถึงลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีตัวแปรแฝง ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมองโลกในแง่ดี ทักษะทางสังคม และเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

3.2 ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาถึงสาเหตุระดับหน่วยงานที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีตัวแปรแฝง ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ขนาด โรงเรียน

3.3 ตัวแปรตามหรือตัวแปรผล คือตัวแปรแฝงการอยู่ร่วมกันในสังคม วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และความเห็นอกเห็นใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การอยู่ร่วมกันในสังคม (Cohabitation) หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนและในสังคม ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก

1. ความสามัคคี หมายถึง การกระทำที่แสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความเสียสละ หมายถึง การให้การสละหรือยอมเสียสิทธิที่เราควรได้รับให้แก่ผู้อื่น

3. การให้อภัย หมายถึง การไม่ถือโทษ และยกโทษในความผิดพลาดล่วงเกินผู้อื่น

ไม่มีจิตใจอำมาตยาบาทของเวร

4. การเอื้อเพื่อผู้อื่น หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงไมตรีจิต โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ด้วยการให้

5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึง การไม่เอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน

6. ความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง การที่บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนหรือประสบภัยพิบัติ ควรยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือเท่าที่สามารถทำได้

ตัวแปรระดับนักเรียน หมายถึง ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาและคาดว่าจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy rearing) หมายถึง การที่บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการใช้เหตุผล เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่ให้ความรัก ความอบอุ่นต่อเด็ก รวมทั้งให้เด็กได้รับความยุติธรรม มีอิสระในการคิดและแสดงความคิดเห็น ความเป็นตัวของตัวเอง และผู้เลี้ยงดูยอมรับนับถือความสามารถของเด็ก ปัจจัยที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในครอบครัว ได้แก่

1.1 การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้เหตุผล หมายถึง การที่บิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดูเด็ก จะให้คำอธิบายหรือเหตุผลประกอบการสนับสนุนหรือห้ามปรามเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งมีการให้รางวัลหรือลงโทษที่เหมาะสม

1.2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว หมายถึง รูปแบบการปฏิบัติตน ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และบรรยากาศของครอบครัวที่สมาชิกมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน การให้ความรัก ความอบอุ่น การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน และมีการร่วมรับผิดชอบ ในภาระครอบครัว

1.3 คุณลักษณะประชาธิปไตยของบิดามารดา หมายถึง พฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักประชาธิปไตยที่แสดงออกทั้งทางกาย วาจา และความรู้สึกนึกคิดของบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก

1.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัว ทั้ง บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก และเด็ก ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชุมชน จังหวัด และระดับประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง การมองสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางบวก เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้ายและมีทางแก้ไขได้ สามารถปรับตัว ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เหมาะสม มีความสามารถในการต่อสู้

อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลียงหนี และเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ คนที่มองโลกในแง่ดีจะมีรูปแบบการอธิบายให้เหตุผลตนเองเป็น 3 มิติ คือ

2.1 มิติความคงทนถาวร หมายถึง ลักษณะการมองสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นชั่วคราวหรือคงทนถาวร คนที่มองโลกในแง่ดีจะมองเหตุการณ์ในทางลบว่าเกิดขึ้นเฉพาะครั้งคราว จึงคิดว่าตนเองจะช่วยเหลือตนเองหรือแก้ปัญหาได้ ส่วนเหตุการณ์ทางบวกจะเกิดขึ้นได้เสมอ แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะคิดตรงกันข้าม คือ มองสถานการณ์หรือเหตุการณ์ทางบวกว่าเป็นเหตุการณ์ที่บังเอิญเกิดขึ้นในบางโอกาสเท่านั้น ส่วนเหตุการณ์ทางลบจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

2.2 มิติความเป็นตนเอง หมายถึง การมองสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพราะตัวเราหรือเกิดจากสถานการณ์รอบข้าง สิ่งแวดล้อม บุคคลอื่น เป็นการมองปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เฉพาะเจาะจงหรือเฉพาะตัวบุคคล คนที่มองโลกในแง่ดีจะมองเหตุการณ์ทางลบว่าเกิดขึ้นจากบุคคลอื่น หรือเกิดจากธรรมชาติ ทำให้ไม่รู้สึกสูญเสียคุณค่าในตนเอง ส่วนเหตุการณ์ทางบวกจะเกิดขึ้นเพราะตัวเอง หรือบุคลิกภาพในตัวเอง แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะมองเหตุการณ์ทางบวกว่าเกิดขึ้นจากบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น ไม่ใช่ตัวเองทำให้เกิด ส่วนเหตุการณ์ทางลบเกิดขึ้นเพราะตัวเอง

2.3 มิติความครอบคลุม หมายถึง การมองสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นเฉพาะบุคคลหรือเกิดกับคนทั่วไป คนที่มองโลกในแง่ดีจะมองเหตุการณ์ทางลบว่าเกิดขึ้นเฉพาะกรณีหรือในโอกาสใดโอกาสหนึ่งเท่านั้น ส่วนเหตุการณ์ทางบวกจะเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะมองเหตุการณ์ทางบวกว่าเกิดขึ้นเฉพาะโอกาสใดโอกาสหนึ่งเท่านั้น แต่สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ทางลบจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอและมีผลต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

3. ทักษะทางสังคม (Social skill) หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่น ได้น่าไว้วางใจ ความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจ ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไข และหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เต็มใจให้ความช่วยเหลือ ทักษะทางสังคมประกอบด้วย

3.1 ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการสื่อสาร พูดคุยด้วยท่าทีที่สอดคล้องเหมาะสม รู้จักรับฟังอย่างตั้งใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ และรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่น

3.2 ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง หมายถึง ความสามารถในการปฏิเสธในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น การรู้จักประนีประนอมในสถานการณ์ต่าง ๆ

ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล การ โน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นสอดคล้องกับความคิดของตน และเสนอทางเลือกที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

3.3 ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม หมายถึง ความสามารถในการแสดง พฤติกรรมที่ปกป้องในสิทธิของตนเอง และไม่ล่วงล้ำในสิทธิของผู้อื่น การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและความต้องการของตนเองต่อบุคคลอื่น การแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างสุภาพ

3.4 ทักษะการให้ความร่วมมือ หมายถึง ความสามารถในการเคารพความคิดเห็น ของผู้อื่น การประเมินความสามารถของตนเองที่ใช้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม การให้การสนับสนุน และให้ความไว้วางใจสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลเมื่อทำงาน ร่วมกัน

3.5 ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการรู้และเข้าใจความรู้สึก และความต้องการของบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ

4. เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง หมายถึง สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว วัตถุประสงค์ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง

ตัวแปรระดับโรงเรียน หมายถึง ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาและคาดว่าจะส่งผลต่อ การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (Peer-teacher relationship) หมายถึง พฤติกรรม ที่นักเรียนปฏิบัติต่อครูและพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย คือ ครูให้ออกาสนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้อิสระกับนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำช่วยเหลือให้การเรียนเป็นไป อย่างเหมาะสม

1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบเผด็จการ คือ ครูชอบใช้คำสั่งกับนักเรียน มีการกำหนดเนื้อหา วิธีการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียน โดยนักเรียนไม่มีส่วนร่วม เมื่อมอบหมายงานให้นักเรียนทำนักเรียนต้องปฏิบัติตาม โดยที่จะขัดแย้งไม่ได้ ไม่สนใจความรู้สึก ของนักเรียน

1.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบปล่อยปละละเลย คือ ครูไม่เอาใจใส่ ในการสอนและการอบรมนักเรียน ปล่อยให้ให้นักเรียนทำอะไรตามความพอใจ หากนักเรียนไม่สนใจ สิ่งที่ครูสอน ครูก็ไม่สนใจเช่นกัน

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Peer-friend relationship) หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกัน ได้แก่ ความช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความห่วงใย โกลัซติดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

2.1 ความไว้วางใจ คือ เพื่อนเป็นคนที่เราไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับมากกว่ากลุ่มคนในสถานะอื่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เอาเปรียบ ทั้งนี้มีได้หมายความว่าคนเราจะไม่รับสิ่งใดจากเพื่อน แต่การได้สิ่งใดจากเพื่อนนั้นเป็นการได้มาโดยไม่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าคุณบังคับหรือขู่เจ็ญ ดังนั้นการเรียนรู้อะบบวิธีหรือค่านิยมต่าง ๆ นักเรียนจึงได้รับการถ่ายทอดจากเพื่อนสู่เพื่อนมากกว่าการได้รับการถ่ายทอดจากผู้ใหญ่

2.2 ความเท่าเทียมกัน คือ ระหว่างเพื่อน ไม่มีใครมีอำนาจหรือมีอิทธิพลเหนือใคร แม้ว่าอีกคนหนึ่งจะมีสถานภาพเหนือกว่า การคบเพื่อนของแต่ละคนจะพิจารณาที่ความสนใจแนวคิดและวิถีปฏิบัติภายในโรงเรียนที่เหมือนกันมากกว่าสถานะทางสังคมภายนอก ความเท่าเทียมกันในกลุ่มเพื่อนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีเพื่อนที่มีสถานภาพทางสังคมหรือเศรษฐกิจต่างจากตนเองมาก ๆ ได้

2.3 การยอมรับซึ่งกันและกัน คือ การเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการยอมรับกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกัน กฎของความเป็นเพื่อนโดยทั่วไปประกอบด้วยเมื่อมีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับความสำเร็จก็บอกให้เพื่อนรู้ การสนับสนุนทางอารมณ์ การเสนอความช่วยเหลือเมื่อต้องการ การพยายามทำให้มีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกัน การเสนอตัวทำงานแทนถ้าเพื่อนขาดไป และการปฏิบัติตามกฎกติกาของกลุ่มที่ได้ตั้งไว้

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย (Learning process focused on the democratic) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน โดยยึดรูปแบบประชาธิปไตย ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น โดยวิธีการสอนและกิจกรรมนั้นมีลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

3.1 ใช้ทักษะการคิด คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง รอบคอบ อาศัยหลักฐานมาสนับสนุน พร้อมกับการซักถามข้อสงสัย โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์

3.2 มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ คือ มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความถนัด ความสนใจและความเหมาะสม และมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มโดยใช้หลักเหตุผล

3.3 มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตย คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปรายหรือการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งบนพื้นฐานของข้อมูลและการแสดงเหตุผล และแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อให้เกิดความกล้าในการแสดงออก และการใช้ประชาธิปไตยโดยยอมรับในเสียงส่วนใหญ่และเคารพในความคิดเห็นของเสียงส่วนน้อย

3.4 มีการใช้กระบวนการแก้ปัญหา คือ การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยการใช้หลักเหตุผล และได้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรง และมีความกระฉ่างชัดเจนจากประสบการณ์การเรียนรู้ นำทักษะที่ได้รับ เช่น การเผชิญปัญหา การหาแนวทางในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

4. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี โดยจำแนกออกได้เป็น 3 ขนาด ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	มีนักเรียน	น้อยกว่า 600 คน
4.2 โรงเรียนขนาดกลาง	มีนักเรียน	601 – 1,500 คน
4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	มีนักเรียน	มากกว่า 1,500 คน

5. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่หรือเกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

5.1 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

5.2 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ หมายถึง บรรยากาศการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนวิชาการต่าง ๆ

5.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ระบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สังคมและการอยู่ร่วมกันในสังคม

ตอนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

ตอนที่ 3 หลักการและแนวทางการวิเคราะห์พระคัมภีร์

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 สังคมและการอยู่ร่วมกันในสังคม

ความหมายของสังคม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสังคม โดยกล่าวถึงความสำคัญและความหมายของสังคมไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

คำว่า “สังคม” (Society) ในภาษาบาลี แยกออกเป็น 2 คำ คือ “สัง” กับ “คม” “สัง” แปลว่า “ด้วยกัน พร้อมกัน” ส่วนคำว่า “คม” แปลว่า “ไป ดำเนินไป” เมื่อนำสองคำมารวมกัน จึงมีรูปเป็น “สังคม” แปลว่า “ไปด้วยกัน ไปพร้อมกัน” (จันจงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, 2540, หน้า 59)

สังคม ได้แก่ กลุ่มคนที่ใหญ่ ที่มักอยู่ร่วมกันอย่างถาวร มักจะมีความสนใจร่วมกันหรือคล้าย ๆ กัน อยู่ภายในพื้นที่เดียวกัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และมีความรู้สึกว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน (บรรพต วีระสัย, 2520, หน้า 41)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524, หน้า 371) กล่าวไว้ว่า สังคม คือ คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามระเบียบกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

พัทยา สายหู (2526, หน้า 67) กล่าวว่า สังคม หมายถึง กลุ่มคนที่ร่วมกันในอาณาบริเวณที่มีขอบเขตกำหนด มีความสัมพันธ์อันเกิดจากการประพฤติกฎปฏิบัติต่อกัน มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยอมรับแบบแผนและกฎเกณฑ์อย่างเดียวกันว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมถูกต้องของกลุ่ม

สุดา ภิรมย์แก้ว (2544, หน้า 67) กล่าวว่า สังคม หมายถึง กลุ่มคนมากกว่าสองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลาในขอบเขต สมาชิกประกอบด้วยคนทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งมี

ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีวัฒนธรรมหรือระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิตเป็นของตนเองและที่สำคัญที่สุด คือ สามารถเลี้ยงตัวเองได้

ยูท สักคีเดชยนต์ (2528, หน้า 8) กล่าวว่า สังคมเป็นกลุ่มชนิดหนึ่งที่ย่อมจะมีลักษณะเหมือนกับกลุ่มต่าง ๆ โดยทั่วไป คือ คนในกลุ่มต้องมีความสัมพันธ์กันโดยตรงหรือทางอ้อม มีระเบียบกฎเกณฑ์ร่วมกันเพื่อให้ความสัมพันธ์ในกลุ่มเป็นไปด้วยดี และสมาชิกมีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

พิชัย ผกาทอง (2547, หน้า 10) กล่าวว่า สังคม หมายถึง กลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลายาวนานอย่างต่อเนื่อง ในบริเวณหรือพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่งที่มีอาณาเขตชัดเจน และมีการปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีระเบียบและแบบแผน ภายใต้วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมที่สอดคล้องกัน ตลอดจนสามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามควรแก่สภาพ

สังคมหมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลาานพอ และมีการยึดถือวัฒนธรรมร่วมกัน (Landis, 1971, p. 39)

Horton and Hunt (อ้างถึงใน ณรงค์ เส็งประชา, 2532, หน้า 52) ได้กล่าวถึงสังคมว่า สังคม คือกลุ่มคนที่ไม่เพียงแต่มีความใกล้ชิดกันทางร่างกายเท่านั้น แต่จะต้องมีการกระทำต่อกันทางสังคม มีการเร้า การตอบสนองซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กันตามสถานภาพและบทบาท มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความเชื่อในด้านค่านิยมร่วมกันหรือคล้ายคลึงกัน

ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (2540, หน้า 79) ได้กล่าวถึงสังคมว่าคือ คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความสัมพันธ์ในทางร่วมมือหรือพึ่งพาอาศัยกัน ความสัมพันธ์มีการติดต่อกันไปจนเป็นความผูกพันและผู้ที่สัมพันธ์กันเกิดความสำนึกว่าเป็นสมาชิกร่วมกันในกลุ่มเดียวกัน แยกออกได้จากกลุ่มอื่น ๆ

จากความหมายข้างต้น พอสรุปความหมายของคำว่า “สังคม” ได้ว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก มีอาณาเขต หรือบริเวณที่อยู่ที่แน่นอนและนานพอสมควร มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในแบบแผน หรือแนวทางในการดำเนินชีวิต และกฎเกณฑ์ของกลุ่มรวมกัน

ความหมายของการอยู่ร่วมกันในสังคม

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของทักษะการอยู่ร่วมกัน และทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมไว้ในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

ประนอม เดชชัย (2521, หน้า 81) กล่าวว่า ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องและสะดวกสบาย สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามระเบียบกฎเกณฑ์

นาตยา ภัทรแสงไทย (2525, หน้า 44) กล่าวว่า ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม หมายถึง ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานทั้งในกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ช่วยเหลือการทำงาน และการอภิปรายภายในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำได้เมื่อจำเป็นและทำได้ อย่างเหมาะสม

พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ (2526, หน้า 53) กล่าวว่า ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม หมายถึง ทักษะกระบวนการกลุ่ม เช่น ความสามารถในการมีส่วนร่วมทำงานในกลุ่ม สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ในการอภิปรายอันเป็นวิถีทางแห่งประชาธิปไตย เป็นต้น และเป็นทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม เป็นความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี การปฏิบัติตนอย่างมีความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาความคิดเห็นด้วยการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นจนสามารถวางแผนร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

พีระยุทธ สันตะวัน (2533, หน้า 11) กล่าวว่า ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม หมายถึง ทักษะในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี กับเพื่อนและคนแปลกหน้า และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น มีความสนใจในปัญหาและกิจกรรมที่เขามีส่วนร่วม

สุรดี อำนวยศิริสุข (2534, หน้า 16 อ้างถึงใน พระวิสุทธิโมลี, 2521, หน้า 109) ได้ให้ความหมายของการอยู่ร่วมกันว่า หมายถึง

1. การแสดงกิริยาอาการต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยความสุภาพ มีมารยาท มีน้ำใจช่วยเหลือ ทำกิจธุระที่เกิดขึ้นของเพื่อนกันด้วยความเต็มใจ
2. การเจรจากับเพื่อนมนุษย์ด้วยคำสุภาพ อ่อนหวาน มีประโยชน์และสมานประโยชน์ รวมทั้งการกล่าวคำตักเตือนด้วยความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจ
3. การขิมเข้มแจ่มใสเข้าหากันและคิดทำประโยชน์ให้แก่กันด้วยจิตเมตตา ปรารถนาดีต่อกันเป็นที่ตั้ง
4. การมีน้ำใจแบ่งปันของกินของใช้แม้เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ตนได้มาให้แก่กัน ไม่เก็บซ่อนหรือหวงไว้บริโภคใช้สอยเพียงคนเดียว
5. การประพฤติตนดีงาม มีมารยาทเรียบร้อย รักษาระเบียบวินัย ไม่ล่วงเกินผู้อื่น และไม่ทำตัวให้เป็นที่น่ารังเกียจของผู้อื่น
6. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเห็นร่วมกัน ตกลงกันได้กับหมู่คณะ ไม่ดี้อันไปตามลำพัง

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม สรุปว่า ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

หลักการอยู่ร่วมกันในสังคม

ในสังคมประกอบด้วยครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่รวมตัวกัน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันตลอดเวลา การที่คนหลายคนอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กำหนดขึ้นเพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างเรียบร้อย อย่างไรก็ตามในส่วนของแต่ละคนจำเป็นต้องมีหลักยึดต่าง ๆ เพื่อให้ตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งนี้เพราะแต่ละคนจะต้องอยู่ในสังคมเป็นเวลายาวนานพอสมควร หากไม่มีหลักยึดแล้วย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นแน่นอน

พระราชวรมูณี (2530, หน้า 11-14) กล่าวถึงลักษณะความสามารถในการประสานสัมพันธ์กันในสังคมเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไว้ ดังนี้

1. มีเมตตาทายกรรม คือ ปฏิบัติต่อกันด้วยเมตตา ได้แก่ การแสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อร่วมงาน ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยความเต็มใจ แสดงท่าทีให้เกียรติ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง
2. มีเมตตาวจิกรรม คือ พูดจาติดต่อกันด้วยเมตตา ได้แก่ การบอก แจ้ง สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ด้วยการแสดงท่าทีให้เกียรติ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง
3. มีเมตตาวิกรรม คือ พูดจาติดต่อกันด้วยเมตตา ได้แก่ การบอก แจ้ง สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มองกันในแง่ดีด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส
4. มีสาธารณโภคี คือ ได้มาแบ่งกันกินแบ่งกันใช้ ได้แก่ การแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายกันให้ทั่วถึง
5. มีศีลสามัญญตา คือ ประพฤติให้ดี ตามกฎเกณฑ์ ได้แก่ การประพฤติตามกฎระเบียบ มีวินัยในตนเองที่จะไม่นำมาซึ่งความเสื่อมเสียของหมู่คณะ
6. มีทัญญูสามัญญตา คือ ปรับความเห็นให้เข้ากันได้ ได้แก่ การแสดงออกซึ่งความเคารพรับฟังความคิดเห็น แสดงหาความเห็นชอบร่วมกันให้ได้ ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ โดยยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดี หรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540, หน้า 21-24) ได้กล่าวถึงลักษณะความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกัน ดังนี้

1. ควบคุมตนเอง หมายถึง การรับรู้ การรู้จักตนเอง มีความคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีสติควบคุมและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ประพฤติตน ปฏิบัติตนและปรับตนเองได้ มองโลกในแง่ดี ตัดสินใจได้ถูกต้อง และแสดงบทบาทตามค่านิยมพื้นฐานของสังคมได้

2. มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง

มีความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นต่อการทำงาน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม

มีวินัยในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลตามแบบแผนกฎเกณฑ์ ที่พึงประสงค์ของสังคมอันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

3. ช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

ช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงความมีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตใจ เมตตา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน

เสียสละ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกถึงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ต่อสังคม การเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม รวมทั้งเห็น ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

มุ่งมั่นพัฒนา หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่ม ในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม เพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล (2540, หน้า 93) ได้กล่าวว่าบุคคลที่จะสามารถอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข จะต้องมีความประพฤติดังนี้

1. เป็นคนที่รู้จักตัวเองอย่างแท้จริงและสามารถยอมรับตัวเองได้ กล่าวคือเป็น คนที่มีสุขภาพจิตดี รู้ซึ่งถึงคุณค่าในตัวเอง ก่อให้เกิดความมั่นใจ และจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้ดี

2. เป็นคนที่ยอมรับและเข้าใจตนเองและผู้อื่น ต้องยอมรับว่าไม่มีใครเป็นบุคคล ที่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง การยอมรับและเข้าใจในตัวผู้อื่นจะเป็นการช่วยให้เราสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. เป็นคนที่มีความจริงใจในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น คือการไม่เสแสร้งกระทำบางอย่าง เพื่อให้สัมพันธ์ภาพดำเนินไปด้วยดี

4. เป็นคนที่มีความซื่อตรง คือมีลักษณะตรงไปตรงมา ไม่เป็นคนพูดอย่างทำอย่าง

5. ยอมรับว่าความร่วมมือกับผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น

6. มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และแบ่งเบาภาระหรือความทุกข์ของผู้อื่น โดยปฏิบัติในลักษณะที่ว่า จงปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างที่เราต้องการให้เขาปฏิบัติกับเรา

7. เป็นคนที่มีความยืดหยุ่นบนรากฐานที่มั่นคง ต้องยอมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุง ในสิ่งที่ตนเองมีข้อบกพร่อง

จะเห็นได้ว่า มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เริ่มตั้งแต่การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จนถึงประเทศชาติ ตลอดถึงโลก จะอยู่คนเดียวแต่ลำพังโดยไม่ถึงพอาอาศัยกัน ไม่ได้ ในการอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องยึดหลักปฏิบัติต่อกัน คือ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย

ความเอื้อเพื่อเอื้อแก่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและความเห็นอกเห็นใจกัน ซึ่งหากหมู่คณะใด ขัดหลักปฏิบัตินี้จะทำให้หมู่คณะนั้นหรือประเทศชาตินั้น ๆ มีความสุข ความเจริญ

ความสามัคคี

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความสามัคคีไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 1178) ให้ความหมายว่า สามัคคีคือ ความพร้อมเพียงกัน ความปรองดองกัน

ชาดิชาช พัทธกษณาคม (2544, หน้า 300) ได้กล่าวถึงความสามัคคี หมายถึง ว่ามีสิ่งใด ที่อาจขัดแย้งซึ่งกันและกันบ้าง ก็ต้องปรองดองกันเสีย และหาทางออกโดยที่ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะความสามัคคีเป็นกำลังอย่างที่สุดของหมู่ชน

ประยูทธ สุวรรณโกดา (2536, หน้า 35) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพียงกลมเกลียวกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รักใคร่กัน มีความคิดเห็นร่วมกัน ทำงานร่วมกัน มีความสุขความทุกข์ร่วมกัน

บุญสม โพธิ์เงิน (2537, หน้า 25) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจ ความพร้อมเพียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกัน ปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดี เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

สันทัด สะสิวณิช (2523, หน้า 45) ได้กล่าวว่า ความสามัคคี คือ การรวมพลังกับคนอื่น เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความพร้อมเพียงกันให้สำเร็จ

ธิติชัย ธิตินวทรัพย์ (2552, หน้า 38) ได้กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การรวมกำลังกับคนอื่นจะเพิ่มขีดความสามารถทำงานใหญ่ได้สำเร็จ การรวมกำลังอาจจะเป็นกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ สุดแต่จะมีกำลังอย่างใดแล้วใช้กำลังความสามารถที่มีอยู่ด้วยความพร้อมเพียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจ ความพร้อมเพียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ร่วมมือกันทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ไม่คิดเอาดีแต่ตนเอง ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่คณะ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

พฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความสามัคคี คือ

1. ปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่น ได้ดี
2. รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. เข้ามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจการของส่วนรวม
4. เป็นผู้ประสานความสามัคคีในหมู่คณะ

5. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา
6. รักหมุ่คณะ มีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลในทางไม่ผิดศีลธรรม
7. มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

ความเสียสละ

มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของความเสียสละไว้ดังนี้

เทอร์เนอร์ (Turner, 1942, pp. 502-516) ได้กล่าวถึงความเสียสละว่า เป็นผลรวมของความไวของบุคคลต่อความต้องการของคนอื่น ผู้มีความเสียสละจะมีความเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น หรือสนองความต้องการของผู้อื่น โดยการป็นทรัพย์สิน หรือสิ่งของ การกระทำให้ผู้อื่น มีความพึงพอใจ

อารอนฟรีด (Aronfreed, 1965, pp. 2-3) ได้ให้ความหมายความเสียสละว่าเป็น พฤติกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถที่ช่วยเหลือได้ ซึ่งเนื่องจากความมีน้ำใจ การเห็นใจ การให้กำลังใจ และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

เบอร์โควิทซ์ (Berkowiz, 1964, p. 3) กล่าวว่า ความเสียสละเป็นพฤติกรรมที่มุ่งจะทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นทั้งรายบุคคลและกลุ่มบุคคล หรือทั้งส่วนตัวและส่วนรวม โดยผู้ทำประโยชน์จะไม่หวังผลตอบแทน

เลมโบ (Lembo, 1967, pp. 70-73) ได้นิยามความเสียสละว่า เป็นลักษณะของบุคคลที่ แสดงความต้องการและความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม ในสถานการณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน

ลำเรียง บุญเรืองรัตน์ (2528, หน้า 8) ได้ให้ความหมายความเสียสละโดยรวบรวมนิยามจากการสอบถามความหมายของความเสียสละ และพฤติกรรมความเสียสละจากความเห็นของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล และอาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 26 คน แล้วสรุปพฤติกรรมผู้ที่มีความเสียสละไว้เป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้านทรัพย์สิน ความรู้ แรงงาน
2. เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
3. มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูด และการกระทำ หรือความมีน้ำใจ
4. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

นอกจากนี้ บรรทม มณีโชติ (2530, หน้า 25-26) ได้สรุปไว้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในพฤติกรรมต่อไปนี้

1. การให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้านทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้ และแรงงาน
2. การเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม
3. ความมีน้ำใจ หมายถึง ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูดและการกระทำ

โดยให้กำลังใจและแสดงความเห็นใจผู้อื่น

4. การไม่เอาเปรียบผู้อื่น หมายถึง การสละทรัพย์สิน สิ่งของและแรงงานของตนเท่ากับหรือมากกว่าผู้อื่น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย พฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความเสียสละ คือ

1. การให้ทางกาย เช่น
 - 1.1 ช่วยเหลือผู้อื่นทำธุระการงานที่ไม่มีโทษ
 - 1.2 ไม่นิ่งดูดาย
 - 1.3 ช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์
2. การให้ทางวาจา เช่น
 - 2.1 ช่วยเหลือให้คำแนะนำทั้งในทางโลกและทางธรรม
 - 2.2 ช่วยเจรจาเอาเป็นธุระให้สำเร็จประโยชน์
3. การให้ทางกำลังสติปัญญา เช่น
 - 3.1 ช่วยแก้ปัญหา เดือดร้อนอย่างตรงไปตรงมา
 - 3.2 ช่วยแก้ปัญหา เดือดร้อนแก่คนที่ไม่ทำผิด
 - 3.3 ช่วยค้นหาแนวทางที่ถูกที่ชอบ
 - 3.4 ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา
4. การให้ด้วยกำลังทรัพย์ เช่น
 - 4.1 แบ่งปันเครื่องอุปโภค บริโภคให้แก่ผู้ขัดสนที่สมควรให้
 - 4.2 แบ่งปันเงินทองให้แก่ผู้ขัดสนที่สมควรให้
 - 4.3 สละทรัพย์สินเพื่อสาธารณกุศล
5. การให้ทางใจ เช่น
 - 5.1 ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข
 - 5.2 ไม่อิจฉาตองแหว
 - 5.3 ให้อภัยในความผิดของผู้อื่นที่สำนึกผิด

5.4 ไม่นึกสมน้ำหน้าผู้อื่นเมื่อเพียงพล้ำ

5.5 ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน

การให้อภัย

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการให้อภัยไว้ดังนี้

แมคคัลลอฟ, วอร์ทิงตัน และราเชล (McCullough, Worthington, & Rachal, 1997, pp. 321-336) ได้ให้ความหมายของการให้อภัยว่าเป็นรูปแบบการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจทางสังคม โดยบุคคลจะลดแรงจูงใจที่จะตอบโต้หรือหลีกเลี่ยงจากบุคคลที่ทำให้ชุ่นเคือง และเพิ่มแรงจูงใจที่จะกลับมาคืนดีกันและมีมิตรภาพที่ดีต่อบุคคลที่ทำให้ชุ่นเคือง

วอร์ทิงตัน (Worthington, 1998, pp. 59-76) กล่าวว่า การให้อภัยหมายถึง แรงจูงใจที่จะลดการหลีกเลี่ยง หลีกเลี่ยง โกรธและต้องการแก้แค้นตอบโต้บุคคลที่มาทำร้าย การให้อภัยยังเพิ่มการประนีประนอมไกล่เกลี่ยกันถ้าการกระทำนั้น ไม่ผิดต่อบรรทัดฐาน

บัวมิสเตอร์ และเอกซ์ไลน์ (Baumeister & Exline, 2000, pp. 133-155) กล่าวว่า การให้อภัยเป็นทั้งภายในคืออารมณ์ และภายนอกคือพฤติกรรม บางคนเลือกที่จะบอกคนอื่นว่าเขาให้อภัยแต่จริง ๆ แล้วยังคงมีอารมณ์โกรธอยู่ข้างใน

มานิต มานิตเจริญ (2547, หน้า 952) ได้กล่าวถึง ความหมายของการให้อภัยว่า หมายถึง การยกโทษให้ การไม่ถือ โกรธ และการไม่ให้ความเป็นภัยกับบุคคลอื่น

สันสนีย์ อัญญาธร (2548, หน้า 55) กล่าวว่า การให้อภัยคือ การปลดปล่อยมากกว่า การยอมรับ การให้อภัยคือ การลืมความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น การให้อภัยเป็นรากฐานของการปรับสมดุลทางด้านจิตวิญญาณ

กล่าวโดยสรุป การให้อภัยหมายถึง การไม่ถือ โกรธ ยกโทษในความผิดพลาดล่วงเกินผู้อื่น ไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาทจองเวร

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้อภัย

1. การไม่ผูกใจเจ็บเมื่อถูกทำหรือถูกค่อว่าให้เจ็บใจ
2. การยินยอมไม่เอาเรื่องราวต่อผู้ทำผิดคิดร้ายต่อตน
3. การไม่เก็บอารมณ์ที่ชุ่นมัวมาคิดเป็นกังวล
4. การไม่คิดมุ่งร้ายทำลายผู้ทำผิดคิดร้ายต่อตน
5. การแผ่เมตตา ตั้งจิตปรารถนาดีต่อกัน
6. การรู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักยกโทษให้ ไม่ถือโทษ
7. การไม่มองผู้อื่นในแง่ร้าย

การรู้จักขอกภัยและให้ภัยกัน เป็นสิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม
อย่างมีความสุข

ความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ไว้ดังนี้

รุ่งรัตน์ สนธิจันทร์ (2551, หน้า 30) สรุปความหมายของคำว่า ความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ คือ
พฤติกรรมของนักเรียนในการช่วยเหลือครูและเพื่อนนักเรียนด้วยความเต็มใจ มีน้ำใจแบ่งปัน
ทรัพย์สิน สิ่งของ หรือให้เวลาและให้โอกาสแก่ผู้อื่น มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 24) กล่าวว่า เอื้อเพื่อเผื่อแผ่
หมายถึง การมีน้ำใจ แบ่งปันทรัพย์สิน สิ่งของ ให้เวลา ให้โอกาสแก่ผู้อื่น และมีความเสียสละ
เพื่อส่วนรวม

ราชบัณฑิตยสถาน (2548, หน้า 6) การมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลโดยเห็นแก่ประโยชน์
ของผู้อื่นเป็นสำคัญ

ประภาพร มั่นเจริญ (2544, หน้า 5) ความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ หมายถึง การแสดงออก
ด้วยการกระทำเพื่อให้ความช่วยเหลือหรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึง
ความทุกข์ยากลำบากตน เต็มใจที่จะทำและไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

กรมวิชาการ (2542 ก, หน้า 3) กล่าวว่า การช่วยเหลือผู้อื่น คือ ความรู้สึกอย่างหนึ่ง
ในตัวบุคคลต่อความต้องการเอื้อเพื่อต่อผู้อื่น เมื่อได้พบสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว
บุคคลจะแสดงพฤติกรรมในทางที่ดีโดยการเสียสละกำลังกาย สิ่งของ เวลา หรือความสุขส่วนตัว
เพื่อช่วยเหลือ และทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุขพ้นจากความยากลำบากหรือให้ในสิ่งที่เขา
ต้องการ

เบร์คเลอร์, โอลซอน, และวิงกินส์ (Breckler, Olson, & Winggins, 2006, p. 480) เสนอว่า
การช่วยเหลือ (Helping) เป็นพฤติกรรมที่เจตนากระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งผู้รับการช่วยเหลือ
อาจจะร้องขอหรือไม่ก็ได้ แต่ผู้ช่วยเหลือจะรับรู้ได้ว่ามีผู้ต้องการความช่วยเหลือ

แรค-จาโร, ซาห์บ-แอ็กซ์เลอร์ และแช็ปแมน (Radke-Yarrow, Zahb-Waxler, &
Chapman, 1986, p. 7) นิยามความเอื้อเพื่อไว้ว่า คือ การคำนึงถึง การอุทิศเพื่อ และความสนใจใน
สวัสดิภาพของผู้อื่น จะเห็นได้ในพฤติกรรมช่วยเหลือ แบ่งปัน ความเห็นใจ การร่วมมือ การช่วยให้
พ้นภัย และการป้องกัน/ ปกป้อง และอื่น ๆ

โดยสรุปแล้ว การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ของนักเรียน คือ การที่นักเรียนได้มีการกระทำ
หรือการแสดงออกในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวัง
ผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นจากการกระทำนั้น และการช่วยเหลือดังกล่าวจะเป็น ไปอย่างสมเหตุสมผล
เพื่อประสงค์ให้บุคคลนั้นพ้นจากความทุกข์ หรือปัญหาและอุปสรรคที่กำลังเผชิญในขณะนั้น

การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2542 ข, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นไว้ว่า การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึงการไม่เอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน เพราะคนเรามีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน ความคิดเห็นของผู้อื่นอาจมีเหตุผลดีกว่าของเราก็ได้ ฉะนั้นต้องทำตนเป็นคนใจกว้างให้โอกาสผู้อื่นในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ แล้วจึงรวบรวมความคิดเห็นของทุกคนมาสรุปหาข้อยุติ ก็จะได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

1. การเคารพสติปัญญา ความรู้ และทัศนะของคนทั่วไป ไม่ว่าจะอยู่ในระดับต่ำกว่าเสมอส่วน หรือสูงกว่า

2. การไม่เกียติในความคิดเห็นที่ผู้อื่นแสดงออกอย่างบริสุทธิ์ใจ

3. การไม่เอาแต่ใจตัว ไม่ถือเอาความคิดของตนเองเป็นใหญ่

4. การไม่ใช้อำนาจบีบบังคับให้ผู้อื่นเชื่อหรือทำตามความคิดของตน

5. การไม่ตัดสิทธิของผู้อื่นซึ่งมีความคิดเห็นผิดไปจากตน

6. การยินยอมให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นออกอย่างอิสระ

สรุปได้ว่า การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึง การเปิดใจกว้างพอที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติไม่ล่วงเกินดูหมิ่นความคิดของกันและกัน ให้โอกาสในการแสดงความคิดและเสนอสนองความคิดของกันและกัน

ความเห็นอกเห็นใจ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นไว้ดังนี้

โกลแมน (Goleman, 1998, p. 135) ได้ให้ความหมายของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นว่าเป็น การตระหนักรู้ถึงความรู้สึกความต้องการและความห่วงใยของผู้อื่น

วิลาสถักษณ์ ชวัลลลิต (2543, หน้า 74) ได้ให้ความหมายความเห็นอกเห็นใจว่าเป็น การตอบสนองทางอารมณ์ที่เนื่องมาจากการตระหนักรู้ถึงสภาพอารมณ์หรือสถานการณ์ของอีกคนหนึ่ง ที่คล้ายหรือเหมือนกับที่บุคคลนั้นรับรู้ว่าเขาเคยมีประสบการณ์มาก่อน รวมถึงการคำนึงถึงผู้อื่นและต้องการที่จะเอื้อเพื่อ แบ่งปันผู้อื่น

มนัส บุญประกอบ (2543, หน้า 217) ได้ให้ความหมายของความเห็นอกเห็นใจว่าเป็น ความสามารถที่เอาใจเขามาใส่ใจเรา ตระหนักรู้ถึงสิ่งที่คนอื่นกำลังรู้สึกโดยไม่จำเป็นต้องมาบอกให้ทราบ ซึ่งคนส่วนมากไม่เคยบอกเราให้ทราบถึงสิ่งที่เขารู้สึกในคำพูด นอกจากนั้นเสียง ภาษา

ท่าทาง และการแสดงออกทางสีหน้า ปัจจัยนี้ถูกสร้างขึ้นมาจากการตระหนักรู้ตนเองที่กำลัง ทำให้เหมาะกับอารมณ์ของตนเองซึ่งทำให้ง่ายต่อการที่จะอ่านและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้

ทศพร ประเสริฐสุข (2543, หน้า 109) ให้ความหมายว่าความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็น ความสามารถที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความเข้าใจ เห็นใจผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจ เขามาใส่ใจเรา มีจิตใจใฝ่บริการ สามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

เทอดศักดิ์ เดชคง (2545, หน้า 100) ให้ความหมายว่า เป็นการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ที่กำลังประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัย สรุปได้ว่า ความเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น หมายถึง ความสามารถที่จะรับรู้เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามา ใส่ใจเรา และสามารถคาดเดาในสิ่งที่ผู้อื่นกำลังรู้สึกจากการสังเกตจากภาษาพูดและภาษาท่าทาง ได้อย่างถูกต้อง

โดยสรุปแล้ว ความเห็นอกเห็นใจ การที่บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนหรือประสบภัย พิบัติ ควรยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือเท่าที่สามารถทำได้

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจ

1. ช่วยบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบภัย
2. แสดงความเสียใจเมื่อบุคคลได้รับความทุกข์
3. ปลอบใจเมื่อบุคคลได้รับความเดือดร้อน

สรุปได้ว่า ความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง การแสดงออกของอารมณ์ในการรับรู้ความรู้สึก ของบุคคลอื่น เมื่อบุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนจะยื่นมือเข้าช่วยเหลือทันทีเท่าที่ทำได้

ตอนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

สุนน อมรวิวัฒน์ (2534, หน้า 20-21) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ลักษณะวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เลี้ยงดูใช้ในการดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงดู ความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็ก ตลอดจน สื่อ กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ, สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร และจิรนนท์ กงเดิม (2538, หน้า 23-24) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง หรือผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางอารมณ์ ความรู้สึกของผู้กระทำ รวมทั้งแนวทางที่ผู้เลี้ยงดูสามารถ

ที่จะให้รางวัลหรือลงโทษเด็กก็ได้ นอกจากนั้นยังเป็น โอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนเองด้วย

พูนสุข ช่วยทอง (2548, หน้า 33) ให้ความหมายของการเลี้ยงดู หมายถึง การให้การดูแลเอาใจใส่และจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างเหมาะสมกับวัย กาบรัม หมายถึง การสอน แนะนำหรือฝึกอบรมเพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้

ทวี ทิวาวัฒน์ (2547, หน้า 29 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, อรพินทร์ ชูชม, และงามดา วนิทานนท์, 2528, หน้า 21-22) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูกับเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกันอันเป็นแนวทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัลหรือลงโทษ การกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย และทำให้เด็กเลียนแบบผู้เลี้ยงดูอีกด้วย

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย ในแต่ละสถานการณ์แวดล้อมต่อเนื่องกันตั้งแต่เกิด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก และเพื่อให้เด็กมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี รวมไปถึงการมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

วิธีการอบรมเลี้ยงดูมีหลายรูปแบบ และไม่สามารถกำหนดได้อย่างแน่นอนว่าแบบใดจะดีหรือเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายประการ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จำนวนบุตร เป็นต้น ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้ารูปแบบอบรมเลี้ยงดูไว้หลายประการดังนี้

สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ (2525, หน้า 35) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การตัดสินใจใด ๆ ภายในครอบครัวเกิดจากความเห็นชอบของสมาชิกทุกคนในครอบครัว โดยถือเอาความสุขของส่วนรวมเป็นใหญ่ ลูกมีโอกาสได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว มีโอกาสหัดคิดริเริ่มและตัดสินใจจากสิ่งเล็กไปสู่อันใหญ่ พ่อแม่สนองความต้องการพื้นฐานของลูก ให้ความรักความเอาใจใส่ และให้โอกาสที่จะคบหาสมาคมกับเพื่อน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกคนมีส่วนร่วมออกเสียงและให้ความเห็นถ้าเกิดการขัดแย้งขึ้นก็เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้เหตุผลในการโต้แย้งกัน

เฟา และเบลคิน (Faw & Belkin, 1989, p. 346) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ วิธีการที่ผู้ปกครองดูแล อบรม ให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐาน

พฤติกรรมต่าง ๆ ให้ลูกทำตาม โดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อม ๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลไปพร้อม ๆ กับการสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำความผิดจะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวของสังคม

สุนันทา พรหมดี (2540, หน้า 10 อ้างถึงใน Rogers, 1986) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่ามีคุณค่าปฏิบัติต่อตนอย่างยุติธรรม มีความอดทน ไม่ตามใจเกินไปและไม่เข้มงวดกวดขันเกินไป ยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของบุตรให้ความร่วมมือแก่บุตรในโอกาสอันควร

วารากรณ์ สาวินสิทธิ์ (2547, หน้า 11 อ้างถึงใน Baumrid, 1967, p. 293) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่และให้เหตุผลแก่เด็ก ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของเด็ก

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การที่ผู้เลี้ยงปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการใช้เหตุผล เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่ให้ความรัก ความอบอุ่นต่อเด็ก รวมทั้งให้เด็กได้รับความยุติธรรม มีอิสระในการคิดและแสดงความคิดเห็น สามีความเป็นตัวของตัวเอง และผู้เลี้ยงยอมรับนับถือความสามารถของเด็ก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัว

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, วิยุทธ จำรัสพันธุ์, และณัฐพงศ์ ดวงมนตรี (2548, หน้า 365-366) ได้กล่าวว่า การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัว มีข้อสังเกต ดังต่อไปนี้

1. รายได้ของครอบครัว มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัวเนื่องจากครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปีและมีอาชีพเกษตรกรกรรม และในยุคทุนนิยมจึงยังมีความจำเป็นที่ครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองที่ด้อยพวยไป ประกอบอาชีพยังต่างกัน การเปลี่ยนแปลงนี้จึงอาจมีผลกับการอบรมเลี้ยงดู รายได้ของครอบครัวจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีพของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

2. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีอิทธิพลเชิงบวกกับการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัว เนื่องจาก ครอบครัวส่วนใหญ่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอยู่เป็นประจำ จึงอธิบายได้ว่า ครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยละเลย ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจึงมีความสำคัญต่อการปลูกฝังค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตย เพราะจะเป็นการปูพื้นฐานให้กับสมาชิกได้มีวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อดำรงชีวิตสอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม มีอิทธิพลเชิงลบกับการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัว หมายความว่า เมื่อครอบครัวใช้อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้อำนาจควบคุมเพิ่มขึ้น จะทำให้การปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัวลดลง ผลการวิจัย พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลคิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นบางครั้งเท่านั้นแต่หากครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมอยู่ระดับมากขึ้นหรืออยู่เป็นประจำก็อาจทำให้มีผลเชิงลบต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยได้ ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของครอบครัว อำนาจการตัดสินใจและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา เป็นต้น ที่จะทำให้การปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัวลดลง

4. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลเชิงบวกกับการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัว ทั้งนี้หมายความว่า เมื่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้น จะทำให้การปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัวเพิ่มขึ้นด้วย ปัจจุบันพบว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวอยู่ระดับมากนั้นคิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวระดับน้อย ดังนั้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว จึงมีความสำคัญกับครอบครัว โดยเฉพาะกับการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตย เพราะครอบครัวสมาชิกต้องการการดูแลเอาใจใส่และเข้าใจเห็นอกเห็นใจกัน หากครอบครัวมีความสัมพันธ์อันดีให้แก่กัน มอบความรักความอบอุ่นให้แก่กัน เชื่อว่าเป็นการปูพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตยให้กับสมาชิก เพื่ออนาคตเขาจะได้รู้บทบาทหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม และมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ปฏิบัติร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

5. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา มีอิทธิพลเชิงลบต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัว เนื่องจากครอบครัวส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดาอยู่ระดับปานกลางและระดับมาก และสำหรับครอบครัวที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดาอยู่ระดับน้อยมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ฉะนั้นบิดามารดามีบทบาทสำคัญ เพราะบุตรสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองจากการถ่ายทอดและได้รับการหล่อหลอมจากครอบครัวเป็นอันดับแรก การที่บิดามารดามีความเชื่อ ค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตย จึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตร เพื่อให้พวกเขาได้เรียนรู้และปฏิบัติตามและยึดเอาเป็นแบบอย่าง ทำให้บุตรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ ดุษณี สุทรปริยาศรี และวรรณ ปุณณ โขติ (2540) และพิมพ์ใจ คาก่อน (2538) ที่ได้ผลสรุปว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตย

6. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัว เนื่องจากครอบครัวมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ระดับเป็นประจำ ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือจัดประชาคมท้องถิ่น การไปเลือกตั้งทั้งระดับชาติและท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและทำให้บุคคลเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองและได้รับประสบการณ์ทางการเมือง บุคคลรับเอาวัฒนธรรมทางการเมืองมาปฏิบัติร่วมกันระดับสังคมและเมื่อมาสู่ครอบครัวก็เช่นเดียวกัน พ่อแม่ผู้ปกครองก็จะถ่ายทอดและนำเอาค่านิยมและวัฒนธรรมประชาธิปไตยไปถ่ายทอดและปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้กับลูกหลานรุ่นหลัง ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัวจึงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัว หมายความว่าเมื่อมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นจะทำให้การปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นด้วย

7. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของครอบครัว มีอิทธิพลเชิงบวกกับการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยของครอบครัว เพราะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองถือว่ามี ความสำคัญต่อคนในชุมชน โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล พวกเขาใช้การติดต่อสื่อสารโดยตรง โดยมีผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการนำข้อมูลมาบอกต่อผ่านทางการประชุมประชาคม และทางหอกระจายข่าว เพื่อให้รับรู้รับทราบข้อมูลจากทางการ และ ในยุคปัจจุบันก็ยังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และรัฐบาลยังได้ส่งเสริม โดยได้รับจากทางหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้และข้อมูลแก่ชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนตื่นตัว สนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ในระดับครอบครัวก็เช่นกัน ครอบครัวเป็นส่วนสำคัญ ในการพัฒนาท้องถิ่น หากครอบครัวได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำจะทำให้สมาชิกมีความ สนใจร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น เมื่อครอบครัวได้รับ ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน ชุมชนและหน่วยงานภายนอก สมาชิกก็สามารถ นำมาพัฒนาตนเองและครอบครัวให้เป็นผู้ที่มีค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การที่บิดา มารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการใช้เหตุผล เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่ให้ความรัก ความอบอุ่นต่อเด็ก รวมทั้งให้เด็กได้รับความยุติธรรม มีอิสระในการคิดและแสดงความคิดเห็น มีความเป็นตัวของตัวเอง และผู้เลี้ยงขอมรับนับถือความสามารถของเด็ก ปัจจัยที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตยในครอบครัว ได้แก่

วิทยา พลายนณี (2545, หน้า 169 อ้างถึงใน Ventrella, 2000) กล่าวว่าบุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีคุณสมบัติในการมองเห็นประโยชน์และโอกาสที่ดีของวิกฤติการณ์ปัญหาหรือความยากลำบากที่กำลังเผชิญ การสนับสนุนและคาดหวังในความสำเร็จ ความพึงพอใจหรือผลสัมฤทธิ์จากความมานะบากบั่น การเผชิญกับความท้าทายหรือรับมือกับโอกาสใหม่ ๆ ด้วยความสุขุม มั่นคง การขจัดหรือลดผลกระทบที่เกิดจากความกลัว ความสงสัย ลดความวิตกกังวลทั้งภายในและภายนอก การมีจิตใจผ่องแผ้วอยู่เสมอ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี พอสรุปได้ว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นการคิดหรือมองเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางบวก มองว่าอุปสรรคเป็นเหมือน โอกาสหรือบทเรียนที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งในชีวิต คนที่มองโลกในแง่ดีเมื่อต้องประสบกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ จะสามารถแก้ไขและเผชิญได้ โดยไม่ยอมจำนนต่อ โชคชะตา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี

เซลิเกแมน (Seligman, 1998) ได้เสนอรูปแบบการอธิบายตนเอง (Explanatory style) ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการอธิบายเหตุการณ์ที่ดีหรือร้ายของบุคคลที่มีมุมมองชีวิตในลักษณะการมองโลกในแง่ดีและการมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งประกอบด้วยมิติที่สำคัญ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติแห่งความคงทนถาวร (Permanence) เป็นรูปแบบการอธิบายตนเองโดยบุคคลที่มีความเชื่อว่าสาเหตุของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอหรือถาวรหรือเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้น ไม่สม่ำเสมอหรือชั่วคราว โดยลักษณะการอธิบายสาเหตุของเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามมิตินี้จะแตกต่างกันระหว่างคนที่มองโลกในแง่ดี และคนที่มองโลกในแง่ร้าย ดังต่อไปนี้

เหตุการณ์ที่ดี: คนที่มองโลกในแง่ดีจะเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองมาจากสาเหตุที่คงทนถาวร เช่น คุณลักษณะและความสามารถ แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว เช่น สภาวะอารมณ์และความพยายาม ดังนั้น บุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายจะล้มเลิกเมื่อประสบความสำเร็จ เนื่องจากเชื่อว่าความสำเร็จเป็นเรื่องของความบังเอิญ

เหตุการณ์ที่ไม่ดี: คนที่มองโลกในแง่ดีจะเชื่อว่าสาเหตุที่เกิดสิ่งไม่ดีกับตนเองนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะยอมแพ้ต่ออุปสรรคได้อย่างง่ายดายเพราะเชื่อว่าสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นจะเกิดขึ้นถาวรตลอดไป

2. มิติแห่งแหล่งกำเนิดสาเหตุ (Personslization) เป็นรูปแบบการอธิบายตนเองที่บุคคลเชื่อว่าสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นมาจากตนเอง (Internal) หรือเกิดมาจากสาเหตุ

ภายนอก (Extrenal) หรือบุคคลอื่น โดยลักษณะการอธิบายสาเหตุของเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามมิตินี้ จะแตกต่างกันระหว่างคนที่มองโลกในแง่ดี และคนที่มองโลกในแง่ร้าย ดังต่อไปนี้

เหตุการณ์ที่ดี: คนที่มองโลกในแง่ดีจะเชื่อว่าตนเองเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ดี แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะเชื่อว่าเหตุการณ์ที่ดีเกิดจากบุคคลอื่นหรือสถานการณ์อื่น

เหตุการณ์ที่ไม่ดี: คนที่มองโลกในแง่ดีจะเชื่อว่าสาเหตุที่เกิดสิ่งไม่ดีกับตนเองนั้น เป็นสิ่งที่เกิดจากบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น เพื่อให้บุคคลนั้นไม่สูญเสียการนับถือตนเอง แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะตำหนิตนเองว่าสาเหตุที่เกิดขึ้นมาจากตนเอง ดังนั้นเมื่อประสบความล้มเหลวจะรู้สึก ค้อยคุณค่าในตนเอง

3. มิติแห่งความครอบคลุม (Pervasiveness) เป็นรูปแบบการอธิบายตนเองที่บุคคลเชื่อว่า สาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นมีความเฉพาะ (Specific) หรือเป็นสิ่งที่สากลทั่วไป (Universal) โดยลักษณะการอธิบายสาเหตุของเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามมิตินี้จะแตกต่างกันระหว่างคนที่มองโลกในแง่ดีและคนที่มองโลกในแง่ร้าย ดังต่อไปนี้

เหตุการณ์ที่ดี: คนที่มองโลกในแง่ดีจะเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองเป็นสิ่ง สากลทั่วไป แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นมีสาเหตุที่เกิดขึ้น จากปัจจัยที่มีความเฉพาะ

เหตุการณ์ที่ไม่ดี: คนที่มองโลกในแง่ดีจะเชื่อว่าสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะกับเหตุการณ์นี้เท่านั้น แต่คนที่มองโลกในแง่ร้ายจะเชื่อว่าสิ่งเลวร้าย ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสาเหตุที่เป็นสากลทั่วไปเกิดขึ้นได้ทุกโอกาส

สันสนีย์ วรรณางกูร (2544, หน้า 22-23) กล่าวว่า คนที่มองโลกในแง่ดีนั้นคือคนที่คิด ในทางบวก ส่วนคนที่มองโลกในแง่ร้ายนั้นเป็นพวกที่ชอบคิดในทางลบ ซึ่งทั้งการมองโลกในแง่ดี และการมองโลกในแง่ร้ายนี้ต่างก็มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนเราทั้งในทางตรงและทางอ้อม มีผลการวิจัยมากมายได้พิสูจน์ให้เห็นว่าคนที่คิดในทางบวกหรือที่เรียกว่ามองโลกในแง่ดีนั้น จะมีสุขภาพจิตดีกว่า มีความสุขมากกว่า ประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่า และแถมยังมีอายุยืนกว่า พวกที่ติดนิสัยในการคิดทางลบ หรือที่เรียกว่าพวกมองโลกในแง่ร้าย

การมองโลกในแง่ดีช่วยเพิ่มระบบภูมิคุ้มกัน ช่วยให้เราฟื้นตัวจากความล้มเหลวได้ อย่างรวดเร็วมากขึ้น และป้องกันความล้มเหลวความตั้งใจในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งเชียร์ (วิทยา พลายนณี, 2545, หน้า 174 อ้างถึงใน Cheer, n.d.) เป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาแห่ง มหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอนในพิตส์เบิร์ก กล่าวไว้ว่า คนที่มองโลกในแง่ร้าย มองความล้มเหลว เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะไม่มีวันเหมือนเดิม แต่สำหรับคนที่มองโลกในแง่ดีกลับมอง อย่างง่าย ๆ ว่าอุปสรรคต่าง ๆ เป็นเพียงสิ่งที่ต้องเอาชนะไปให้ได้เท่านั้น เมื่อมีบางสิ่งผิดเพี้ยนไป

คนที่มองโลกในแง่ดีมีแนวโน้มที่จะยกความผิดทั้งหมดให้กับปัจจัยภายนอกหรืออิทธิพลชั่วคราวที่อยู่เหนือการควบคุมของพวกเขา อย่างไรก็ตามคนที่มองโลกในแง่ร้ายกับป้ายความผิดให้กับบุคคลหรือลักษณะนิสัยที่มีมาแต่กำเนิดของตน คนที่มองโลกในแง่ร้ายซึ่งได้รับการดำเนินคดีในเรื่องประสิทธิภาพการทำงานที่ย่ำแย่จะพูดในทางลบกับตนเอง ขณะที่คนมองโลกในแง่ดีจะคาดหวังผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ดังนั้นพวกเขาจะมีแรงกระตุ้นมากขึ้นในการที่จะทำความคิดฝันให้เป็นความจริง

ประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี

เซลิเกแมน (Seligman, 1998, pp. 93-167) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดีว่า

1. ทำให้มีสุขภาพจิตดี ลดภาวะซึมเศร้าและโรคประสาท ดังที่ ออร์พินท์ ซูชม (2544, หน้า 46) กล่าวไว้ว่า คนที่มองโลกในแง่ดีจะอธิบายเหตุการณ์เลวร้ายในลักษณะที่ตรงกันข้าม ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่รู้สึกรอคอย ท้อแท้หรือหดหู่
2. ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ในคนปกติจะมีการดูแลสุขภาพที่ดี ในคนที่มีความเจ็บป่วยนั้นอาการเจ็บป่วยจะทุเลาได้เร็วกว่าคนที่มองโลกในแง่ร้าย
3. ทำให้มีความสำเร็จในการทำงาน การเรียน การกีฬามากกว่าคนที่มองโลกในแง่ร้าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสูต ทรัพย์งาม (2533, หน้า 70-75) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการอธิบายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอธิบายเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ในลักษณะมองโลกในแง่ดี จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในทุกด้านสูงกว่านักเรียนที่มีรูปแบบการอธิบายเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ในลักษณะมองโลกในแง่ร้าย
4. ทำให้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีกว่าคนที่มองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากคนที่มองโลกในแง่ดี ให้อภัยในความผิดของผู้อื่นและพร้อมสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ได้ยืนยาว

จากประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี จะเห็นได้ว่าการมองโลกในแง่ดีมีความสำคัญมากที่จะทำให้บุคคลอยู่อย่างมีความสุข เพราะผู้ที่มองโลกในแง่ดีจะเป็นผู้ที่ม่กำลังใจ ไม่ท้อถอยต่อปัญหาสามารถที่จะปรับตัวและพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและสามารถมองเห็นถึงโอกาสที่จะพลิกผันสถานการณ์ที่เลวร้ายให้ดีขึ้นได้

ทักษะทางสังคม

ความหมายของทักษะทางสังคม

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม พบว่ามีผู้ให้ความหมายคำว่า ทักษะทางสังคม ไว้ดังนี้คือ

สุขุมาล เกษมสุข (2535, หน้า 5-10) กล่าวถึงทักษะทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในสังคมที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยการรู้จักรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน รู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่น มีสำนึกต่อสังคม และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2540, หน้า 12) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม คือ ความสามารถในการที่จะปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแสดงออกถึงความคิดความรู้สึกของตนเองตามสิทธิและความพึงพอใจของบุคคลอื่น

วิลาสลักษณ์ ชิววลี (2542, หน้า 40) ได้ให้ความหมายของการมีทักษะทางสังคมไว้ว่า คือ ความสามารถจัดการกับอารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี สามารถอ่านสภาพการณ์ทางสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำ มีปฏิสัมพันธ์ที่ราบรื่นได้ สามารถใช้ทักษะเหล่านี้ในการชักจูงและเป็นผู้ดำเนินการประนีประนอม และยุติข้อโต้แย้งเพื่อการร่วมมือและการทำงานเป็นทีมได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2554) ได้ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า ทักษะสังคมเป็นกลุ่มของทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกัน ในสังคม อันได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม ฯลฯ รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงคนรอบข้างอย่างเข้าอกเข้าใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้น เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต วัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อนฝูงคนรอบข้าง วัยผู้ใหญ่ที่เริ่มสร้างครอบครัว และต้องการความสำเร็จในหน้าที่การงาน ทักษะสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ

ศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ (2554) ได้ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า หมายถึง การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การจัดการเรื่องของตนเอง และความสามารถในการสัมพันธ์กับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ซึ่งยอมให้ใครเริ่มต้นหรือรักษาสัมพันธ์ทางสังคมในทางบวกกับคนอื่น ๆ ส่วนบทพร่องหรือส่วนเกินในพฤติกรรมทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และบรรยากาศและการประสานเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน ความสามารถทางสังคมเกี่ยวโยงกับการยอมรับของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันและของคุณครูรวมทั้งความสำเร็จก่อนและหลังจบจากโรงเรียนแล้ว

จากความหมายของทักษะทางสังคมดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิด

ความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรองแก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เต็มใจให้ความช่วยเหลือ

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ซึ่งควรจะได้รับ การฝึกฝน และปลูกฝังเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ซึ่งได้ผู้แยกองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้แตกต่างกันดังนี้

อุมาพร ดร้งคสมบัติ (2546) กล่าวว่า การมีทักษะทางสังคมประกอบด้วย

1. ความสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
2. สื่อสารได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา รู้จักฟังและรู้จักโต้ตอบ
3. รู้จักประเมินสถานการณ์ รู้ว่าตนควรจะทำอย่างไร
4. จัดการกับความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สามารถประนีประนอมและร่วมมือกับผู้อื่นได้
6. มีความเป็นผู้นำ
7. รู้จักโน้มน้าวจิตใจคนสร้างความร่วมมือร่วมใจแรงบันดาลใจและความกระตือรือร้น

ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม

สกล วรเจริญศรี (2550) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมประกอบด้วย

1. ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการสื่อสาร พูดคุยที่ดีด้วยท่าทีที่ สอดคล้องเหมาะสม รู้จักรับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ การใช้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ และรับฟังข้อมูล ย้อนกลับจากผู้อื่น

2. ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง หมายถึง ความสามารถในการปฏิเสธในสิ่ง ที่ก่อให้เกิดผลเสียแต่ตนเองและผู้อื่น การรู้จักประนีประนอมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิด ความขัดแย้งระหว่างบุคคล การโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นสอดคล้องกับความคิดของตน และเสนอ ทางเลือกที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

3. ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม หมายถึง ความสามารถในการแสดง พฤติกรรมที่ปกป้องในสิทธิของตนเอง และไม่ล่วงล้ำในสิทธิของผู้อื่น การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและความต้องการของตนเองต่อบุคคลอื่น การแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างสุภาพ

4. ทักษะการให้ความร่วมมือ หมายถึง ความสามารถในการเคารพความคิดเห็น ของผู้อื่น การประเมินความสามารถของตนเองที่ใช้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม การให้การสนับสนุน และให้ความไว้วางใจสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลเมื่อทำงาน ร่วมกัน

5. ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการรู้และเข้าใจความรู้สึก ความต้องการของบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ

นาวิน เข้มทอง (2550, หน้า 10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคม ดังนี้

1. การใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. รู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับ
3. การเคารพต่อข้อตกลง
4. การรู้จักใช้โอกาสให้เหมาะสม
5. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
6. การตระหนักถึงการสร้างสังคม

โกลแมน (Goleman, 1998, pp. 32-34) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย

1. การมีอิทธิพลเพื่อใช้ในการชักจูง โน้มน้าวใจผู้อื่น
2. การมีทักษะการสื่อสาร เปิดใจกว้างรับฟังเรื่องราวและสื่อสารโต้ตอบด้วย

ความชัดเจนไม่กำกวม

3. การมีความเป็นผู้นำ สามารถยับยั้งและชักนำคนและกลุ่มคนได้
4. สามารถเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงหรือพลิกแพลงสิ่งต่าง ๆ ได้
5. สามารถประสานรอยร้าว แก้ไขความไม่ลงรอยกัน
6. ความสามารถสร้างสัมพันธภาพให้แน่นแฟ้น
7. ช่วยเหลือและร่วมมือโดยทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีจุดหมายเดียวกัน
8. การมีความสามารถในการดึงความสามารถของผู้ร่วมงาน สร้างสรรค์พลังกลุ่ม

เพื่อบ่มบ่มความสำเร็จ

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม คือ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่น ได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุ เป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เต็มใจให้ความช่วยเหลือ องค์ประกอบของทักษะทางสังคมประกอบด้วย

1. ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการสื่อสาร พูดคุยที่ดีด้วยท่าทีที่สอดคล้องเหมาะสม รู้จักรับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์และรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่น

2. ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง คือ ความสามารถในการปฏิเสธในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น การรู้จักประนีประนอมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ระหว่างบุคคล การ โน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นสอดคล้องกับความคิดของตน และเสนอทางเลือกที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

3. ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม คือ ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่ปกป้องในสิทธิของตนเอง และไม่ล่วงล้ำในสิทธิของผู้อื่น การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และความต้องการของตนเองต่อบุคคลอื่น การแสดงความคิดเห็นด้วยอย่างสุภาพ

4. ทักษะการให้ความร่วมมือ คือ ความสามารถในการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การประเมินความสามารถของตนเองที่ใช้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม การให้การสนับสนุนและให้ความไว้วางใจสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลเมื่อทำงานร่วมกัน

5. ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น คือ ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความต้องการของบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ

ความสำคัญของทักษะทางสังคม

สุพมาล เกษมสุข (2535, หน้า 10-11) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อมนุษย์เพราะมนุษย์ไม่สามารถจะอยู่ได้ตามลำพัง ต้องมีเพื่อน มีกลุ่มสังคมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ตั้งแต่สังคมเล็ก ๆ ในครอบครัวขยายออกไปเป็นสังคมห้องเรียน สังคมโรงเรียน สังคมอาชีพการงาน จนถึงสังคมชุมชน ประเทศ และโลก ทุกกลุ่มสังคมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์พึ่งพาศักดิ์กันซึ่งต้องอาศัยทักษะทางสังคม ทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญทั้งทางด้านส่วนบุคคลและทางด้านสังคม

ความสำคัญทางด้านส่วนบุคคล ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ยิ่งสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าใด ทักษะสังคมยังมีความจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น บุคคลต้องมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถสื่อความหมาย ความเข้าใจกันสามารถทำงานร่วมกัน สามารถแก้ปัญหาโดยสันติวิธี เมื่อเกิดความขัดแย้ง รู้จักคิดและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อตนเองและสังคมได้ สามารถปรับตัวได้ในทุกสภาพแวดล้อม สิ่งเหล่านี้เป็นทักษะที่จะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและมั่นคง

ความสำคัญทางสังคม สังคมใดที่มีสมาชิกเป็นผู้มีทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกัน สามารถทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธี สมาชิกรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสังคมที่ตนอยู่ สังคมนั้นย่อมเป็นสังคมที่สงบสุข มีความเจริญ มั่นคง สังคมใดที่มีลักษณะตรงกันข้ามสมาชิกขาดทักษะทางสังคม สังคมนั้นย่อมมีปัญหา ไม่สงบสุขและมีแต่ความเสื่อม

วิณา วโรตมะวิชญ (2535, หน้า 165) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมที่จะมีผลโดยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งได้แก่การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหา เมื่อเกิดความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก เพราะเหตุว่าจะมีผลต่อการที่คน ๆ หนึ่งติดต่อกับบุคคลอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ทักษะทางสังคมจะทำให้มนุษย์มีความสุข ความมั่นคง เพราะถ้าชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขแล้ว ชีวิตก็คงเต็มไปด้วยความขมขื่น ความอ้างว้าง โดดเดี่ยว และความไม่เข้าใจ

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่มนุษย์จะต้องมีและเรียนรู้เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม โดยสามารถนำทักษะทางสังคมไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น นำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือนำไปใช้สร้างสรรค์เพื่อส่วนรวม เพื่อให้สังคมที่ตนอยู่นั้นเจริญ มั่นคง และมีความสุข

เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง

เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว พิจารณาได้จากรายได้ การศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง

รายได้ของผู้ปกครอง

รายได้ของผู้ปกครอง เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุขมากหรือน้อย ถ้าครอบครัวใดมีปัญหาในเรื่องการได้รับรายได้น้อยกว่ารายจ่ายภายในครอบครัว ก็จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหาการขาดแคลนอาหาร ปัญหาทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหาการรัคเข้มขัดทางรายจ่ายจนเกินความพอดี เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดรอยร้าวภายในครอบครัว ซึ่งเหล่านี้จะเป็นผลให้เด็กรู้สึกว่ามีปมด้อย ความไม่เสมอภาคกัน การแก่งแย่งต่อกัน ซึ่งสิ่งที่ส่งผลให้เด็กต้องหยุดชะงักหรือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องหยุดชะงักในการพัฒนาทางจริยธรรม (คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม, 2535, หน้า 10) จากการศึกษาของ จิราพรธม พินศิริกุล (2533, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของเจ้าพนักงานเกษตรในเขตภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า ผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวสูงมีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย และบุษบา หล่อเงิน (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

การศึกษาของผู้ปกครอง

การศึกษาของผู้ปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐฐานะ (Social-economic status) หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว (สุชีรา มะหิเมือง, 2547) เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึง

1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะให้คำอธิบายหรือเหตุผลประกอบการสนับสนุนหรือห้ามปรามเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งมีการให้รางวัลหรือลงโทษที่เหมาะสม

2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว หมายถึง รูปแบบการปฏิบัติตนระหว่างสมาชิกในครอบครัว

3. คุณลักษณะประชาธิปไตยของบิดามารดา หมายถึง พฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักประชาธิปไตยที่แสดงออกทั้งทางกาย วาจา และความรู้สึกรักใคร่ของบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก

4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวทั้งบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก และเด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชุมชน จังหวัด และระดับประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม

การมองโลกในแง่ดี

ความหมายของการมองโลกในแง่ดี

อรพินทร์ ชูชม (2544, หน้า 43 อ้างถึงใน Goleman, 1998) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจงใจตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสติปัญญาทางอารมณ์ (Emotional intelligence) โดยคนที่มองโลกในแง่ดีจะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ได้เลวร้าย มีพลัง โอกาสที่จะพลิกผลันสถานการณ์ที่เลวร้ายให้กลับคืนใจได้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขวางกั้น

เซลิกันแมน (Seligman, 1990) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นลักษณะนิสัยในการอธิบายถึงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความกดดัน ความทุกข์ หรือเป็นปัญหาว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวเกิดขึ้นเพราะปัจจัยภายนอก และเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณีเท่านั้น แต่สถานการณ์ที่ดีที่เกิดขึ้นผู้ที่มีมองโลกในแง่ดีเชื่อว่าจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ เกิดจากสาเหตุจากภายในตน และเป็นสิ่งที่แผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่นได้

พระราชวรานูณี (2540, หน้า 34-47) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นสุทัศนนิยม หรือที่เรียกว่า Realistic optimism คือการมองโลกได้อย่างมีเหตุผล มีความหวัง เชื่อว่าเราสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยความพยายาม ไม่ยอมจำนนต่อโชคชะตา

อุไร จักร์ตรีมงคล (2545, หน้า 5) ให้ความหมายของการมองโลกในแง่ดีว่า หมายถึง ความสามารถในการต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลียงหนี โดยการมองว่าอุปสรรคเหมือนโอกาสหรือบทเรียนที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งในชีวิต เป็นการมองหาข้อดีของความล้มเหลว เพื่อจะได้ยืนหยัดขึ้นมาอีก บางทีเรียกว่าเป็นความคิดในการต่อสู้อุปสรรค (Positive thinking)

ลักษณะพฤติกรรมที่มีต่อเด็ก รวมทั้งความสามารถในการสนับสนุนด้านการเรียน การส่งเสริมในด้านค่านิยมในเรื่องที่จำเป็นในสังคมและการอบรมสั่งสอนเด็ก การศึกษาของ สลิลลา แสงมณี (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดชลบุรี และโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา พบว่า การศึกษาของมารดาเป็นตัวพยากรณ์พัฒนาการทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ได้ดีที่สุด และการศึกษาของบิดาเป็นตัวพยากรณ์พัฒนาการทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ดีที่สุดใน

อาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง เป็นอาชีพที่เด็กได้รับความคุ้นเคยมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และมีโอกาสได้เข้าไปสัมผัสกับคนในอาชีพนั้นบ่อย ๆ และคุ้นเคยกับลักษณะงานนั้น ๆ มากกว่าอาชีพคนอื่น ๆ จากความคุ้นเคยนี้จะส่งผลต่อค่านิยมในใจเด็ก โดยจะเป็นการปลูกฝังไปในจิตใจเด็ก โดยที่เด็กไม่ทันรู้ตัวเหมือนเป็นการเสนอตัวอย่างให้เด็กเห็นซ้ำ ๆ กันบ่อย เด็กก็จะได้รับรู้ไปโดยอัตโนมัติ ดังนั้น ถ้าผู้ปกครองมีอาชีพที่ส่งเสริมจริยธรรมเด็กก็จะได้รับประสบการณ์นั้นด้วย จากการศึกษาของ บุญบา หล่อเงิน (2537, บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่มีอาชีพหลักของผู้ปกครองแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพฤติกรรมจริยธรรมอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับบุญสม โพธิ์เงิน (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณธรรมการอยู่ร่วมกันของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

กัมปนาท ศรีเชื้อ (2534, หน้า 22 อ้างถึงใน Good, 1973, p. 294) ให้ความหมายของปฏิสัมพันธ์ว่า เป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างความมาก ความน้อย ที่มีอยู่อย่างจริงจังของบุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งมีอิทธิพลต่อกันในกิจกรรมต่าง ๆ

จิตรฐิกานต์ สบายจิตร (2542, หน้า 9 อ้างถึงใน Berlo, 1960, p. 129) ให้ความหมายว่า ปฏิสัมพันธ์เป็นความพยายามของสังคมต่อกันด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ปฏิสัมพันธ์ก็คือกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลนั่นเอง

ชัยพร วิชชาวุธ (2525, หน้า 471) ให้แนวคิดว่าการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมสังคม เป็นพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่ในสังคม การกระทำ

ของมนุษย์แต่ละคนจึงมีสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่น ๆ ในสังคม การปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นทันที เมื่อการกระทำของคนคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมของอีกคนหนึ่งจะได้รับ โรงเรียนเป็น สถาบันสังคมอย่างหนึ่ง ครูและนักเรียนจึงต้องปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ดังนั้น การที่เด็กจะมีพัฒนาการในทิศทางใด ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับอิทธิพลของครูที่ปฏิบัติต่อนักเรียน

พรณี ช.เจนจิต (2538, หน้า 253) ให้ความหมายว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ดึงเครียดเด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัย สำหรับเขาพยายามมองหาสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่เด็กมอง

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครูและพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแบ่งเป็น

1. การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพเชื่อฟังและการปฏิบัติตามคำแนะนำของครู เข้าร่วมกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การซักถาม การแสดงความคิดเห็น และการปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2. การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ยอมรับความคิดเห็นและให้ความเป็นกันเองแก่นักเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

Lewin, Lippil, and White (1939 อ้างถึงใน อรวรรณ เจาะประโคน, 2551) ได้แบ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย ครูให้โอกาสนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยครูให้อิสระกับนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำช่วยเหลือให้การเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบอัตตาธิปไตย ครูจะกำหนดเนื้อหา วิธีการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กโดยเด็กไม่มีส่วนร่วม เมื่อมอบหมายงานให้นักเรียนทำนักเรียนต้องปฏิบัติตามโดยที่จะขัดแย้งไม่ได้

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบปล่อยปละละเลย ครูไม่เอาใจใส่ในการสอนและการอบรมนักเรียน ปล่อยให้เด็กทำอะไรตามความพอใจ จี้เกียจก็ปล่อยไป

อรวรรณ เจาะประโคน (2551 อ้างถึงใน ประดิษฐ์ อุประมัย, 2523, หน้า 128) ได้สรุป ลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่ามี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย คือ ครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามสิ่งที่ข้องใจเกี่ยวกับบทเรียน ได้ทันทีที่สงสัยหรือถ้าเห็นว่ายังไม่ถึงจังหวะที่ควรถามก็มีวิธีพูดที่จะไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกเก้อเขิน หรืออับอาย ยินดีรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนยอมรับ และพยายามนำความคิดที่ดีของนักเรียนมาใช้ประโยชน์หรือเผยแพร่ให้เพื่อนร่วมชั้นรับรู้และสนใจ กับความรู้สึกของนักเรียนด้วย

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบตามสบาย คือ ครูที่มักมุ่งสอนให้จบตามหลักสูตรแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่สนใจว่านักเรียนจะสนใจต่อสิ่งที่สอนมากน้อยเพียงใด ถ้านักเรียนกลุ่มใดสนใจสิ่งที่ครูสอน ครูก็จะพุ่งความสนใจไปสู่กลุ่มนั้นด้วยแต่สำหรับกลุ่มที่ไม่สนใจสิ่งที่ครูสอน ครูก็ไม่สนใจเช่นกัน ชั้นเรียนที่มีครูลักษณะนี้มักไม่มีระเบียบเท่าที่ควร และมักปรากฏว่า ครูไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยได้

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบเผด็จการ คือ ครูที่ชอบใช้คำสั่งกับนักเรียน เช่น เรียกให้นักเรียนตอบคำถามต่าง ๆ ที่นักเรียนยังไม่มีความพร้อมพอ ไม่สนใจกับการอาสาของนักเรียนถ้าครูยังไม่เรียก ชอบวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของนักเรียนด้วยถ้อยคำรุนแรงตามความคิดของตน และมักไม่สนใจต่อความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน

โดยสรุป ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ได้ตอบระหว่างครูกับนักเรียนที่ปฏิบัติต่อกัน ทั้งในด้านการเรียนการสอนและการปกครองที่นักเรียนสามารถรับรู้ได้ แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย คือ ครูให้โอกาสนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้อิสระกับนักเรียนในการแสดงความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำช่วยเหลือให้การเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบเผด็จการ คือ ครูชอบใช้คำสั่งกับนักเรียน มีการกำหนดเนื้อหา วิธีการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนโดยนักเรียนไม่มีส่วนร่วม เมื่อมอบหมายงานให้นักเรียนทำนักเรียนต้องปฏิบัติตามโดยที่จะขัดแย้งไม่ได้ ไม่สนใจความรู้สึกของนักเรียน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบปล่อยปละละเลย ครูไม่เอาใจใส่ในการสอนและการอบรมนักเรียน ปล่อยให้เด็กทำอะไรตามความพอใจ หากนักเรียนไม่สนใจสิ่งที่ครูสอน ครูก็ไม่สนใจเช่นกัน

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

พนม ลี้อารี (2549, หน้า 27-29) ให้แนวคิดที่ว่า กลุ่มเพื่อนจัดเป็นกลุ่มปฐมภูมิซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก มีคนน้อย สมาชิกรู้จักกันดีเป็นส่วนตัว และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด เป็นกลุ่มที่ให้ความรักและเป็นแนวทางในการปฏิบัติด้านต่าง ๆ และกล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อสมาชิกไว้ดังนี้

1. กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา หรือการเรียนรู้ของบุคคลที่เป็นสมาชิกเป็นอย่างมาก วิธีที่สมาชิกแก้ปัญหา การจดจำบทเรียน การประพฤติปฏิบัติ การสร้างนิสัย และเจตคติ การดำเนินชีวิต การทำงาน ความทะเยอทะยาน ตลอดจนความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของบุคคล ส่วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มนั้น

2. กลุ่มเป็นเครื่องสนับสนุนและช่วยให้สมาชิกสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด อากัปกริยาต่าง ๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี

3. กลุ่มช่วยสนองความต้องการของสมาชิก

4. กลุ่มช่วยให้สมาชิกมองเห็นภาพตนเองชัดเจนขึ้น

5. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือผลงาน และการทำงานของสมาชิก สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีความกระตือรือร้นตามไปด้วย

6. กลุ่มมีอิทธิพลในการชวนตัดสินใจ

7. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือบทบาทของสมาชิกในสถานการณ์ต่าง ๆ

8. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือความกลัว ความวิตกกังวล ความพ้อแท้ใจของสมาชิก

9. กลุ่มช่วยควบคุมความมักใหญ่ใฝ่สูง ความทะเยอทะยาน ความต้องการของสมาชิก และยังช่วยให้สมาชิกคลี่คลายความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองอีกด้วย

นิภา นิธยาน (2530, หน้า 140-141) ได้สรุปอิทธิพลของเพื่อนฝูงในวัยรุ่นว่าเพื่อนฝูงและคนรู้จักมีอิทธิพลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่น เพราะวัยนี้มีความปรารถนาแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนฝูงมีความรู้สึกต่อตนเองอย่างไร ถ้าเขาได้รับความนิยมน้อยจากเพื่อนฝูงมากเพียงไร จะทำให้เขาเป็นคนที่มึนงงและเป็นมิตรน่าคบ กล้าแสดงออก วางตัวในสังคมเป็น และมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้นเพียงนั้น จากความปรารถนาดังกล่าว วัยรุ่นจะพยายามปรับปรุงความคิด และพฤติกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มที่ตนปรารถนาจะเข้าร่วม

กันยา สุวรรณแสง (2533, หน้า 378) ได้สรุปอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนว่า เด็กวัยรุ่นนั้นเพื่อนมีความหมายถึงชีวิตจิตใจของเขา เพราะฉะนั้นจะอย่างไรจึงจะเข้ากับเพื่อนได้ เด็กวัยรุ่นมีความไวต่อความรู้สึกเรื่องเพื่อน ถ้าเด็กรู้สึกว่ามีเพื่อน มีคนนิยมชมชอบ พุดคุย เล่นด้วย เรียกหาเสมอ เขาจะปอปปูล่า รู้สึกมีปมเด่น เป็นผู้นำ มีท่าทางดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

สมพร สุทัศนีย์ (2539) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ดังต่อไปนี้

1. สอนให้เด็กวัยรุ่นรู้จักอำนาจที่ไม่ใช่แบบส่วนตัว ในกลุ่มเพื่อนเล่นเด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีส่วนร่วมเล่นด้วย เช่น การเล่นฟุตบอล ถ้าฝ่าฝืนก็จะถูกกีดกันออกจากกลุ่ม ซึ่งในที่สุดบุคคลนั้นก็มักจะกลายเป็นคนรักษากฎเหมือนคนอื่น ๆ

2. กลุ่มเพื่อนช่วยให้เด็กได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ ปกติเด็กวัยรุ่นเมื่ออยู่ในกลุ่มมักจะกล้าทำอะไรที่ขัดแย้งหรือลองผิดๆ ใหญ่ มากกว่าทำโดยลำพังคนเดียว แต่ในขณะที่เดียวกันก็ทดสอบว่ากลุ่มสามารถจะขัดแย้งคือดั่งกับผู้ใหญ่ได้แค่ไหน

3. กลุ่มเพื่อนอาจจะถ่ายทอดระเบียบวิธี และคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการหรืออาจจะเป็นไปในรูปตรงข้าม ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นตัวแทนถ่ายทอดคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการอย่างได้ผลที่สุด ถ้าหากกลุ่มสนับสนุนระเบียบและคุณค่าขึ้น

เพื่อน คำว่าเพื่อนเป็นคำที่พูดง่ายแต่ให้ความหมายยาก เพราะเพื่อนเป็นบทบาทที่เกิดขึ้นได้ในคู่สัมพันธ์ทุกประเภท ตั้งแต่เพื่อนกับเพื่อนจริง ๆ เพื่อนในระหว่างสามีภรรยา นายกับลูกน้อง ครูกับศิษย์ หรือแม่แต่พ่อแม่กับลูก เมื่อเอ่ยถึงคำว่าเพื่อน นักมนุษยสัมพันธ์ได้เสนอว่าหมายถึงความสัมพันธ์ที่มีลักษณะพิเศษ ดังนี้ (Reardon, 1987)

1. เพื่อนมีสถานะพิเศษในชีวิต เป็นคนที่เราไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับ ยิ่งไปกว่านั้นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เอาเปรียบ ทั้งนี้มิได้หมายความว่าคนเราจะไม่รับสิ่งใดจากเพื่อน แต่การได้สิ่งใดจากเพื่อนนั้นเป็นการได้มาโดยไม่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าคุณถูกบังคับหรือขู่เข็ญ

2. เพื่อนมีฐานอยู่บนความเท่าเทียมกัน หมายถึงว่า ระหว่างเพื่อนไม่มีใครมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือใคร แม้ว่าอีกคนหนึ่งจะมีสถานภาพเหนือกว่า แต่ตรงจุดนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีเพื่อนที่มีสถานภาพทางสังคมหรือเศรษฐกิจต่างจากตนเองมาก ๆ ได้ เนื่องจากอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างบทบาทขึ้น

3. เพื่อนต้องยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะรู้ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่งว่า คล้อยตามกฎของความเป็นเพื่อนหรือไม่ กฎของความเป็นเพื่อนโดยทั่วไปประกอบด้วย

- 3.1 เมื่อมีข่าวใด ๆ เกี่ยวกับความสำเร็จก็บอกให้เพื่อนรู้
- 3.2 แสดงการสนับสนุนทางอารมณ์
- 3.3 เสนอความช่วยเหลือเมื่อต้องการ
- 3.4 พยายามทำให้มีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกัน
- 3.5 เสนอตัวทำงานแทนถ้าเพื่อนขาดไป

สรุปได้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อน ปฏิบัติต่อกัน ได้แก่ ความช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ในกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

1. ความไว้วางใจ คือ เพื่อนเป็นคนที่เราไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับมากกว่ากลุ่มคนในสถานะอื่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เอาเปรียบ ทั้งนี้มิได้หมายความว่า คนเรา จะไม่รับสิ่งใดจากเพื่อน แต่การได้สิ่งใดจากเพื่อนนั้นเป็นการได้มาโดยไม่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึก ว่าตนถูกบังคับหรือขู่เชือด ดังนั้นการเรียนรู้อะไรหรือค่านิยมต่าง ๆ นักเรียนจึงได้รับการถ่ายทอดจากเพื่อนสู่เพื่อนมากกว่าการได้รับการถ่ายทอดจากผู้ใหญ่

2. ความเท่าเทียมกัน คือ ระหว่างเพื่อนไม่มีใครมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือใครแม้ว่า อีกคนหนึ่งจะมีสถานภาพเหนือกว่า การคบเพื่อนของแต่ละคนจะพิจารณาที่ความสนใจ แนวคิด และวิถีปฏิบัติภายในโรงเรียนที่เหมือนกันมากกว่าสถานะทางสังคมภายนอก ความเท่าเทียมกัน ในกลุ่มเพื่อนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีเพื่อนที่มีสถานภาพของสังคมหรือเศรษฐกิจต่าง จากตนเองมาก ๆ ได้

3. การยอมรับซึ่งกันและกัน คือ การเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการยอมรับกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกัน กฎของความเป็นเพื่อนโดยทั่วไปประกอบด้วย เมื่อมี ขาวใด ๆ เกี่ยวกับความสำเร็จก็บอกให้เพื่อนรู้การสนับสนุนทางอารมณ์ การเสนอความช่วยเหลือ เมื่อต้องการ การพยายามทำให้มีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกัน การเสนอตัวทำงานแทนถ้าเพื่อนขาดไป และการปฏิบัติตามกฎกติกาของกลุ่มที่ได้ตั้งไว้

ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี โดยจำแนกออกได้เป็น 3 ขนาด ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก	มีนักเรียน	น้อยกว่า 600 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง	มีนักเรียน	601 - 1,500 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่	มีนักเรียน	มากกว่า 1,500 คน

สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

จรรยา รุกขมธุร์ (2526, หน้า 6-7) สภาพของโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียนและครู เช่น ระบบการศึกษา ระบบปกครอง กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สานิต รัตตัญญู

(2533, หน้า 9-10) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์หรือนุคลิกภาพของครูที่มีต่อนักเรียน การเรียนการสอน การให้บริการนักเรียน กิจกรรมนักเรียน อาคาร สถานที่ สังคมกลุ่มเพื่อน การปกครอง ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน

จากความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนข้างต้น พอสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523, หน้า 45-46) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนไว้ สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมและ โครงการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมีผลโดยตรงต่อชีวิตและสุขภาพของนักเรียนในแง่ต่าง ๆ กัน ในแง่บวกคือ การทำให้นักเรียนมีความสะดวกสบาย ร่าเริง มีความสุข รักสวยรักงาม หรือในแง่การป้องกันมิให้เกิดโรคและป้องกันภัยอันตราย การบาดเจ็บต่าง ๆ และในแง่การช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาทางการศึกษา

วิรัช วรรณรัตน์ (2523, หน้า 21-23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมกับการพัฒนานุคลิกภาพของนักเรียนว่า โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อนุคลิกภาพของนักเรียนเป็นอันดับสอง รองลงมาจากบ้าน วัตถุประสงค์ของการศึกษาก็เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526, หน้า 235) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนว่า โรงเรียนเป็นเสมือนบ้านแห่งที่สองของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตในโรงเรียนเป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวัน โดยเฉพาะ โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งนักเรียนยังอยู่ในระหว่างปฐมวัย ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ โรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้คล้ายคลึงหรือดีกว่าที่บ้าน โดยสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครูอาจารย์ในโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจใน โรงเรียนของตน
3. เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
4. เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวยรักงามและมีรสนิยม
5. เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

จากความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนนั้นมีอิทธิพลต่อการหลอมรวมพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม สติปัญญา และสังคมของนักเรียนและครูเป็นอย่างมาก (สุปรีชา หิรัญโร, 2531, หน้า 175)

จากทฤษฎะดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวทางในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอาณาบริเวณที่มีอยู่ รวมไปถึงลักษณะการจัด การตกแต่ง และการใช้พื้นที่ หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประชาธิปไตย

ครูผู้สอนทุกรายวิชาควรตระหนักถึงบทบาทในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย แม้ว่าการสอนในรายวิชาที่ไม่มีเนื้อหาประชาธิปไตย (กรมสามัญศึกษา, 2536, หน้า 22-23) แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย มีดังนี้

1. ดูแลให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการทำงานเป็นกลุ่มให้สามารถปฏิบัติงาน บทบาทหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์
2. มีการตัดสินใจโดยยึดหลักเหตุผล เช่น เมื่อเกิดกรณีความเห็นไม่ตรงกันระหว่างครูกับนักเรียน หรือนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับบุคคลอื่น ก่อนการตัดสินใจ ดำเนินการใด ๆ ครูควรฟังเหตุผลหรือความคิดเห็นคู่กรณีเสมอ
3. มีการตัดสินใจโดยยึดหลักเสียงข้างมาก เช่น เมื่อกลุ่มมีการอภิปรายในประเด็นที่เป็นข้อคิดเห็นซึ่งยังไม่มีข้อยุติ และได้มีการอภิปรายแสดงเหตุผลอย่างรอบคอบแม้ก็สามารถใช้มติเสียงข้างมากตัดสินใจ แต่หากได้มีการอภิปรายจนสามารถหาข้อยุติ ด้วยความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ก็จะเป็นมติเสียงข้างมากที่สุด แต่พึงหลีกเลี่ยงการใช้เสียงข้างมากในประเด็นที่เป็นข้อเท็จจริง
4. ดูแลให้นักเรียนอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน และปฏิบัติต่อกันฉันท์มิตรโดยไม่คำนึงถึงฐานะ อาชีพของผู้ปกครอง หรือจุดเด่นจุดด้อยของแต่ละคนตามหลักภราดรภาพ
5. ให้ความรัก ความเมตตา ความเอาใจใส่ และความเป็นกันเองกับนักเรียนอย่างทั่วถึง
6. มีการยึดหลักเกณฑ์ กติกา ที่กำหนดด้วยความเสมอภาคและยึดหยุ่นได้ตามหลักเหตุผลและสถานการณ์ที่จำเป็น
7. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและของกลุ่ม
8. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลป้อนกลับในการสอนของครู ซึ่งนอกจากจะเป็นกระจกส่องตนเองแล้วยังเป็นการแสดงความใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วย

ในกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ นอกจากครูมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหาวิชาแล้ว ต้องตั้งเป้าให้เด็กเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านคุณลักษณะประชาธิปไตยโดยการนำเอาหลักประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นนิสัยหรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ เรียกว่า วิธีประชาธิปไตย โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันวางแผน ร่วมกันประเมินผล และเลือกใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เช่น อภิปรายกลุ่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม การศึกษานอกสถานที่ และการทดลองปฏิบัติจริง เป็นต้น โดยกำหนดให้สอดคล้องกันระหว่างกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ ดูแล สังเกตให้ความช่วยเหลือนักเรียน เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมและการร่วมมือกับกลุ่ม รวมทั้งขอคำปรึกษาจากครูเมื่อมีปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536, หน้า 44-48)

สมชาย เสร็จกิจ (2542, หน้า 283-284) ได้เสนอวิธีการเรียนการสอนการปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียนแก่นักเรียน ซึ่งเป็นบทบาทของครูไว้ 13 ประการ ดังนี้

1. ครูต้องรู้หลักจิตวิทยา เข้าใจพัฒนาการตามวัยของเด็ก
2. บทบาทและหน้าที่ของครูที่จะปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน ค่อเนื่องจากสถาบันครอบครัว
3. การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
4. มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ครูรับผิดชอบอยู่
5. มีวินัยในตนเอง
6. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
7. เคารพและปฏิบัติตามกฎแบบแผนที่กำหนดไว้ในสังคมโรงเรียน
8. ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ลงไปถึงทุกคนในโรงเรียน
9. ใช้เหตุผลในการแก้ไขและตัดสินใจปัญหา โดยชี้แจงให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนหรือในโรงเรียนเข้าใจและยอมรับ

10. ฝึกฝนการเป็นผู้นำและผู้ตาม
11. การยอมรับและเคารพในสิทธิของผู้อื่น
12. การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม และชุมชน
13. การยึดมั่นในความกตัญญู เชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ทิศนา แคมมณี (2543, หน้า 288-289) ได้เสนอวิธีการปลูกฝังคุณธรรมลักษณะประชาธิปไตยในโรงเรียน ตอนที่ 5 คุณลักษณะของความประชาธิปไตย โรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หลักสูตรประถมศึกษาได้มีการระบุจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ชัดเจนอยู่ 5 ข้อ คือ

1. แก้ปัญหาโดยสันติวิธี
2. มีอิสระในการคิด พร้อมทั้งจะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
3. มีความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
4. เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
5. สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน

หลักสูตรประถมศึกษา ได้พยายามสร้างแนวทางแก่ครูผู้สอนในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เสริมสร้างวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน จากแผนการสอนจะเห็นได้ว่า มีกิจกรรมเสนอแนะไว้ให้ครูใช้เป็นแนวทางในการสอนและการจัดกิจกรรมจำนวนมาก และมีกิจกรรมอยู่หลายกิจกรรมที่ครูสามารถนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียนได้

กิจกรรมที่สามารถใช้สอดแทรกในการสอน

1. การจัดกิจกรรมกลุ่มในการเรียน ให้ผู้เรียนผลัดกันรับผิดชอบหน้าที่ต่าง ๆ
 2. การจัดกลุ่ม อภิปราย ชักถามแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ
 3. การฝึกให้ผู้เรียนตัดสินใจอย่างรอบคอบและเป็นกลาง โดยครูตั้งปัญหาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ
 4. การจัดกิจกรรมโต้วาทีเพื่อฝึกการรับฟัง การใช้เหตุผลและการโต้ตอบ
 5. การฝึกการยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของตน
 6. การฝึกเขียน และวิจารณ์คำโฆษณา คำชี้แจงและบทความต่าง ๆ
 7. การจัดประกวดบทความเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองที่พึงปฏิบัติ
 8. การจัดทำสมุดภาพในเรื่องต่าง ๆ ที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย เช่น สมุดภาพเกี่ยวกับสุภายิต คำคมต่าง ๆ ที่เตือนใจ สมุดภาพบุคคลตัวอย่าง เป็นต้น
 9. การจัดปายนิเทศ โดยให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการทำงานนี้เป็นกลุ่ม เพื่อเป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน และเพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน
 10. การจัดสัมภาษณ์ผู้ประพฤตินิให้การยกย่องและให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี
- สรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน โดยยึดรูปแบบประชาธิปไตย ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม และรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น โดยวิธีการสอนและกิจกรรมนั้นมีลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1. ใช้ทักษะการคิด คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง รอบคอบ อาศัยหลักฐานมาสนับสนุน พร้อมกับการซักถามข้อสงสัยโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์
2. มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ คือ มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความถนัด ความสมัครใจและความเหมาะสม และมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มโดยใช้หลักเหตุผล
3. มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตย คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย หรือการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งบนพื้นฐานของข้อมูล และการแสดงเหตุผลและแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อให้เกิดความกล้าในการแสดงออก และการใช้ประชาธิปไตยยอมรับในเสียงส่วนใหญ่และเคารพในความคิดเห็นของเสียงส่วนน้อย
4. มีการใช้กระบวนการแก้ปัญหา คือ การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยการใช้หลักเหตุผล และได้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรง และมีความกระฉ่างชัดเจนจากประสบการณ์เรียนรู้ นำทักษะที่ได้รับ เช่น การเผชิญปัญหา การหาแนวทางในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 3 หลักการและแนวคิดการวิเคราะห์พหุระดับ

หลักการวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-level analysis)

การวิเคราะห์พหุระดับเทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรทำนายหลายระดับที่มีต่อตัวแปรตามอย่างน้อย 2 ระดับ โดยตัวแปรทำนายและตัวแปรตามที่อยู่ระดับล่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่เนื่องจากโครงสร้างของธรรมชาติข้อมูลทางการศึกษามีลักษณะข้อมูลหลายระดับที่เรียกว่า ข้อมูลพหุระดับ (Multilevel data) หรือข้อมูลสอดแทรกกลดหลั่น (Hierarchical nested data) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2535, หน้า 20) ข้อมูลระดับที่เล็กที่สุดคือข้อมูลระดับนักเรียน (Individual Student Level) ขนาดใหญ่ขึ้นคือห้องเรียน (Classroom level) โรงเรียน (School level) และบริบทโรงเรียน (Context level) ตามลำดับ นอกจากนี้การจ้องค์กรทางการศึกษายังมีลำดับขั้น คือการบริหารระดับสูงซึ่งจะมีอิทธิพลต่อหน่วยงานหรือการบริหารระดับรองลงมาต่อ ๆ ไปเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุอยู่ในระดับสูงส่งผลต่อตัวแปรในระดับต่ำกว่าเป็นทอด ๆ ไป และตัวแปรที่อยู่ในระดับเดียวกันและต่างระดับกันจะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2538, หน้า 57) ดังนั้นการวิเคราะห์ตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม เมื่อข้อมูลมีลักษณะพหุระดับสอดแทรกกลดหลั่นด้วยการจัด

ข้อมูลอยู่ในระดับเดียว (Single level approach) เช่น การถดถอยแบบสมการเดียวจึงเป็นการละเลยโครงสร้างระดับข้อมูลทำให้ความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับ (Aggregation bias) (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2538, หน้า 58; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2535, หน้า 13; ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2535, หน้า 4) ประกอบกับการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมต่าง ๆ พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมนักเรียนนั้นมีมากมายหลายปัจจัยและแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน ทั้งปัจจัยที่เกิดจากสังคมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเองและสังคมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งโครงสร้างการบริหารโรงเรียนมีหลายระดับ แต่ละระดับส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อกัน จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีผู้เสนอการวิเคราะห์พหุระดับปัจจัย (Multi-level analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับโครงสร้างและธรรมชาติของข้อมูลทางการศึกษา ครอนบาค (Cronbach, 1976 อ้างถึงใน สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2540, หน้า 58) และศิริชัย กาญจนวาสิ (2548, หน้า 67)

แนวคิดการวิเคราะห์พหุระดับ

1. ความหมายของการวิเคราะห์พหุระดับ การวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-level analysis) มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นแบบพหุระดับ (Multi-level linear model analysis) การวิเคราะห์โมเดลลดหลั่นเชิงเส้น (Hierarchical linear model analysis) หรือการวิเคราะห์โมเดลถดถอยแบบสุ่ม (Random-coefficient regression model analysis) เป็นต้น ราชันย์ บุญธิมา (2542, หน้า 40) และศิริชัย กาญจนวาสิ (2535, หน้า 4) กล่าวว่า การวิเคราะห์พหุระดับ หมายถึง เทคนิควิธีทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรอิสระหลายตัว และตัวแปรอิสระเหล่านั้นสามารถจัดเป็นระดับได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป โดยตัวแปรระดับเดียวกันต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และได้รับผลร่วมกันจากตัวแปรระดับอื่น ๆ เครฟท์ (Kreft, 1996, p. 63) อธิบายว่า การวิเคราะห์พหุระดับ หมายถึง เทคนิคการวิเคราะห์ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่อยู่ในระดับเดียวกันและต่างระดับกัน สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2540, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์พหุระดับ หมายถึง แนวคิดใหม่ที่จัดข้อมูลเป็นระดับอย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไปตามลักษณะโครงสร้างของข้อมูล แล้วสร้างสมการอธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรต้นในแต่ละระดับให้มีความเกี่ยวเนื่องกัน การอธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรต้นสร้างมาจากสมการพยากรณ์ (Regression equation) เรียกว่า การวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการพยากรณ์แต่ถ้าวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับที่เป็นเชิงสาเหตุของตัวแปรต้นที่มีตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในรูป Path model เรียกว่า การวิเคราะห์พหุระดับแบบวิถี และราชันย์ บุญธิมา (2542, หน้า 41) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์พหุระดับออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์ถดถอย หมายถึง เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถจัดเป็นระดับได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไปด้วยการสร้างสมการถดถอย หรือสมการ

พยากรณ์แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามในแต่ละระดับของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้นั้นเรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 2) การวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์วิถี หมายถึง เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถจัดเป็นระดับได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามในรูปแบบ (Path model) โดยที่ภายในตัวแปรแต่ละระดับจะมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุซึ่งกันและกันสำหรับตัวแปรต้นระหว่างระดับกันจะมีความสัมพันธ์เชิงกลกัน กล่าวคือ ตัวแปรต้นที่จัดอยู่ในระดับที่สูงกว่าจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรต้นในระดับที่ต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้นั้น เรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางหรือค่าสัมประสิทธิ์เชิงสาเหตุหรือค่าสัมประสิทธิ์

2. ลักษณะ โครงสร้างและธรรมชาติข้อมูล การวิจัยทางสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้างของข้อมูลที่เป็นพหุระดับ เช่น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์กร ผู้วิจัยจะต้องศึกษาลักษณะ โครงสร้างองค์กรทั้งระบบ ประกอบด้วย โครงสร้างของบุคคล โครงสร้างของบทบาทหน้าที่ภารกิจ ในการบริหารจัดการองค์กร ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เช่น ตัวแปรภาวะผู้นำ การตัดสินใจของผู้นำ ตัวแปรด้านบุคลากร ตัวแปรด้านบริบทสังคมสิ่งแวดล้อม ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องและตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งแต่ละตัวแปรก็มีอิทธิพลต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือมีความสัมพันธ์กัน เป็นต้น นอกจากนี้ธรรมชาติข้อมูลและ โครงสร้างทางการศึกษาและทางสังคมศาสตร์มักเกี่ยวข้องกับข้อมูลหลายระดับ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเพณีนิยมที่ทำการวิเคราะห์ข้อมูลระดับเดียวจึงไม่สามารถให้ผลสรุปที่ถูกต้องได้ การเลือกเทคนิควิธีการทางสถิติที่เหมาะสมจึงต้องคำนึงถึง โครงสร้างและธรรมชาติของข้อมูลด้วย ดังนั้นการวิเคราะห์พหุระดับจึงเป็นเทคนิคทางสถิติสำหรับใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรอิสระหลายตัวแปรและตัวแปรอิสระเหล่านั้นสามารถจัดเป็นระดับได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป โดยแต่ละระดับเดียวกันมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและได้รับผลร่วมจากตัวแปรระดับอื่น ๆ

จากความหมายและลักษณะ โครงสร้างธรรมชาติข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวิเคราะห์พหุระดับมีความหมาย 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์ถดถอยและการวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์วิถีในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการโครงสร้าง 2 ระดับ

3. วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์พหุระดับ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2538, หน้า 24) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์พหุระดับ คือ เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลง (Change) หรือพัฒนาการ (Development) หรือการเจริญเติบโต (Growth) ของสิ่งที่ศึกษาในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนของตัวแปรในแต่ละตัว ตลอดจนวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปร

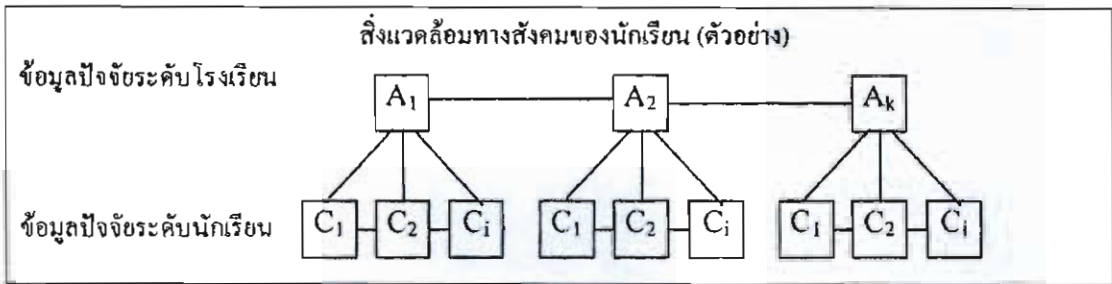
ในแต่ละระดับว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ดรอปเปอร์ (Draper, 1995, pp. 117-118) กล่าวว่า การวิเคราะห์หุระดับมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ทราบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างระดับชั้น และเพื่อทำนายผลของตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามของข้อมูลแต่ละระดับ และศิริชัย กาญจนวาสี (2535, หน้า 7-8) กล่าวว่า การวิเคราะห์หุระดับมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่อยู่ในระดับเดียวกัน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกัน 2) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หรือค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรให้ผลการวิเคราะห์มีความเที่ยงตรงสูง และมีความคลาดเคลื่อนต่ำ และ 3) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล (Adequacy of model)

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้นพอสรุปได้ว่า การวิเคราะห์หุระดับเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตามในระดับต่าง ๆ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของแต่ละระดับของข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้การทำนายข้อมูลตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระมีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

4. ประเภทและลักษณะข้อมูล โมเดลหุระดับ การจัดประเภทข้อมูลหุระดับสามารถจำแนกได้เป็นหลายมิติหรือสามารถวิเคราะห์ได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับลักษณะ โดยพิจารณาจากประเภทของโมเดลหุระดับ โดยใช้โครงสร้างของข้อมูล เป้าหมาย การแปรผลและรูปแบบการวิเคราะห์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548, หน้า 77-84) เช่น

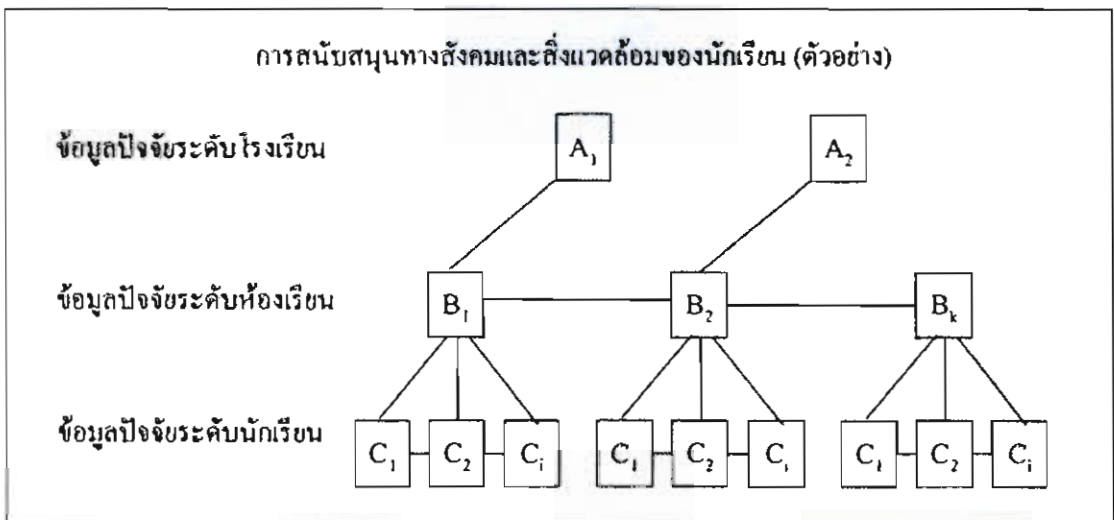
4.1 จำแนกตามโครงสร้างข้อมูล ซึ่งแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ได้ คือ

4.1.1 แบ่งเป็น 2 ระดับ หรือที่เรียกว่า โมเดล 2 ระดับ (Two-level model) เช่น ข้อมูลนักเรียนและข้อมูลโรงเรียนของหลายโรงเรียน เราสามารถแบ่งระดับตัวแปรออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับนักเรียนและระดับโรงเรียนซึ่งตัวแปรระดับ โรงเรียนอาจมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ตัวแปรระดับนักเรียนก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์ต่างระดับกันด้วย ดังภาพที่ 2-1

ภาพที่ 2-1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละระดับและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับเดียวกันของการศึกษา

4.1.2 แบ่งเป็น 3 ระดับ หรือโมเดล 3 ระดับ (Three-level model) ตัวอย่างเช่น ข้อมูลระดับนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลระดับบุคคลที่เป็นหน่วยวัดที่เล็กที่สุด จะได้รับอิทธิพลจากคุณลักษณะของตัวแปรในระดับ ครูผู้สอน หรือชั้นเรียน ซึ่งเป็นระดับชั้นของข้อมูลที่สูงกว่า และเป็นหน่วยวัดที่ใหญ่กว่า ขณะเดียวกันข้อมูลระดับครูก็จะได้รับอิทธิพลจากคุณลักษณะตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารซึ่งเป็นระดับชั้นข้อมูลที่สูงกว่าระดับครู และสูงกว่าระดับนักเรียน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 236) ดังภาพที่ 2-2

ภาพที่ 2-2 ลักษณะ โครงสร้างของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์หุระดับ

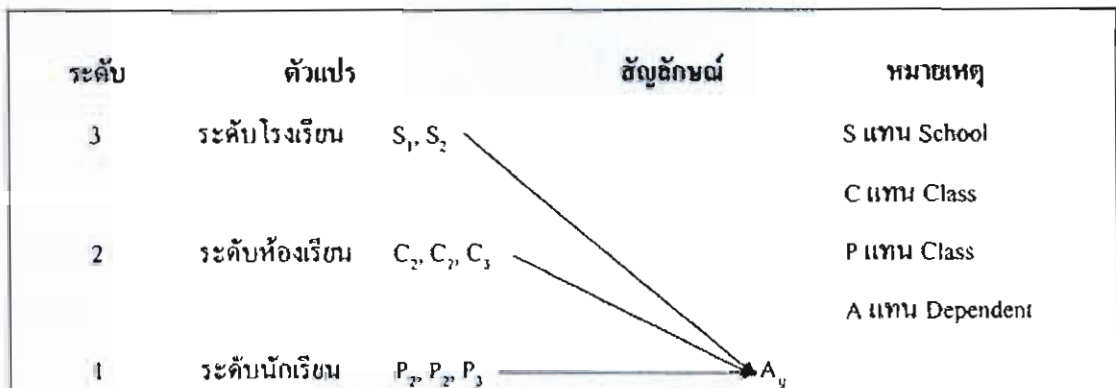
จากภาพที่ 2-2 แสดงลักษณะ โครงสร้างของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์หุระดับ ซึ่งสามารถแบ่งข้อมูลเป็น 2 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 เป็นข้อมูลระดับจุลภาค (Micro-level data)

ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน เช่น พฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อการเรียน การเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อน และประเภทที่ 2 เป็นข้อมูลระดับมหัพภาค (Macro-level data) ซึ่งเป็นข้อมูลตั้งแต่ 2 ระดับขึ้นไป ได้แก่ ข้อมูลระดับครู และระดับผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งเปรียบเทียบได้กับข้อมูลระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระบบการศึกษา ทั้งที่อยู่ในระดับเดียวกันและต่างระดับกันจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยเสมอ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2535, หน้า 4)

4.2 จำแนกตามเป้าหมายแปรผล คือถ้ามุ่งศึกษาผลของตัวแปรทำนายต่างระดับที่ส่งผลโดยตรงร่วมกันต่อตัวแปรตาม โมเดลพหุระดับที่จะใช้เรียกว่า โมเดลเชิงบวก (Additive model) แต่ถ้ามุ่งศึกษาผลของตัวแปรทำนายต่างระดับต่อตัวแปรตามรวมทั้งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายและตัวแปรตามระดับล่าง โมเดลพหุระดับที่จะใช้เรียกว่า โมเดลปฏิสัมพันธ์ (Interactive model)

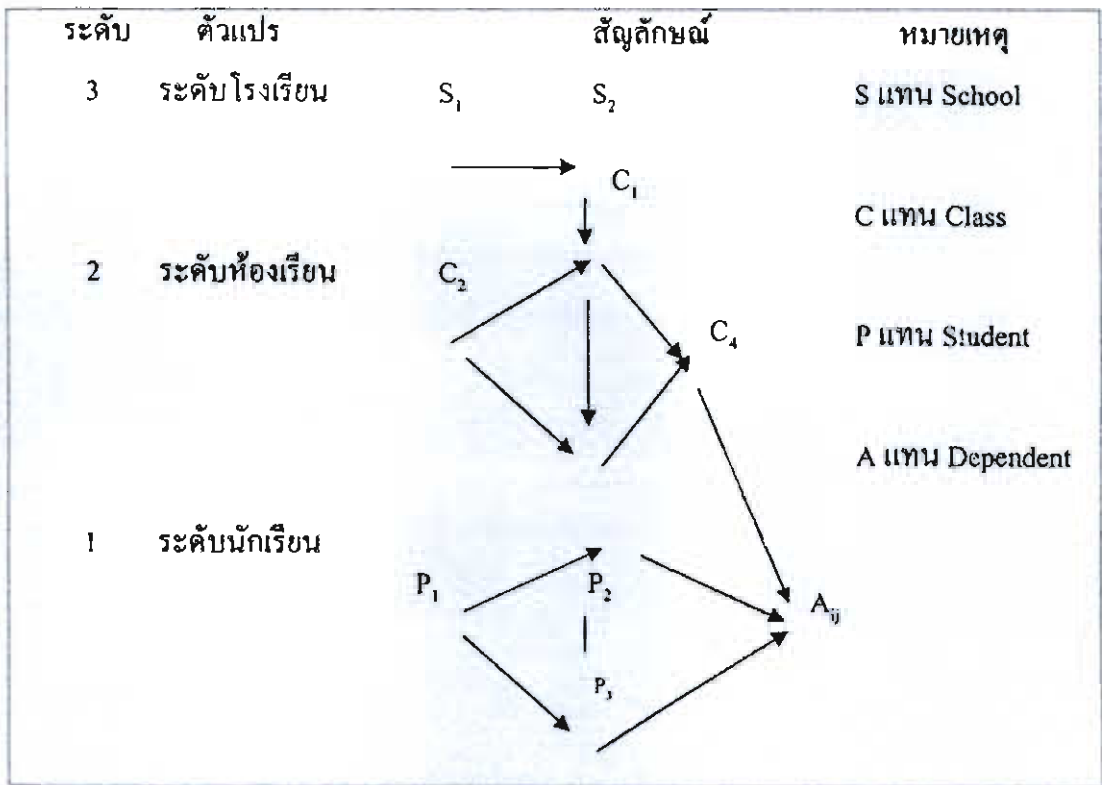
4.3 การจำแนกตามรูปแบบการวิเคราะห์ การจำแนกโมเดลพหุระดับตามรูปแบบการวิเคราะห์สามารถจำแนกออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

4.3.1 รูปแบบการศึกษาผลทางตรง (Direction effects) ของตัวแปรทำนายต่างระดับ จะเป็นการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย (Regression analysis) รูปแบบโมเดลตัวอย่าง ดังภาพที่ 2-3

ภาพที่ 2-3 ตัวอย่างโมเดลเชิงบวก 3 ระดับ, การวิเคราะห์สมการถดถอย

4.3.2 รูปแบบการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม (Indirect effects) ของตัวแปรทำนายต่างระดับ จะเป็นการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการโครงสร้าง (Structural equation analysis) รูปแบบโมเดลตัวอย่าง ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 2-4 โมเดลการวิเคราะห์เชิงสาเหตุทุกระดับ 3 ระดับ

สรุปได้ว่าการวิเคราะห์โมเดลทุกระดับสามารถจำแนกได้หลายลักษณะ ถ้าจำแนกตามโครงสร้างข้อมูล จะเรียกเป็น โมเดล 2 ระดับ 3 ระดับ หรือ 4 ระดับ ถ้าจำแนกตามเป้าหมายของการแปลผลก็สามารถจำแนกเป็น โมเดลเชิงบวก หรือ โมเดลปฏิสัมพันธ์ และหากจำแนกตามรูปแบบการวิเคราะห์ สามารถจำแนกเป็น โมเดลการวิเคราะห์สมการถดถอย หรือ โมเดลการวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้โมเดลการวิเคราะห์ทุกระดับด้วยสมการโครงสร้าง 2 ระดับ

โมเดลสมการโครงสร้างทุกระดับ: Multilevel structural equation modeling

แนวคิดการวิเคราะห์ทุกระดับ (Multilevel analysis) มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อศาสตร์หลายสาขา อาทิ การวิจัยทางการศึกษา สังคมศาสตร์ จิตวิทยาองค์กร เศรษฐศาสตร์ อาชีววิทยา เป็นต้น จึงได้มีการพัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (Hierarchical linear model: HLM) ขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะลดหลั่น (Hierarchical) หรือข้อมูลทุกระดับ (Multilevel) โดยแนวคิดการวิเคราะห์ทุกระดับมีจุดเริ่มต้นของการพัฒนามาจากงานวิจัยของ Coleman (1966 cited in Everson & Millsap, 2004; นงลักษณ์

วิรัชชัย, 2535) ที่ได้ทำการสำรวจอิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยและการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่าอิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าต่ำมาก ซึ่งให้ผลการวิจัยไม่ตรงกับข้อเท็จจริง และจากการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่การวิจัยซ้ำโดยใช้ข้อมูลเดิม ทำให้เห็นจุดอ่อนของสถิติวิเคราะห์แบบดั้งเดิม เนื่องจากการวิเคราะห์ถดถอยเมื่อนำมาวิเคราะห์กับข้อมูลหลายระดับตัวแปรที่วัดในระดับที่สูงกว่า (ในที่นี้คือ ตัวแปรคุณลักษณะของโรงเรียน) จะมีความแปรปรวนน้อยลง และให้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรเมื่อวัดในระดับนักเรียนอาจจะไม่เหมือนกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวนั้นเมื่อวัดในระดับโรงเรียน ทำให้มีการพัฒนาสถิติวิเคราะห์สำหรับข้อมูลพหุระดับขึ้นมา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2535)

อย่างไรก็ตามเทคนิคการวิเคราะห์ HLM ไม่สามารถวิเคราะห์โมเดลการวิจัยที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบโมเดลสมการ โครงสร้าง (Structural equation model: SEM) ซึ่งเป็นโมเดลที่สร้างขึ้นมาจากทฤษฎีเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรแฝงด้วยกัน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งนักวิจัยก็ยอมรับข้อจำกัดของ HLM ส่วนการวิเคราะห์ SEM มีข้อจำกัดตรงที่ไม่ได้ให้ความสนใจต่อโครงสร้างตามธรรมชาติของข้อมูลที่เป็นระดับสทหลั่น จึงได้บูรณาการแนวคิดของ HLM กับ SEM (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ไปเป็นเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับ (Multilevel SEM) ซึ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ที่ Muthen (1994) เสนอไว้มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โมเดล โครงสร้าง ความแปรปรวนร่วมรวม (Conventional confirmatory factor analysis of the total covariance structure)

ขั้นตอนที่สอง การประมาณค่าความผันแปรระหว่างหน่วย (Estimation of between-level variation or ICC) โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Interclass correlation) เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความผันแปรระหว่างหน่วยเพียงพอที่จะวิเคราะห์พหุระดับหรือไม่ โดยค่า ICC ของทุกตัวแปรควรมีค่ามากกว่าศูนย์จึงจะเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์พหุระดับ

ขั้นตอนที่สาม การประมาณค่าโครงสร้างความผันแปรภายในหน่วย (Estimation of within-level covariance structure)

ขั้นตอนที่สี่ การประมาณค่าโครงสร้างความผันแปรระหว่างหน่วย (Estimation of between-level covariance structure) ขั้นตอนนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์พหุระดับด้วยวิธีวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple group) ซึ่งเป็นการนำโมเดลระดับจุลภาคและ โมเดลระดับมหภาคมาวิเคราะห์ร่วมกันเป็นโมเดลพหุระดับ โดยมีตัวแปรแฝงพิเศษเป็นตัวเชื่อม โมเดลระดับจุลภาคและ โมเดลระดับมหภาค

เข้าด้วยกัน การรวมโมเดลเป็น โมเดลพหุระดับนั้น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองระดับพร้อม ๆ กันในโมเดลเดียวกัน โดยไม่ต้องวิเคราะห์แยกเป็น 2 ขั้นตอนเหมือนกับ การวิเคราะห์พหุระดับด้วยโปรแกรม HLM

ทั้งนี้ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบในเบื้องต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ ส่วนขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับที่ต้องการศึกษา ดังนั้นในส่วนนี้จึงนำเสนอวิธีทางสถิติในการวิเคราะห์สองประเภทคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ (Multilevel confirmatory factor analysis: MCFA) โดยทั่วไปแล้วการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนักวิจัยส่วนใหญ่ จะทำการวิเคราะห์ในระดับบุคคล (Individual level) เพียงระดับเดียวเท่านั้น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับเดียว (Single-level confirmatory factor analysis) โดยไม่ได้นำลักษณะ **ธรรมชาติของข้อมูล**ที่มีความเป็นลำดับชั้นหรือโครงสร้างขององค์กรมพิจารณา (Heck & Thomas, 2000) อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ Single-level CFA สามารถนำมาดัดแปลงให้เหมาะสม **เพื่อนำมาใช้กับข้อมูล**ในลักษณะที่เป็นลำดับชั้นได้ โดยการวิเคราะห์ Multilevel CFA ซึ่งเป็นการนำโมเดลการวิเคราะห์ระดับเดียวที่ใช้เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมมาคิด **สูตรใหม่** สำหรับการวิเคราะห์สองระดับ เพื่อตรวจสอบแหล่งของความผันแปรในตัวแปรสังเกตได้ทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่มรวมทั้งความคลาดเคลื่อนทั้งสองระดับ (Muthen, 1994)

การพัฒนาการวิเคราะห์พหุระดับ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในลักษณะนี้ ทำให้สามารถตรวจสอบลักษณะเฉพาะของโมเดลการวัดทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่มไปพร้อม ๆ กันได้ โมเดลการวิเคราะห์ระดับเดียว (Single-level) ความเป็นอิสระของตัวแปรต้น จะพิจารณาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N observations) แต่ในการวิเคราะห์พหุระดับความเป็นอิสระจะประมาณจากจำนวนกลุ่ม (C) ตัวอย่างเช่น องค์ประกอบของการวัดประสิทธิผลความเป็นคนปกติ **มีสมมติฐาน**เพื่อต้องการอธิบายความผันแปรของตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้น ถ้าหากกำหนดให้ข้อมูล **ระดับบุคคล**แทนด้วย เวกเตอร์ y_{ic} เมื่อ c เป็นกลุ่ม (หรือสถาบัน) และ i เป็นบุคคลที่อยู่ในแต่ละกลุ่ม **ความสัมพันธ์ระดับบุคคล**จะเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$y_{ci} = \nu + \lambda \eta_{ci} + \varepsilon_{ci} \quad (1.1)$$

ในสมการที่ (1.1) y = เวกเตอร์ของแต่ละข้อ (items) ในการวัดองค์ประกอบ

ν = เวกเตอร์ของค่าจุดตัดแกนหรือค่าเฉลี่ย (intercepts หรือ means)

λ = เวกเตอร์ของ factor loadings

η = องค์ประกอบใดๆ ที่ต้องการวัด (factor)

ε = เวกเตอร์ของส่วนที่เหลือแต่ละข้อ (residuals)

เนื่องจากโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเหล่านี้สำหรับประชากรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะตรวจสอบว่าสิ่งที่เกี่ยวข้องใด (Implication) มีอยู่ในกลุ่มประชากร ทั้งนี้เพื่อจำแนกคะแนนของแต่ละบุคคล (Individual) เป็นองค์ประกอบภายในกลุ่ม (Within group component: Σ_w) และองค์ประกอบระหว่างกลุ่ม (Between group component: Σ_b) โดยมีสมมติฐานว่าประชากรแต่ละบุคคลที่อยู่ในแต่ละกลุ่ม (Group) จะมีความแตกต่างกัน ดังนั้น เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร (Σ_T) สำหรับอิทธิพลสุ่ม (Tandom effect) ใน โมเดลนี้เขียนสมการได้เป็น

$$V(y_{ci}) = \Sigma_T = \Sigma_b + \Sigma_w \quad (1.2)$$

จากสมการ (1.2) เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรสามารถแยกเป็นระหว่างกลุ่ม (Σ_b) และภายในกลุ่ม (Σ_w)

ดังนั้น โดยวิธีนี้เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่ม

$$\Sigma_b = A_b \Psi_b A_b' + \Theta_b \quad (1.3)$$

ในสมการที่ (1.3) A_b = เมทริกซ์ factor loading

Ψ_b = เมทริกซ์ของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมขององค์ประกอบ

A_b' = เมทริกซ์ transposed

Θ_b = เมทริกซ์ของส่วนที่เหลือ (residuals)

สำหรับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมภายในกลุ่ม (Σ_w) เขียนแทนได้ด้วยสมการ

$$\Sigma_w = A_w \Psi_w A_w' + \Theta_w \quad (1.4)$$

จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับจะเป็นวิธีการพัฒนาสมการเมทริกซ์ 2 สมการ Muthen (1989, 1994) เสนอว่าการประมาณค่าที่ไม่ลำเอียง (Unbiased estimate) และสม่ำเสมอของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมภายในกลุ่ม (Σ_w) ได้จากการรวมเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมภายในกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง (Sample pooled within group covariance matrix: S_{pw}) ใช้ Σ_{pw} แทน Σ_w) ซึ่งคำนวณได้จาก

$$S_{pw} = \frac{\sum_{C=1}^C \sum_{i=1}^{N_c} (y_{ci} - \bar{y}_c)(y_{ci} - \bar{y}_c)'}{N - C} \quad (1.5)$$

$$S_B = \frac{\sum_{C=1}^C N_c (\bar{y}_c - \bar{y})(\bar{y}_c - \bar{y})'}{C - 1} \quad (1.6)$$

สำหรับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างระหว่าง (S_B) เป็นตัวประมาณค่าที่สม่ำเสมอ (Constant) และไม่ลำเอียง (Unbiased) ของ

$$S_B = \Sigma_w + c \Sigma_B \quad (1.7)$$

สมการ (1.7) เมื่อ c เป็นขนาดของกลุ่ม (จำนวนกลุ่มหรือจำนวนสถาบัน) ดังนั้นเมทริกซ์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Between group covariance matrix) จะแตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมโดยรวม (Total covariance matrix: $\Sigma_B + \Sigma_w$) เนื่องจากค่า c ที่มีอยู่ระหว่างกลุ่มหมายความว่าส่วนประกอบระหว่างกลุ่มของตัวแปรจะถูกปรับโดยค่ารากที่สองของ c (\sqrt{C}) เพื่อให้การประมาณค่าในส่วนของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่มเหมาะสม

ในกรณีที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน (Balanced data) c จะเป็นขนาดของกลุ่ม (Common group size) ส่วนกรณีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน (Unbalanced data) c จะเป็นค่าเฉลี่ยของจำนวนกลุ่มตัวอย่างภายในกลุ่ม (Means of the within group sample sizes) ถ้าหากวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Mplus โปรแกรมจะปรับค่า c เพื่อให้การประมาณค่าในส่วนของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่มเหมาะสม

จากแนวคิดการประมาณค่าข้างต้นสรุปได้ว่า ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ ซึ่งประกอบด้วยโมเดลภายในกลุ่ม (Within group model: W) และ โมเดลระหว่างกลุ่ม (Between group model: B) จะใช้เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมรวมของกลุ่มตัวอย่างภายในกลุ่ม

(Sample pooled within group covariance matrix: S_{pw}) ในการประมาณค่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมภายในกลุ่ม (Σ_w) และใช้เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมรวมของกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่ม (Sample pooled between group covariance matrix: S_b) ในการประมาณค่า $\Sigma_w + c\Sigma_b$

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ (Multilevel SEM) หรือบางทีเรียกโมเดลโครงสร้างความแปรปรวนร่วมพหุระดับ (Multilevel covariance structure model) หรือ โมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับ (Multilevel causal model) จึงเป็นการบูรณาการแนวคิดของโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ที่มีจุดเด่นในด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและการใช้ตัวแปรแฝงกับ โมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (HLM) ซึ่งมีจุดเด่นในการวิเคราะห์ข้อมูลหลายระดับ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ (Multilevel SEM) มีจุดประสงค์สองประการ 1) เพื่อสรุปความผันแปรในโมเดลที่เป็นตัวแปรตามทั้งในส่วนที่เป็นระดับบุคคลและระดับกลุ่ม 2) เพื่อตรวจสอบว่าโมเดลระดับบุคคลส่งผลไปยังโมเดลระดับกลุ่มหรือคณะวิชาหรือไม่ โดยวิธีนี้จะสามารถตรวจสอบความคงที่ (Stability) ข้ามระดับกลุ่ม (Cross organization) ของโมเดลการวัดที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง

โมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับที่มีตัวแปรแฝงจะใช้สัญลักษณ์เมทริกซ์แตกต่างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับเพียงเล็กน้อย สำหรับ โมเดลสมการ โครงสร้างที่มีสองระดับจะพิจารณาเวกเตอร์ของตัวแปรสังเกตได้จำแนกตามกลุ่ม ตัวแปรระดับกลุ่มแทนด้วย Z_c (โดย cluster: $C = 1, 2, \dots, c$) ส่วนตัวแปรระดับบุคคลที่ i ในกลุ่มที่ c แทนด้วย X'_{ci} สามารถเขียนเป็นสมการเมทริกซ์ได้ ดังนี้

$$V_{ci} = \begin{bmatrix} Z_c \\ y_{ci} \\ X_{ci} \end{bmatrix} = V^*_{.c} + V^*_{.ci} = \begin{bmatrix} v^*_{z_c} \\ v^*_{y_c} \\ v^*_{x_c} \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ v^*_{y_{ci}} \\ v^*_{x_{ci}} \end{bmatrix} \quad (1.8)$$

จากสมการ (1.8) เครื่องหมาย * แสดงความเป็นอิสระของส่วนประกอบระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มของเวกเตอร์แต่ละตัวแปร เมทริกซ์ระหว่างกลุ่มประกอบด้วยตัวแปรทำนายระหว่างกลุ่ม (Z_c) ความผันแปรระหว่างกลุ่มของค่าคงที่หรือจุดตัดแกน (y_c) และความผันแปรระหว่างกลุ่มของตัวแปรทำนายระดับบุคคล (X_c) ส่วนเมทริกซ์ภายในกลุ่มจะประกอบด้วยค่าคงที่หรือค่าจุดตัดแกน (y_{ci}) ตัวแปรทำนายระหว่างบุคคล (x_{ci}) และตัวแปรระหว่างกลุ่มที่กำหนดให้มีค่า

เป็นศูนย์ (0) การที่เมทริกซ์ภายในกลุ่มกำหนดให้ตัวแปรระหว่างกลุ่มมีค่าเป็นศูนย์นั้น เนื่องจากมุ่งทำนายผลของตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระเฉพาะภายในกลุ่มเท่านั้น

โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับนี้สามารถเขียนเป็นโมเดลระหว่างกลุ่มที่มีตัวแปรแฝงได้ดังนี้

$$V^*_{ic} = v_B + A_B \eta_{Bc} + \varepsilon_{Bc} \quad (1.9)$$

$$\eta_{Bc} = \alpha_B + B_B \eta_{Bc} + \zeta_{Bc} \quad (1.10)$$

และสามารถเขียนเป็นโมเดลภายในกลุ่มที่มีตัวแปรแฝงได้ ดังนี้

$$\begin{bmatrix} 0 \\ v^*_{yct} \\ v^*_{xct} \end{bmatrix} = A_w \eta_{wct} + \varepsilon_{wct} \quad (1.11)$$

$$\eta_{wct} = B_w \eta_{wct} + \zeta_{wct} \quad (1.12)$$

สมการ (1.9) และ (1.11) เป็นโมเดลการวัด (Measure model) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงภายใน (η) หรือองค์ประกอบที่ต้องการวัดในแต่ละระดับ ส่วนสมการ (1.10) และ (1.12) เป็นโมเดลโครงสร้าง (structural model) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงในแต่ละระดับ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลของโมเดลระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มที่กล่าวมาจะทำให้ได้โมเดลพหุระดับที่มีค่าเฉลี่ย (General mean : μ) หรือจุดตัดแกน (Intercept) และโมเดลโครงสร้างความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่ม (Σ_B) และภายในกลุ่ม (Σ_w) ซึ่งอธิบายได้ด้วยโมเดลทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$\mu = v_B + A_B (I - B_B)^{-1} \alpha_B \quad (1.13)$$

$$\Sigma_B = A_B (I - B_B)^{-1} \psi_B (I - B_B)^{-1} A'_B + \Theta_B \quad (1.14)$$

$$\Sigma_w = A_w (I - B_w)^{-1} \psi_w (I - B_w)^{-1} A'_w + \Theta_w \quad (1.15)$$

อนึ่ง การนำโมเดลระดับบุคคลและโมเดลระดับกลุ่มมาวิเคราะห์ร่วมกันเป็นโมเดลพหุระดับด้วยวิธี วิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple group) โปรแกรมโมเดลสมการ โครงสร้าง ประมาณค่าพารามิเตอร์ ดังนี้

- กลุ่มแรกเป็นการวิเคราะห์ความผันแปรของตัวแปรใน โมเดลระหว่างกลุ่ม (Between group model) โดยทั้ง โมเดลเป็นการรวม โมเดลระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มเข้าด้วยกัน การประมาณค่าพารามิเตอร์ใน โมเดลจะใช้เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่ม (Between group variance covariance matrix) โดยมีจำนวนหน่วยตัวอย่างที่จะทำการวิเคราะห์เท่ากับ $G-1$ เมื่อ G คือ จำนวนกลุ่ม (Group) ของหน่วยตัวอย่าง

- กลุ่มที่สองของการวิเคราะห์ คือ โมเดลภายในกลุ่ม (Within group model) ใช้ข้อมูลของตัวแปรระดับจุลภาคเพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดล โดยใช้เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมภายในกลุ่ม (Within group variance covariance matrix) มีจำนวนหน่วยตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์เท่ากับ $N-C$ เมื่อ N แทนจำนวนสมาชิกทั้งหมด และ G คือ จำนวนกลุ่ม (Group) ของหน่วยตัวอย่าง การวิเคราะห์โมเดลภายในกลุ่มของการศึกษาความผันแปรของตัวแปรระดับจุลภาค (Micro level) โดยไม่ได้พิจารณาอิทธิพลของตัวแปรมหภาค (Macro level) โมเดลในขั้นตอนนี้เหมือนโมเดลย่อยของการวิเคราะห์ในกลุ่มแรก แต่ในกลุ่มที่สองนี้จะศึกษาเฉพาะตัวแปรระดับจุลภาคเท่านั้น ดังนั้นการวิเคราะห์จึงกำหนดให้ตัวแปรระดับภาคเป็นตัวแปรสูญหาย (Missing) โดยกำหนดให้ตัวแปรทุกตัวของกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์ นอกจากนี้ยังต้องบังคับ (Constrain) พารามิเตอร์ทุกค่าใน โมเดลนี้ให้เท่ากับค่าพารามิเตอร์ของกลุ่มโมเดลภายในกลุ่มของโมเดลระหว่างกลุ่มด้วย (Between group model)

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมน อมรวิวัฒน์ (2530, หน้า 13) ได้ศึกษาเรื่องสภาพในปัจจุบันและปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่ไร้บรรยากาศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนได้ดี

เกษมชาติ อาริมิตร (2547, หน้า 131-136) ศึกษาตัวแปรทางการศึกษาระดับนักเรียน และระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,470 คน ครูประจำชั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 49 คน ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 48 คน ในปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบสัดส่วน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์หุระดับแบบลดหลั่นสอดคล้องตรงเชิงเส้นตรง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป HLM ซึ่งมีรูปแบบการวิเคราะห์ 3 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวแปรอิสระระดับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.141-2.35 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การมีนิสัยรักการทำงานและการมีทักษะในการจัดการและทำงาน ตามลำดับ ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การมีเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์กันทางบวกและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.523 และ 0.524 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียนที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และการมีนิสัยรักการทำงาน ส่วนการมีทักษะในการจัดการและทำงานส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การใช้เอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้การใช้เอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ยังส่งผลทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการมีทักษะในการจัดการและการทำงานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญส่งผลในทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการมีนิสัยรักการทำงานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุจิตรา อมรสวรรณ (2547, หน้า 123-125) ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) ของนักเรียนชั้น ปวช. 2 ที่เป็นนักเรียนเก่งในวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่องานอาชีพโดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ใบบางประกอบกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน แบบประเมินผลงานนักเรียน และแบบวัดคุณลักษณะ

การเห็นคุณค่าในตนเองข้อมูลที่รวบรวมได้ วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานและอันดับ ผลการวิจัย พบว่า หลังการเรียน โดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนเก่งทุกคนมีค่าสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถพัฒนาคุณลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนระดับชั้น ปวช. 2 ที่เป็นนักเรียนเก่งในวิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพให้เพิ่มขึ้นได้จริง

สุขุมล อุดม (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 250 คนที่กำลังศึกษาอยู่ภาคปลาย ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัด การเรียนรู้อย่างมีความสุข จำนวน 48 ข้อ แยกเป็น 4 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบของการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบด้านนักเรียนและด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($r = 0.369$ และ $r = 0.344$) แต่องค์ประกอบด้านผู้สอนและองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($r = 0.285$ และ $r = 0.236$)

แพรวพรรณ พิเศษ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรีและระยอง จำนวน 840 คน โมเดลประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 5 ตัว ได้แก่ ลักษณะครู ลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม ลักษณะนักเรียน และการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุข และแบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุข ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรทั้งหมด ในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ร้อยละ 87 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลทางตรงกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ลักษณะครู ลักษณะนักเรียน ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม และลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ตามลำดับ

สุมาลี พัวชู (2547, หน้า 83-84) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิด วิเคราะห์และการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 767 คน โดยอาศัยวิธีการวิจัยเชิงพัฒนาในลักษณะภาคตัดขวาง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับ การมองโลกในแง่ดีไม่แตกต่างกัน และไม่มีพัฒนาการของการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนเพิ่มขึ้น

ตามลำดับขั้นแต่ประการใด และนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีระดับการมองโลกในแง่ดีแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีระดับการมองโลกในแง่ดีสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ การศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ของการมองโลกในแง่ดีแบบ 2 ทาง (Two way interaction effects) ไม่ปรากฏผลปฏิสัมพันธ์จากตัวแปรเพศกับระดับขั้นต่อการมองโลกในแง่ดี

เนตรชนก พุ่มพวง (2546, หน้า 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 318 คน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ (2548) ได้ศึกษาการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัว จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัว พบว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเมืองของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัวและรายได้ของครอบครัว มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้อำนาจควบคุม ส่วนบุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา มีอิทธิพลเชิงลบต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรค่าของตัวแปรตามได้ร้อยละ 23.9

นันทนา จันทร์ผั่น (2545, หน้า 82) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การกระตุ้นทางการเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครู และสภาพแวดล้อมในห้องเรียนกับความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า ตัวแปรในระดับห้องเรียน ด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.755 และค่าน้ำหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนส่งผลต่อความคาดหวังในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรทิพย์ เจนจริยานนท์ (2542, หน้า 101) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 970 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต

โดยรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์กับเพศ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ บรรยากาศในการเรียน การสอนและการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์กับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนารี เตชะ โชควิวัฒน์ (2527, หน้า 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพ็ญนภา พุ่มหมี (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยม ประชาธิปไตยและหาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อค่านิยมประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศประชาธิปไตย และอิทธิพลของสื่อ มีความสัมพันธ์กับค่านิยมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.429 โดยตัวแปรปัจจัยทั้ง 6 ตัวแปรร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมประชาธิปไตยร้อยละ 18.7 ค่าน้ำหนักปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอิทธิพลของสื่อส่งผลทางบวกต่อค่านิยมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านบรรยากาศประชาธิปไตยส่งผลทางลบต่อค่านิยมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลต่อค่านิยมประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญ

เพ็ญพร ทองคำสุก (2550) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยรวมและแยกรายด้าน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 459 คน พบว่า ค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละด้านส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยสามอันดับแรกคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และเหตุผลเชิงจริยธรรม

พูนสุข สมดี (2555) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรม ประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ที่ 26 พบว่า ระดับนักเรียน ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.674, 0.181 และ -.359 ตามลำดับ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนแต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมและอิทธิพลของสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.192 และ 0.068 และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.449 ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมกันทำนายวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนร้อยละ 23.30 ระดับห้องเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.862 ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.531 ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย ร่วมกันทำนายวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนได้ร้อยละ 67.30

สิทธิศักดิ์ ศักดิ์สัตตากร (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาความขัดแย้งได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูประจำชั้น รองลงมาคือความมั่นคงทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพภายในครอบครัว การมองโลกในแง่ดี และความเชื่อมั่นในตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

นีออสกี (Neoske, 1995, pp. 4273-4273-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ศึกษาด้วยการสอนที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนจำนวน 263 คน จากห้องเรียน 72 ห้อง โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 โดยพาไปศึกษานอกสถานที่ ปฏิบัติในสถานการณ์จริง ได้รับประสบการณ์จริงโดยตรง กลุ่มที่ 2 จากสถานการณ์จำลอง หลังจากเรียนแล้วได้ทดสอบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของเมือง

ผลการศึกษาพบว่า การพานักเรียนออกนอกสถานที่เป็นวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าวิธีอื่นและส่งเสริมความสุขของนักเรียน

เทสโลว์ (Teslow, 1996, Abstract) ศึกษาเรื่องการประเมินผลของอารมณ์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ ความรู้และความรู้สึกที่ตอบสนองต่อการเรียนและนโยบายการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน พบว่า เทคโนโลยีที่นำมาใช้จะมีผลโดยตรงต่อตัวของนักเรียนในด้านต่าง ๆ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติทางการเรียน ทำให้เกิดความสุขในการเรียน และสร้างปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

ฟีแลน (Phelan, 1999, Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและการจัดสภาพบรรยากาศในโรงเรียนกับความสุขของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์แกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเป็นโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนทางศาสนา 2 โรงเรียนและโรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียน ผลพบว่า การรับรู้ด้านการยอมรับนับถือตนเองและการจัดสภาพบรรยากาศทางบวกในโรงเรียนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าภาวะผู้นำของครูที่มีลักษณะดูแลเอาใจใส่นักเรียนและมีความเป็นมิตรจะทำให้นักเรียนมีความรักในการเรียนและมีความสุขในการเรียนเมื่อได้มาโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่โรงเรียน

โกลดริง (Goldring, 2002) ศึกษาพลังของวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการทำงานที่มุ่งการเปลี่ยนแปลงทางบวก กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า พลังของวัฒนธรรมโรงเรียนช่วยให้ทุก ๆ คนรวมตัวเป็นกลุ่มทำให้ทุกคนยอมรับนับถือตนเองและความเชื่อวัฒนธรรมที่มองไม่เห็นสร้างความสัมพันธ์แก่บุคลากรในโรงเรียนมากกว่าวัฒนธรรมที่มองเห็น วัฒนธรรมโรงเรียนช่วยทำให้เกิดความเชื่อมโยงของบุคลากรเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานและยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

โพลิติส (Politis, 2004) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของ แบบส เน้นรูปแบบที่เป็นตัวกระตุ้นหรืออุปสรรค เปรียบระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ข้อค้นพบคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวกระตุ้นเหมือนกัน ในด้านสภาพบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ ที่สำคัญภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความเข้มแข็งมาก ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ส่งเสริมคุณภาพอารมณ์ทางบวกและทำให้นักบุคลากรมีความสุข สร้างวัฒนธรรมองค์กรและนวัตกรรมแนวใหม่

ยูชเชอร์ (Ussher, 2004, Abstract) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกพึงพอใจของนักศึกษาในหลักสูตรการศึกษาครุออนไลน์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 มหาวิทยาลัยไวคาโตะได้ส่งมอบการเรียนการสอนออนไลน์สามปีการศึกษาระดับปริญญา เพื่อตอบสนองความต้องการสำหรับครูประถมศึกษาในชนบท การศึกษาเชิงคุณภาพของนักเรียน 29 คน เกี่ยวกับการสำรวจและการสัมภาษณ์เริ่มต้นติดตามกับการสนทนาออนไลน์ที่มุ่งเน้นไปที่วิธีการสอนเหล่านี้รับรู้ประสบการณ์การเรียนรู้ นักเรียนจะดูสำรวจเกี่ยวกับความสำคัญของการสนับสนุนที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ลักษณะของการตอบรับที่ให้ไว้ และประสิทธิผลของการปฏิสัมพันธ์ในการรบบรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบการเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งระหว่างนักเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ผู้สอนและความพึงพอใจของตัวเอง เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวได้รับการพัฒนาโดยการสนับสนุนและจริงจัง มีความเห็นสอดคล้องกันแบบเฉพาะเจาะจงและปกติ การโต้ตอบที่มีความหมาย ขณะที่นักเรียนคาดหวังว่าอาจารย์ผู้สอนจะเน้นการปฏิบัติที่ดี

ริชแมน (Richman, 2008, pp. 212-215) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งได้นำเสนอและสำรวจปัจจัยส่วนใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ในป่ากีสถานแบบสอบถามจะขึ้นอยู่กับความคาดหวังของนักศึกษาจากสถาบัน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมแบบสุ่มจาก 225 คน วิเคราะห์โดยใช้ซอฟต์แวร์ MINITAB 14 เทคนิคการชักซ์ชิกมาของระบบการจัดการวิเคราะห์แผนภาพความสัมพันธ์ พบว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด สามารถแนะนำภาวะผู้นำทางการศึกษาในการมุ่งเน้นทรัพยากรของครูเพื่อความพึงพอใจที่ดีที่สุดของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี โดยมีปัจจัยเชิงสาเหตุ 2 ระดับคือ ระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน รายละเอียดของการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 154 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 47,834 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,041 คน จาก 43 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage random sampling) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคล ชูเมกเกอร์ และ โลแมกซ์; แฮร์, แอนเดอร์สัน, ทาทาม และแบล็ค (Schumacker & Lomax, 1996; Hair, Anderson, Tatham, & Black, 1998) เสนอให้ใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of thumb) คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10-20 คน ต่อตัวแปรสังเกตได้หนึ่งตัวแปร การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้ที่ศึกษาในระดับนักเรียนทั้งหมด 21 ตัวแปร จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ คือ ประมาณ 420 คน ตัวแปรสังเกตได้ในระดับโรงเรียน ทั้งหมด 14 ตัวแปร จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประมาณ 280 คน ส่วนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างระดับโรงเรียน มูเทิน (Muthén, 1989) เสนอว่ากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ทุระดับคือ จำนวนกลุ่มควรมี 50-100 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มควรมีอย่างน้อยที่สุด 2 คน ส่วน ฮอก (Hox, 2002) ระบุว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 20-50 กลุ่ม (The higher level sample size be at least 20, preferably 50) โดยดำเนินการเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มโรงเรียนตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 43 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่คัดเลือกได้ในขั้นที่ 1 ได้นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น

1,041 คน

ตารางที่ 3-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	จำนวนตัวอย่าง
1	บ้านชุมชนปรกฟ้า	25
2	อนุบาลบางละมุง	16
3	วัดสุกรีย์บุญญาราม	25
4	บ้านทุ่งกรด	25
5	บ้านเนินพลับหวาน	25
6	วัดหนองเกตุน้อย	25
7	วัดโป่ง	25
8	วัดมโนรม	25
9	อนุบาลบ้านบางพระ	17
10	ชุมชนบ้านบางเสร่	24
11	บ้านสัดหีบ	21
12	รัตนชัยศึกษา	25
13	บุญจิตวิทยา	25
14	คาราสมุทร	25
15	บ้านรถไฟ	25
16	ศรีสุวิช	25
17	ตันตราภักษ์	25
18	ทนาพรวิทยา	24
19	มารีวิทย์	25
20	สว่างบริบูรณ์วิทยา	25
21	อักษรพิทยา	25
22	ผู้รู้ ญส.ศ.80	25
23	ราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา	24
24	ชลราษฎร์อำรุง	25
25	ชลกัลยานุกูล	24

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวนตัวอย่าง
26	บ้านสวน (จันอนุสรณ์)	25
27	ปรีชานุศาสน์	25
28	พงศ์สิริวิทยา	23
29	สามมุกคริสเตียนวิทยา	25
30	สมคิดจิตต์วิทยา	21
31	วัฒนานุศาสน์	25
32	นันทวิทย์	25
33	ไทยรัฐวิทยา 42	25
34	บ้านหนองข่า	25
35	วัดนากระรอก	25
36	วัดหนองสังข์	25
37	วัดโป่งตามูข	23
38	วัดห้วยยาง	25
39	วัดหนองกะขะ	25
40	บ้านบึงตะกู่	25
41	บ้านโปรงเกตุ	24
42	อนุบาลบ่อทอง	25
43	บ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500)	25
รวม		1,041

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อพิจารณาจากกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งเป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงขององค์กรทางการศึกษาที่มีความเป็นระดับชั้นลดหลั่น หน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of analysis) ในการวิจัยครั้งนี้จึงมี 2 ระดับ คือ ระดับจุลภาค (Micro-level unit) และระดับมหภาค (Macro-level unit) โดยแบ่งตัวแปรในการวิจัยได้เป็น

ตัวแปรทำนายระดับนักเรียน (Student level) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัว แต่ละตัว มีตัวแปรสังเกตได้เป็นตัวชี้วัด ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ดังนี้
 - 1.1 การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้เหตุผล
 - 1.2 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
 - 1.3 บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา
 - 1.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว
2. การมองโลกในแง่ดี วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้
 - 2.1 มิตិความคงทนถาวร
 - 2.2 มิตិความเป็นตนเอง
 - 2.3 มิติความครอบคลุม
3. ทักษะทางสังคม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ดังนี้
 - 3.1 ทักษะการสื่อสาร
 - 3.2 ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง
 - 3.3 ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
 - 3.4 ทักษะการให้ความร่วมมือ
 - 3.5 ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้
 - 4.1 อาชีพของผู้ปกครอง
 - 4.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - 4.3 รายได้ของผู้ปกครอง

เนื่องจากมีตัวแปรสังเกตได้บางตัวเป็นตัวแปรกลุ่ม (Categorical data) ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง (Career) ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ (Multilevel analysis) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยต้องเป็นตัวแปรต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variables) ดังนี้

อาชีพ (Career) กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น โดยมีการกำหนดกลุ่มประกอบอาชีพข้าราชการมีค่าเป็น 1 และกลุ่มประกอบอาชีพไม่ใช่ข้าราชการ ผู้วิจัยได้กำหนดมีค่าเป็น 0

ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน (School level) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว

ตัวแปรแฝงแต่ละตัวมีตัวแปรสังเกตได้เป็นตัวชี้วัด ดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้
 - 1.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย
 - 1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบเผด็จการ
 - 1.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบปล่อยปละละเลย
2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้
 - 2.1 ความไว้วางใจ
 - 2.2 ความเท่าเทียมกัน
 - 2.3 การยอมรับซึ่งกันและกัน
3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว

ดังนี้

- 3.1 ใช้ทักษะการคิด
- 3.2 มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ
- 3.3 มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตย
- 3.4 มีการใช้กระบวนการแก้ปัญหา
4. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้
 - 4.1 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ
 - 4.2 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ
 - 4.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ

ตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว คือ ขนาดโรงเรียน

ตัวแปรตามหรือตัวแปรผล คือ การอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นตัวแปรแฝงที่วัดได้

จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ได้แก่

1. ความสามัคคี
2. ความเสียสละ
3. การให้อภัย
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
6. ความเห็นอกเห็นใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนเพื่อสอบถามความรู้สึก และระดับการปฏิบัติของนักเรียนในการอยู่ร่วมกันในสังคม และแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามแบ่งเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย รายได้ การศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามวัดการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามวัดการมองโลกในแง่ดี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 5 เป็นข้อคำถามวัดทักษะทางสังคม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 6 เป็นข้อคำถามวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 7 เป็นข้อคำถามวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 8 เป็นข้อคำถามวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 9 เป็นข้อคำถามวัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประชาธิปไตย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาใหม่ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการ และแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่นำมาใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการวัดตัวแปร จากนั้นกำหนดนิยาม

เชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ต้องการวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบ Likert ชนิด 5 ระดับ และมีการให้คะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับคะแนน	ความหมาย
1.00-1.49	ระดับน้อยที่สุด
1.50-2.49	ระดับน้อย
2.50-3.49	ระดับปานกลาง
3.50-4.49	ระดับมาก
4.50-5.00	ระดับมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรจากเครื่องมือมาตรฐานที่ได้มีผู้พัฒนาเครื่องมือวัดและทดลองใช้มาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อความในเครื่องมือเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น จากนั้นจึงสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมิน และสร้างแบบสอบถาม กรณีตัวแปรที่มีผู้ทำการพัฒนาเครื่องมือวัดและทดลองมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อความในเครื่องมือเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษา กรณีแบบสอบถามที่เป็นภาษาอังกฤษผู้วิจัยได้อ่านทำความเข้าใจเนื้อหา จากนั้นจึงแปลเนื้อหาข้อความของแบบสอบถามให้เป็นภาษาไทย และทำการปรับข้อความนั้นของแบบสอบถามให้เหมาะสม หลังจากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อความ ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาตลอดจนรูปแบบของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม และความเป็นปรนัย (Objectivity) พิจารณาความชัดเจนของภาษาข้อคำถาม ตลอดจนตรวจสอบว่าข้อคำถามแต่ละข้อเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินหรือไม่ โดยใช้สูตรคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Indexes of item objective congruence) ตลอดจนความครอบคลุมของข้อคำถามและความชัดเจนของแบบสอบถามรายข้อว่าเหมาะสม (1) ไม่เหมาะสม (-1) และไม่แน่ใจ (0) ทั้งนี้ในการนำเสนอแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณานั้นผู้วิจัยแนบเอกสารดังต่อไปนี้ไปพร้อมกับแบบฟอร์มการรายงานผลการตรวจสอบด้วย ได้แก่ ความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย นิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ต้องการวัด ตารางจำแนกเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมิน และกรอบแนวคิดในการวิจัย รายละเอียดค่า IOC แสดงได้ดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 ค่า IOC จากการพิจารณาแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ

ตัวแปรสังเกตได้	จำนวน ข้อ	ค่า IOC/ ข้อ			
		1.00	.99-.75	.74-.50	<.50
1. ความสามัคคี	10	1	7	1	1
2. ความเสียสละ	10	3	3	4	0
3. การให้อภัย	10	2	4	3	1
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	10	0	5	5	0
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	10	1	4	3	2
6. การเห็นอกเห็นใจ	10	4	3	2	1
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล	5	2	2	1	0
8. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	5	0	3	2	0
9. นुकติภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา	5	2	1	1	1
10. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว	5	2	3	0	0
11. มิตินความกตทนาดวร	5	2	2	1	0
12. มิตินแหล่งกำเนิดสาเหตุ	5	3	1	1	0
13. มิตินความครอบครัว	5	2	1	2	1
14. การสื่อสาร	5	5	0	0	0
15. การปฏิเสธและการเจรจาต่อรอง	5	1	3	1	0
16. การให้ความร่วมมือ	5	1	3	1	0
17. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	5	2	3	0	0
18. การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	5	0	3	1	1
19. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	5	5	0	0	0
20. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	5	4	0	1	0
21. สภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ	5	3	1	1	0

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	จำนวน ข้อ	ค่า IOC/ ข้อ			
		1.00	.99-.75	.74-.50	<.50
22. ปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย	5	2	2	1	0
23. ปฏิสัมพันธ์แบบอิตาเลียน	5	1	4	0	1
24. ปฏิสัมพันธ์แบบปล่อยปละละเลย	5	2	3	0	0
25. ความไว้วางใจ	5	1	2	1	1
26. ความเท่าเทียมกัน	5	1	3	1	0
27. การยอมรับซึ่งกันและกัน	5	2	3	0	0
28. การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	5	1	4	0	0
29. การใช้ทักษะการคิด	5	2	3	0	0
30. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ	5	2	2	0	1
31. การใช้กระบวนการประชาธิปไตย	5	3	1	1	0

การคัดเลือกข้อคำถามกรณีกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนแสดงความคิดเห็น 3 ระดับ คือ +1, 0, -1 พิจารณาค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสินรายชื่อที่มีคุณภาพ (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร, 2550, หน้า 122) พบว่ามีข้อคำถามไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 11 ข้อ ได้ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์และชัดเจน ดังนั้นจึงได้ข้อคำถามรวมสำหรับนักเรียน 185 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน จากนั้นนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์หาค่า Item total correlation และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามของแบบวัดในแต่ละฉบับที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และเป็นข้อที่มีความสมบูรณ์ ครอบคลุม โครงสร้างของนิยามเชิงปฏิบัติการ พร้อมทั้งพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามที่บกพร่อง จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient: α) สำหรับการประเมินความเที่ยงของเครื่องมือครั้งนี้พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ไม่ต่ำกว่า 0.70 เป็นค่าที่อยู่ระดับพอประมาณ เครื่องมือที่มีความเที่ยงในระดับนี้จะพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญ (สุวิมล ติรกานันท์, 2550, หน้า 181)

การตรวจสอบความเที่ยงตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient: α) และค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แสดงดังตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม จำแนกตามองค์ประกอบและทั้งฉบับ

องค์ประกอบตัวแปร	จำนวน ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ความหมาย	Cronbach's alpha coefficient	ความหมาย
การอยู่ร่วมกันในสังคม	60	0.459-0.680	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.893	ดี
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	15	0.235-0.650	จำแนกได้เล็กน้อย-ดี	0.867	ดี
การมองโลกในแง่ดี	15	0.521-0.713	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.769	พอใช้
ทักษะทางสังคม	15	0.417-0.875	จำแนกได้ปานกลาง-ดีมาก	0.873	ดี
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	15	0.590-0.796	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.902	ดีมาก
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู	15	0.427-0.681	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.803	ดี
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	15	0.435-0.569	จำแนกได้ปานกลาง	0.798	พอใช้
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลัก ประชาธิปไตย	15	0.432-0.792	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.895	ดี

ขั้นตอนที่ 5 นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อพิจารณาว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดเป็นตัวแทนของการวัดตัวแปรหรือไม่โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจริง ผลการวิเคราะห์นำเสนอต่อไปในหัวข้อการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ พร้อมทั้งแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ยื่นต่อผู้อำนวยการ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละ โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล 1.2 เท่าของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจริง จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำนวน 43 โรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ในคาบวิชาแนะแนว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาดังหมายกับทางโรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 ในวันเวลาราชการ

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นพิจารณาคัดเลือกแบบสอบถาม 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยคัดฉบับที่กลุ่มตัวอย่าง ไม่ตั้งใจตอบแบบสอบถามออก ทั้งนี้เห็นได้จากการสังเกต ระหว่างดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยคัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก จากนั้นนำข้อมูล ที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น 2) การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ และ 3) การวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย รายละเอียดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

กรณีเป็นตัวแปรต่อเนื่อง ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) สำหรับตัวแปรกลุ่ม ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และความถี่ของตัวแปรแต่ละตัว ผลการวิเคราะห์นี้เพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจง การกระจาย ตรวจสอบค่าขาดหาย และค่าสุดโต่ง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ

ในส่วนนี้เพื่อตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลว่าเป็นโค้งปกติหรือไม่ ตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ความเป็นเอกพันธ์ของการกระจาย และตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) และวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างจะพิจารณาว่า ตัวแปรอิสระต้องมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linearity) กับตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันนั้น ไม่สูงเกิน 0.80 (Stevens, 2002)

นอกจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังกล่าวยังมีการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่าตัวแปรมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ ด้วยการวิเคราะห์ ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติทดสอบสมมติฐานว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 ($p < .05$) ซึ่งแสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของประชากรไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นมีความเหมาะสมที่จะใช้วิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป และการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser Meyer Olkin (KMO) เป็นดัชนีเปรียบเทียบขนาดของค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ เมื่อจัดความแปรปรวนของตัวแปรอื่น ๆ ออกไปว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรมากพอ (Measure of Sampling adequacy) ที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ ถ้าหาก KMO มีค่าใกล้ 1 แสดงว่ามีความเหมาะสมมาก ส่วนค่าที่น้อยกว่า 0.50 เป็นค่าที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถยอมรับได้ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2555)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของ โมเดลการวัดตัวแปรแฝงโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของ โมเดลการวัดตัวแปรแฝง 9 ตัว คือ การอยู่ร่วมกันในสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมองโลกในแง่ดี ทักษะทางสังคม เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0

2. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับ โดยวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass correlations; ICC) ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ระดับ เพื่อพิจารณาว่าร้อยละของการผันแปรทั้งหมดในแต่ละระดับชั้น นอกจากมีความผันแปรภายในกลุ่มแล้ว ยังมีความผันแปรระหว่างกลุ่มหรือไม่ เนื่องจากการวิเคราะห์พหุระดับนั้น ตัวแปร

ที่ศึกษาต้องมีความผันแปรทั้งในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน จึงจะเหมาะสมที่จะนำตัวแปรหรือข้อมูลในชุดนั้น ๆ ไปวิเคราะห์หุ้ระดับ โดยพิจารณาจากค่า ICC ถ้า ICC มีขนาดใหญ่ แสดงว่ามีความสอดคล้องกันสูง แต่ถ้า ICC มีขนาดเล็ก ($< .05$) แสดงว่าข้อมูลในระดับบุคคลไม่มีความผันแปรในระดับโรงเรียน ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องนำข้อมูลไปวิเคราะห์หุ้ระดับ ทั้งนี้ค่า ICC ควรจะมีค่ามากกว่า 0.05 (Snijders & Bosker, 1999) สำหรับการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้โปรแกรม Mplus 7.0 ซึ่งจะครอบคลุมการตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดหุ้ระดับด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบหุ้ระดับ (Multilevel CFA)

3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของ โมเดลสมการ โครงสร้างหุ้ระดับ ที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายระดับนักเรียน และระดับโรงเรียนที่มีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 วิเคราะห์เฉพาะ โมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรหรือระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน เป็นการศึกษาศักยภาพในการทำนายเฉพาะตัวแปรระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน ที่มีต่อตัวแปรตามการอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งเป็นการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างระดับเดียว (Single level)

3.2 วิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างหุ้ระดับ (Multilevel SEM) เป็นการศึกษา ศักยภาพในการทำนายของตัวแปรระดับนักเรียนและระดับโรงเรียนที่สัมพันธ์กัน และส่งผลกระทบต่ออยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งเป็นการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างหุ้ระดับ ในการตรวจสอบความตรงถ้าโมเดลที่ได้ไม่มีความตรง ผู้วิจัยจะปรับ โมเดลแล้ววิเคราะห์ใหม่ การปรับแก้โมเดลปรับตามดัชนีปรับรูปแบบ (Modification indices) และพื้นฐานทางทฤษฎี ที่ผู้วิจัยศึกษามาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จนกว่าจะได้โมเดลที่มีความตรง โดยการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของ โมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ ของ Joreskog and Sorbom (1989); Kwan and Walker (2003); Bollen (1989); Hansen, Rosen, and Gustafsson (2004); Schumacker and Lomax (2004) ซึ่งเสนอไว้ดังนี้

ตารางที่ 3-4 เกณฑ์ระดับความกลมกลืนของดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล

ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน	เกณฑ์ระดับความกลมกลืน
χ^2/df	2- 5
ค่าดัชนี Tucker lewis index (TLI)	> 0.900
ค่าวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative fit index: CFI)	> 0.900
ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root mean square error of approximation: RMSEA)	< 0.050 = สอดคล้องพอดี 0.050-0.080 = พอใช้ได้ 0.081- 0.10 = ไม่ค่อยดี > 0.100 = สอดคล้องไม่ดี
ค่าดัชนีมาตรฐานรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Standard root mean square resident: SRMR)	< 0.080

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้าง

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบของตัวแปรในระดับนักเรียนและโรงเรียน ครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 ซึ่งมีการประมาณค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรแฝง เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยดัชนีการวัดความกลมกลืน χ^2/df , RMSEA, CFI, TLI, SRMR แล้วตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลการวัด โดยพิจารณาความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ซึ่งควรมีค่าสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังตรวจสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัด (Reliability) ด้วยการพิจารณาค่าสัดส่วนความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายด้วยตัวแปรแฝง (R^2) ยิ่งค่าของ R^2 สูงขึ้นเท่าใด ความน่าเชื่อถือของการวัดตัวแปรที่สูงขึ้นเท่านั้น

ในการวิจัยนี้มีโมเดลการวัดที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แยกเป็นระดับนักเรียนและระดับ โรงเรียน รายละเอียดแต่ละตัวแปรมีดังนี้

การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรใน โมเดลการวิจัย ในการวิจัยนี้มีตัวแปรทั้งหมด 9 ตัวแปร ดังนี้

1. การอยู่ร่วมกันในสังคม

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม แสดงไว้ในตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3-5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตในโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์					
	1	2	3	4	5	6
1. ความสามัคคี	1.000					
2. ความเสียสละ	0.646**	1.000				
3. การให้อภัย	0.541**	0.558**	1.000			
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	0.594**	0.699**	0.596**	1.000		
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	0.569**	0.458**	0.562**	0.641**	1.000	
6. ความเห็นอกเห็นใจ	0.507**	0.564**	0.560**	0.653**	0.577**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.784	3.504	3.786	3.769	4.000	3.583
SD	0.474	0.623	0.544	0.606	0.623	0.477

KMO = 0.870, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 3359.561, $df = 15$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-5 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร คือ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และความเห็นอกเห็นใจ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.458-0.699 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 3359.561, $df = 15$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้ Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.870 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

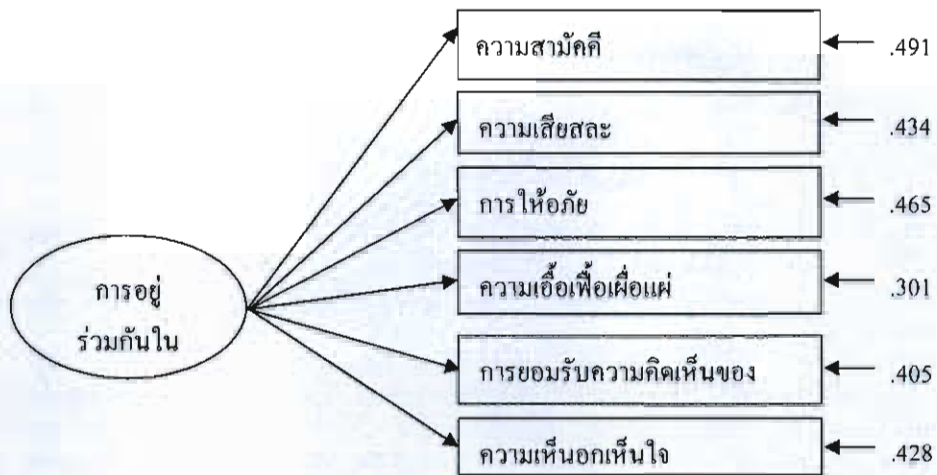
1.2 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วย โปรแกรม Mplus 7.0 โดย โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-6 และภาพที่ 3-1 ดังนี้

ตารางที่ 3-6 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. ความสามัคคี	0.714**	0.018	40.139	0.509**
2. ความเสียสละ	0.753**	0.019	39.605	0.566**
3. การให้อภัย	0.732**	0.017	43.613	0.535**
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	0.836**	0.013	65.360	0.699**
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	0.771**	0.015	50.116	0.595**
6. ความเห็นอกเห็นใจ	0.756**	0.016	47.928	0.572**

$\chi^2 = 15.376, df = 6, p = 0.018, \chi^2/df = 2.563, RMSEA = 0.039, CFI = 0.997, TLI = 0.993, SRMR = 0.010$

** $p < .01$

ภาพที่ 3-1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่า โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 15.376$, $df = 6$, $p = 0.018$, $\chi^2/df = 2.563$, RMSEA = 0.039, CFI = 0.997, TLI = 0.993, SRMR = 0.010 โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 3

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แสดงไว้ในตารางที่ 3-7

ตารางที่ 3-7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตในโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์			
	1	2	3	4
1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้เหตุผล	1.000			
2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	0.613**	1.000		

ตารางที่ 3-7 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์			
	1	2	3	4
3. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา	0.575**	0.662**	1.000	
4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว	0.580**	0.695**	0.598**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.818	3.793	3.578	3.583
SD	0.759	0.788	0.795	0.477

KMO = .825, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 1979.681, $df = 6$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-7 พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้เหตุผล ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.575-0.695 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 1979.681, $df = 6$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.825 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอ ที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

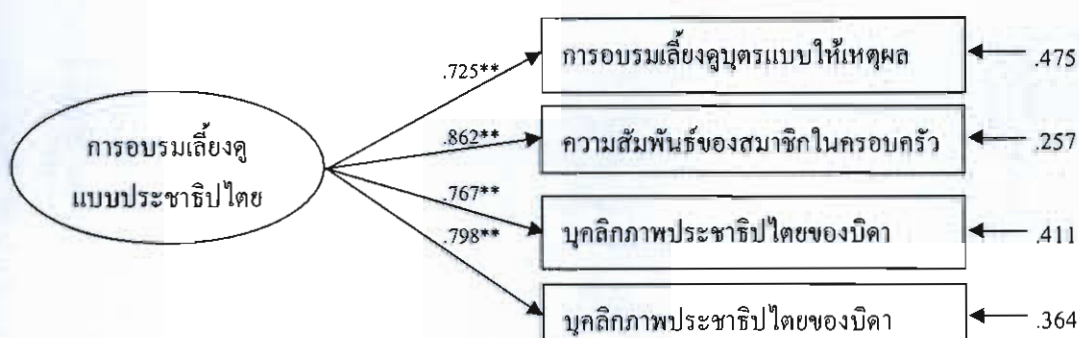
2.2 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วย โปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดล การวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-8 และภาพที่ 3-2 ดังนี้

ตารางที่ 3-8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้เหตุผล	0.725**	0.017	41.437	0.525**
2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	0.862**	0.012	70.363	0.743**
3. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา	0.767**	0.016	48.782	0.589**
4. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา	0.798**	0.014	55.162	0.636**

$\chi^2 = 5.117$, $df = 2$, $p = 0.077$, $\chi^2 / df = 2.559$, $RMSEA = 0.039$, $CFI = 0.998$, $TLI = 0.995$, $SRMR = 0.007$

** $p < .01$

ภาพที่ 3-2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่าโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 5.117$, $df = 2$, $p = 0.077$, $\chi^2 / df = 2.559$, $RMSEA = 0.039$, $CFI = 0.998$, $TLI = 0.995$, $SRMR = 0.007$ โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์

ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 3

3. การมองโลกในแง่ดี

3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัด การมองโลกในแง่ดี แสดงไว้ในตารางที่ 3-9

ตารางที่ 3-9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกต ในโมเดลการวัดการมองโลกในแง่ดี ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1	2	3
1. มิตिकความกตัญญู	1.000		
2. มิตिकความเป็นตนเอง	0.540**	1.000	
3. มิตिकความครอบคลุม	0.414**	0.572**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.829	3.557	3.495
SD	0.650	0.539	0.579

KMO = 0.664, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 882.874, $df = 3$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-9 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดล การวัดการมองโลกในแง่ดี วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ มิตिकความกตัญญู มิตिकความเป็นตนเอง และมิตिकความครอบคลุม มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.428-0.636 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 882.874, $df = 3$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัชนี Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.664 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัด การมองโลกในแง่ดี ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมาก พอที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

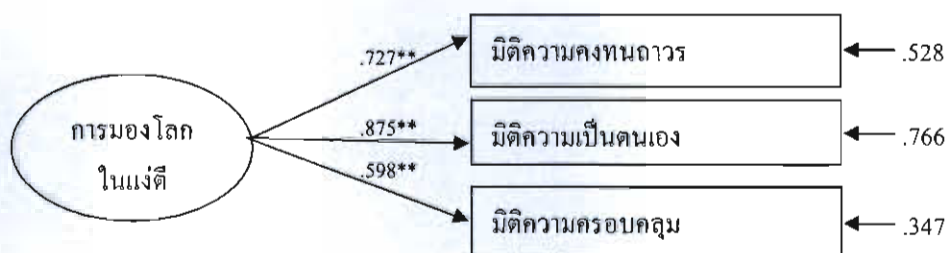
3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดล การวัดการมองโลกในแง่ดี ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-10 และภาพที่ 3-3 ดังนี้

ตารางที่ 3-10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นของโมเดลการวัดการมองโลกในแง่ดี

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. มิตិความคงทนถาวร	0.727**	0.014	53.353	0.528**
2. มิตិความเป็นตนเอง	0.875**	0.019	47.285	0.766**
3. มิตិความครอบคลุม	0.589**	0.025	23.945	0.347**

$\chi^2 = 0.001, df = 1, p = 0.975, \chi^2/df = 0.001, RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.003, SRMR = 0.000$

** $p < .01$

ภาพที่ 3-3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการมองโลกในแง่ดี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่าโมเดลการวัดการมองโลกในแง่ดี มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 0.001, df = 1, p = 0.975, \chi^2/df = 0.001, RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.003, SRMR = 0.000$ โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2

4. ทักษะทางสังคม

4.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดทักษะทางสังคม แสดงไว้ในตารางที่ 3-11

ตารางที่ 3-11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดทักษะทางสังคม ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				
	1	2	3	4	5
1. ทักษะการสื่อสาร	1.000				
2. ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง	0.628**	1.000			
3. ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	0.528**	0.587**	1.000		
4. ทักษะการให้ความร่วมมือ	0.524**	0.518**	0.635**	1.000	
5. ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	0.488**	0.580**	0.593**	0.647**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.811	3.647	3.873	3.776	3.776
SD	0.701	0.733	0.734	0.701	0.773

KMO = 0.861 Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 2448.648, $df = 10$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

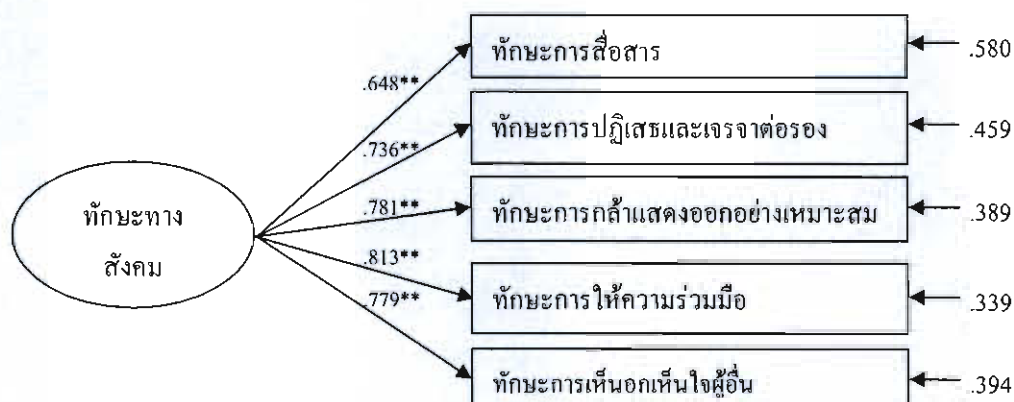
จากตารางที่ 3-11 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดทักษะทางสังคมวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ทักษะการให้ความร่วมมือ และ ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.524-0.647 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 2448.648, $df = 10$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คำนี Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.861 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดทักษะทางสังคม ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดลการวัดทักษะทางสังคม ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-12 และภาพที่ 3-4 ดังนี้

ตารางที่ 3-12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทักษะทางสังคม

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. ทักษะการสื่อสาร	0.648**	0.021	30.705	0.420**
2. ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง	0.736**	0.018	41.937	0.541**
3. ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	0.781**	0.015	50.434	0.611**
4. ทักษะการให้ความร่วมมือ	0.813**	0.014	56.865	0.661**
5. ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	0.779**	0.016	49.984	0.606**

$\chi^2 = 9.364$, $df = 4$, $p = 0.053$, $\chi^2/df = 2.341$, RMSEA = 0.036, CFI = 0.998, TLI = 0.995, SRMR = 0.009

** $p < .01$

ภาพที่ 3-4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดทักษะทางสังคม

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่าโมเดลการวัดทักษะทางสังคม มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 9.364$, $df = 4$, $p = 0.053$, $\chi^2/df = 2.341$, RMSEA = 0.036, CFI = 0.998, TLI = 0.995, SRMR = 0.009 โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์

ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 3

5. เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง

5.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดเศรษฐฐานะของผู้ปกครอง แสดงไว้ในตารางที่ 3-13

ตารางที่ 3-13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกต
ในโมเดลการวัดวัดเศรษฐฐานะของผู้ปกครอง ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1	2	3
1. อาชีพของผู้ปกครอง	1.000		
2. การศึกษาของผู้ปกครอง	0.365**	1.000	
3. รายได้ของผู้ปกครอง	0.260**	0.515**	1.000
ค่าเฉลี่ย	0.100	1.390	2.790
SD	0.293	0.539	0.831

KMO = 0.605, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 476.760, $df = 3$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-13 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดวัดเศรษฐฐานะของผู้ปกครอง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.260-0.515 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 476.730, $df = 3$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัชนี Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.605 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดวัดเศรษฐฐานะของผู้ปกครอง ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

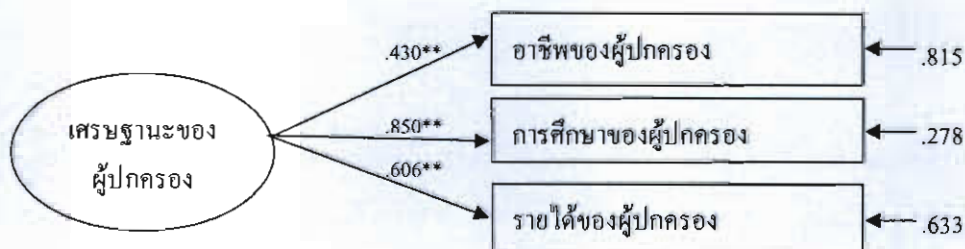
5.2 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดลการวัดวัดเศรษฐฐานะของผู้ปกครอง ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-14 และภาพที่ 3-5 ดังนี้

ตารางที่ 3-14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดวัดเศรษฐกิจของ ผู้ปกครอง

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)	SE	Z	R ²
1. อาชีพของผู้ปกครอง	0.430**	0.033	13.069	0.185**
2. การศึกษาของผู้ปกครอง	0.850**	0.042	20.002	0.722**
3. รายได้ของผู้ปกครอง	0.606**	0.036	17.033	0.367**

$\chi^2 = 0.000, df = 0, p = 1.000, RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.000, SRMR = 0.000$

** $p < .01$

ภาพที่ 3-5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดวัดเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่า โมเดลการวัดวัดเศรษฐกิจของผู้ปกครอง มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 0.000, df = 0, p = 1.000, RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.000, SRMR = 0.000$ โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0

6. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

6.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัด ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน แสดงไว้ในตารางที่ 3-15

ตารางที่ 3-15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกต
ในโมเดลปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ($N = 1,041$)

ตัวแปรตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์		
	1	2	3
1. แบบประชาธิปไตย	1.000		
2. แบบเผด็จการ	0.599**	1.000	
3. แบบปล่อยปละละเลย	0.515**	0.615**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.687	3.972	3.854
SD	0.580	0.730	0.735

KMO = 0.701, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 1011.518, $df = 3$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-15 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดล การวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบเผด็จการ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบปล่อยปละละเลย มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.515 - 0.615 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 1011.518, $df = 3$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.701 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ ตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

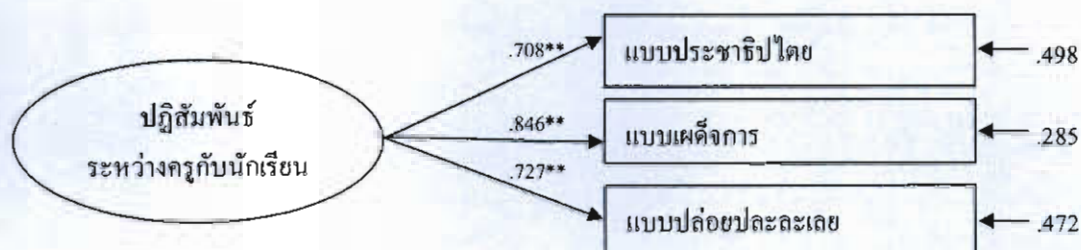
6.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดล การวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-16 และภาพที่ 3-6 ดังนี้

ตารางที่ 3-16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู
กับนักเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. แบบประชาธิปไตย	0.708**	0.021	33.918	0.502**
2. แบบเผด็จการ	0.846**	0.019	44.619	0.715**
3. แบบปล่อยปละละเลย	0.727**	0.021	35.372	0.528**

$\chi^2 = 0.000, df = 0, p = 1.000, RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.000, SRMR = 0.000$

** $p < .01$

ภาพที่ 3-6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่า
โมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณา
จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = .000, df = 0, p = 1.000,$
 $RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.000, SRMR = 0.000$ โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับ
สมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์
ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0

7. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

7.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัด ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แสดงไว้ในตารางที่ 3-17

ตารางที่ 3-17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกต ในโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1	2	3
1. ความไว้วางใจ	1.000		
2. ความเท่าเทียมกัน	0.676**	1.000	
3. การยอมรับซึ่งกันและกัน	0.511**	0.517**	1.000
ค่าเฉลี่ย	4.019	3.943	3.766
SD	0.671	0.682	0.724

KMO = 0.685, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 1027.186, $df = 3$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-17 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ ความไว้วางใจ ความเท่าเทียมกัน และการยอมรับซึ่งกันและกัน มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.511- 0.676 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 1027.186, $df = 3$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.685 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบได้

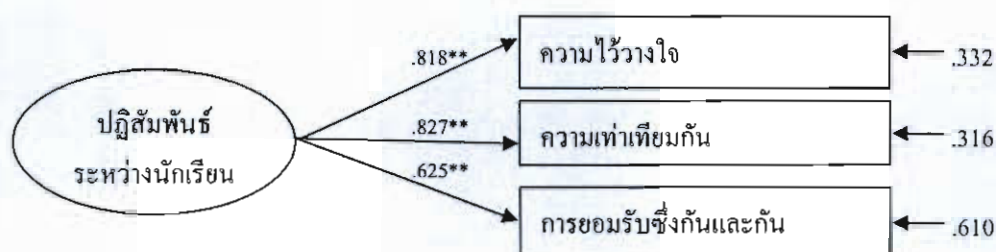
7.2 ผลการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-18 และภาพที่ 3-7 ดังนี้

ตารางที่ 3-18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
นักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. ความไว้วางใจ	0.818**	0.020	41.782	0.668**
2. ความเท่าเทียมกัน	0.827**	0.019	42.447	0.684**
3. การยอมรับซึ่งกันและกัน	0.625**	0.023	27.434	0.390**

$\chi^2 = 0.000$, $df = 0$, $p = 1.000$, RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.000, SRMR = 0.000

** $p < .01$

ภาพที่ 3-7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์
ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่า โมเดลการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณา จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 0.000$, $df = 0$, $p = 1.000$, RMSEA = 0.000, CFI = 1.000, TLI = 1.000, SRMR = 0.000 โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับ สมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0

8. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย

8.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย แสดงไว้ในตารางที่ 3-19

ตารางที่ 3-19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกต
ในโมเดลการวัดการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์			
	1	2	3	4
1. ใช้ทักษะการคิด	1.000			
2. มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ	0.640**	1.000		
3. มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตย	0.620**	0.752**	1.000	
4. มีการใช้กระบวนการแก้ปัญหา	0.630**	0.708**	0.735**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.990	3.937	3.964	3.975
SD	0.682	0.674	0.642	0.672

KMO = 0.839, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 2493.481, $df = 6$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-19 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ ใช้ทักษะการคิด มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตย และมีการใช้กระบวนการแก้ปัญหา มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.620-0.752 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 2493.481, $df = 6$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คำนี Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.839 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

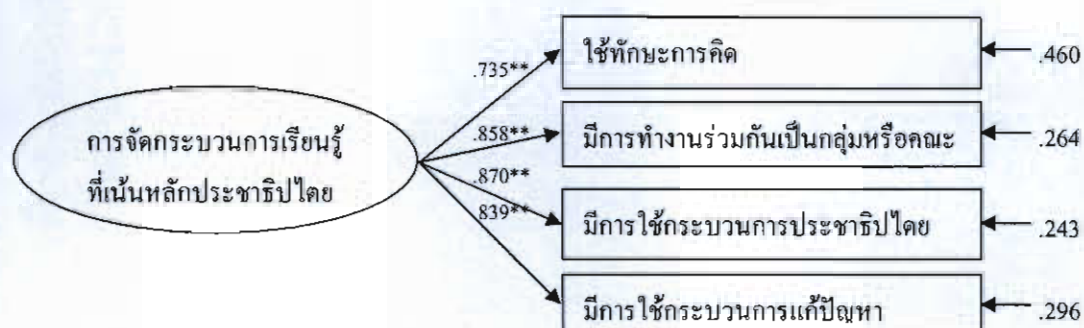
8.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดลการวัดการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-18 และภาพที่ 3-8 ดังนี้

ตารางที่ 3-20 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. ใช้ทักษะการคิด	0.735**	0.016	45.223	0.540**
2. มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ	0.858**	0.011	78.853	0.736**
3. มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตย	0.870**	0.010	83.907	0.757**
4. มีการใช้กระบวนการแก้ปัญหา	0.839**	0.012	71.853	0.704**

$\chi^2 = 8.370, df = 2, p = 0.015, \chi^2 / df = 4.185, RMSEA = 0.055, CFI = 0.997, TLI = 0.992, SRMR = 0.008$

* $p < .05$, ** $p < .01$

ภาพที่ 3-8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่า โมเดลการวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 8.370, df = 2, p = 0.015, \chi^2 / df = 4.185, RMSEA = 0.055, CFI = 0.997, TLI = 0.992, SRMR = 0.008$ โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้อง

กับผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 5

9. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

9.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แสดงไว้ในตารางที่ 3-21

ตารางที่ 3-21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($N = 1,041$)

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1	2	3
1. ด้านกายภาพ	1.000		
2. ด้านวิชาการ	0.782**	1.000	
3. ด้านการบริหารจัดการ	0.776**	0.705**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.799	3.802	3.742
SD	0.672	0.746	0.768

KMO = 0.742, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi - square = 2003.464, $df = 3$, Sig. = 0.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 3-21 พบว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.705-0.782 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 2003.464, $df = 3$, Sig. = 0.000 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัชนี Kaiser Meyer Olkin (KMO) = 0.742 แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

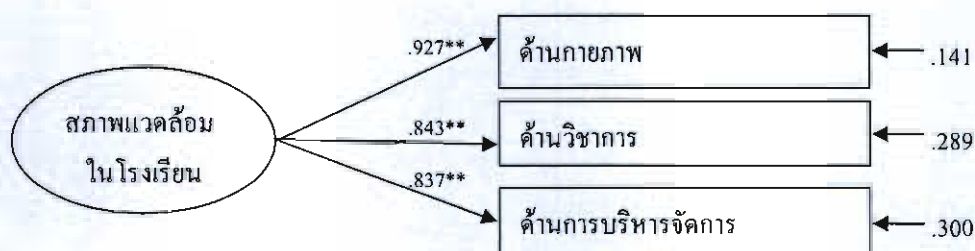
9.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 โดยโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3-22 และภาพที่ 3-9 ดังนี้

ตารางที่ 3-22 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single level: CFA model)			
	น้ำหนัก	SE	Z	R ²
	องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)			
1. ด้านกายภาพ	0.927**	0.009	101.602	0.859**
2. ด้านวิชาการ	0.843**	0.012	72.960	0.711**
3. ด้านการบริหารจัดการ	0.837**	0.012	71.011	0.700**

$\chi^2 = 0.96.546$, $df = 1$, $p = 0.000$, $\chi^2/df = 0.000$, RMSEA = 0.303, CFI = 0.952, TLI = 0.857, SRMR = 0.141

** $p < .01$

ภาพที่ 3-9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 พบว่าโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = 0.96.546$, $df = 1$, $p = 0.000$, $\chi^2/df = 0.000$, RMSEA = 0.303, CFI = 0.952, TLI = 0.857, SRMR = 0.141 โดยค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานที่ว่ารูปแบบการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร สังกัดได้ที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบทุกระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การทำความเข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์หรืออักษร	ความหมาย
\bar{X}	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Min	ค่าคะแนนต่ำสุด
Max	ค่าคะแนนสูงสุด
Skewness	ค่าความเบ้
Kurtosis	ค่าความโด่ง
CV	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation)
df	ค่าระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
χ^2	ค่าสถิติไค – สแควร์ (Chi – square)
p	ค่าความน่าจะเป็น (Probability) ของสถิติทดสอบ

สัญลักษณ์หรืออักษร ความหมาย

RMSEA	ค่าความคาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation)
CFI	ค่าวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
TLI	(The Tucker Lewis Index)
SRMR	ค่าดัชนีมาตรฐานรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Standard Root Mean Square Residual)
DE	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)
IE	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)
TE	อิทธิพลโดยรวม (Total Effect)
β	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
SE	ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
Z	การทดสอบค่าซี (Z – test)
R^2	สัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination)
W หรือตัวห้อย w	ตัวแปรระดับนักเรียน
B หรือตัวห้อย B	ตัวแปรระดับโรงเรียน
COHAB	การอยู่ร่วมกันในสังคม (Cohabitation)
DER	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy Rearing)
OPT	การมองโลกในแง่ดี (Optimism)
SOS	ทักษะทางสังคม (Social Skill)
SES	เศรษฐกิจฐานะของผู้ปกครอง (Social Economic Status)
SIZE	ขนาดโรงเรียน (School Size)
ENV	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (Environment)
PTR	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (Peer-Teacher Relationship)
PFR	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Peer-Friend Relationship)
LPD	การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย (Learning Process Focused on the Democracy)

สัญลักษณ์หรืออักษร ความหมาย

caree	อาชีพของผู้ปกครอง
edu	การศึกษาของผู้ปกครอง
income	รายได้ของผู้ปกครอง
cohab1	ความสามัคคี
cohab2	ความเสียสละ
cohab3	การให้อภัย
cohab4	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
cohab5	การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
cohab6	ความเห็นอกเห็นใจ
der1	การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล
der2	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
der3	บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา
der4	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว
opt1	ความคงทนถาวร
opt2	แหล่งกำเนิดสาเหตุ
opt3	ความครอบคลุม
sos1	การสื่อสาร
sos2	การปฏิเสธและการเจรจาต่อรอง
sos3	การให้ความร่วมมือ
sos4	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
sos5	การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
env1	ทางกายภาพ
env2	ทางวิชาการ
env3	ทางการบริหารจัดการ
ptr1	แบบประชาธิปไตย
ptr2	แบบอิตาเลียน
ptr3	แบบปล่อยปละละเลย

สัญลักษณ์หรืออักษร	ความหมาย
pfr1	ความไว้วางใจ
pfr2	ความเท่าเทียมกัน
pfr3	การยอมรับซึ่งกันและกัน
lpd1	การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
lpd2	การใช้ทักษะการคิด
lpd3	การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ
lpd4	การใช้กระบวนการประชาธิปไตย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร สังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงผลการศึกษาการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรจัดประเภท 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนเป็นดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรจัดประเภท

ตัวแปรจัดประเภทที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4 ตัวแปร ได้แก่ ขนาด โรงเรียน อาชีพ การศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นขนาด โรงเรียนส่วนใหญ่ มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ (ร้อยละ 44.3) และ (ร้อยละ 31.8) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ส่วนมากไม่รับราชการ (ร้อยละ 90.5) มีเพียงบางส่วนประกอบอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 9.5) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 63.3) และมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 40.1) รายละเอียดดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรจัดประเภท

ตัวแปรจัดประเภท	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก	461	44.3
	ขนาดกลาง	331	31.8
	ขนาดใหญ่	249	23.9
	รวม	1,041	100
อาชีพของผู้ปกครอง	ไม่รับราชการ	942	90.5
	รับราชการ	99	9.5
	รวม	1,041	100
การศึกษาของผู้ปกครอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	659	63.3
	ปริญญาตรี	355	34.1
	สูงกว่าปริญญาตรี	27	2.6
	รวม	1,041	100
รายได้ของผู้ปกครอง/เดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	47	4.5
	5,001 – 10,000 บาท	352	33.8
	10,001 – 15,000 บาท	417	40.1
	สูงกว่า 15,000 บาท	225	21.6
	รวม	1,041	100

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัยของแต่ละตัว ใช้สถิติเบื้องต้นได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คะแนนสูงสุด (Max) คะแนนต่ำสุด (Min) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ซึ่งตัวแปรแฝงคือ การอยู่ร่วมกันในสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมองโลกในแง่ดี ทักษะทางสังคม เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (PFR) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในระดับนักเรียนที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรสังเกตได้	\bar{X}	SD	Min	Max	CV	Skewness	kurtosis
การอยู่ร่วมกันในสังคม							
1. ความสามัคคี	3.784	0.474	1.40	4.90	0.125	-.521	1.079
2. ความเสียสละ	3.514	0.623	1.40	5.00	0.178	-.168	-.023
3. การให้อภัย	3.786	0.544	1.20	5.00	0.144	-.405	0.418
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.770	0.606	1.00	5.00	0.161	-.458	0.324
5. การยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่น	4.000	0.623	1.20	5.00	0.156	-.602	0.321
6. ความเห็นอกเห็นใจ	3.583	0.477	1.40	4.70	0.133	-.261	0.138
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย							
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล	3.818	0.759	1.00	5.00	0.199	-.598	0.200
2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกใน ครอบครัว	3.793	0.788	1.00	5.00	0.208	-.675	0.338
3. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของ บิดามารดา	3.578	0.795	1.00	5.00	0.222	-.555	0.050
4. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของครอบครัว	3.583	0.477	1.50	4.70	0.215	-.666	0.222
การมองโลกในแง่ดี							
1. ความคงทนถาวร	3.829	0.650	1.00	5.00	0.170	-.440	0.424
2. แหล่งกำเนิดสาเหตุ	3.557	0.539	1.50	5.00	0.151	-.360	0.183
3. ความครอบคลุม	3.495	0.579	1.25	5.00	0.166	-.138	0.262
ทักษะทางสังคม							
1. การสื่อสาร	3.811	0.701	1.00	5.00	0.184	-.334	0.045
2. การปฏิเสธและการเจรจา ต่อรอง	3.647	0.733	1.00	5.00	0.201	-.286	0.005
3. การให้ความร่วมมือ	3.873	0.734	1.00	5.00	0.190	-.520	0.260
4. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	3.776	0.701	1.00	5.00	0.186	-.323	0.100
5. การกล้าแสดงออกอย่าง เหมาะสม	3.776	0.773	1.00	5.00	0.205	-.435	0.027

จากตารางที่ 4-2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในระดับนักเรียนที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง (3.495-4.000) ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีการกระจายน้อย มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) อยู่ระหว่าง 0.474 ถึง 0.788 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (*CV*) อยู่ระหว่าง 0.151-0.222 และตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่ มีการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ มีค่าความเบ้เป็นลบ ซึ่งเป็นลักษณะของข้อมูลเบ้ซ้าย แสดงว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวค่อนข้างสูง ส่วนค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้มีลักษณะโค้งสูงกว่าปกติ (*Leptokurtic*) แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนในด้านดังกล่าวใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4-3 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในระดับโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรสังเกตได้	\bar{X}	<i>SD</i>	Min	Max	<i>CV</i>	Skewness	kurtosis
การอยู่ร่วมกันในสังคม							
1. ความสามัคคี	3.784	0.474	1.40	4.90	0.125	-.521	1.079
2. ความเสียสละ	3.514	0.623	1.40	5.00	0.178	-.168	-.023
3. การให้อภัย	3.786	0.544	1.20	5.00	0.144	-.405	0.418
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.770	0.606	1.00	5.00	0.161	-.458	0.324
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.000	0.623	1.20	5.00	0.156	-.602	0.321
6. ความเห็นอกเห็นใจ	3.583	0.477	1.40	4.70	0.133	-.261	0.138
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน							
1. ทางกายภาพ	3.799	0.672	1.00	5.00	0.177	-.470	0.130
2. ทางวิชาการ	3.802	0.746	1.00	5.00	0.196	-.476	0.095
3. ทางการบริหารจัดการ	3.742	0.768	1.00	5.00	0.205	-.515	0.060
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน							
1. แบบประชาธิปไตย	3.687	0.580	1.00	5.00	0.157	-.013	0.270
2. แบบอัตตาริปไตย	3.972	0.730	1.00	5.00	0.184	-.616	0.235
3. แบบปล่อยปละละเลย	3.854	0.735	1.00	5.00	0.191	-.505	0.137
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน							
1. ความไว้วางใจ	4.019	0.671	1.00	5.00	0.167	-.578	0.139
2. ความเท่าเทียมกัน	3.943	0.682	1.00	5.00	0.173	-.443	0.097
3. การยอมรับซึ่งกันและกัน	3.766	0.724	1.00	5.00	0.192	-.326	-.173

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	\bar{X}	SD	Min	Max	CV	Skewness	kurtosis
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น							
หลักประชาธิปไตย							
1. การใช้กระบวนการแก้ปัญหา							
อย่างเป็นระบบ	3.990	0.682	1.00	5.00	0.171	-.618	0.533
2. การใช้ทักษะการคิด	3.937	0.674	1.25	5.00	0.171	-.410	-.134
3. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม							
หรือคณะ	3.964	0.642	1.60	5.00	0.162	-.397	-.214
4. การใช้กระบวนการ							
ประชาธิปไตย	3.975	0.672	1.33	5.00	0.169	-.457	-.188

จากตารางที่ 4-3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัยในระดับโรงเรียนพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง (3.583-4.019) ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีการกระจายน้อย มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) อยู่ระหว่าง 0.642 ถึง 0.768 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) อยู่ระหว่าง 0.157-0.205 และตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่ มีการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ มีค่าความเบ้เป็นลบ ซึ่งเป็นลักษณะของข้อมูลเบ้ซ้าย แสดงว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวค่อนข้างสูง ส่วนค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ มีลักษณะโค้งสูงกว่าปกติ (Leptokurtic) แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนในด้านดังกล่าวใกล้เคียงกัน

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปรองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในโมเดลการวิจัย ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ความตรงของโมเดล และเพื่อตอบคำถามของการวิจัย เพื่อบรรยายให้เห็นลักษณะของการแจกแจงและการกระจายของตัวแปรต่อเนื่อง ซึ่งการวิจัยมี 2 ระดับ คือระดับจุลภาค (Micro-level unit) หรือระดับนักเรียน และระดับมหภาค (Macro-level unit) หรือระดับโรงเรียน ผู้วิจัยจึงทำการ Aggregate ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในระดับโรงเรียน ให้เป็นข้อมูลระดับโรงเรียน ($N = 43$) ก่อนแล้วจึงวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานแยกตามระดับของตัวแปร

จากข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญประการแรกของการวิเคราะห์เส้นทางที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์ตามรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น คือ ลักษณะของข้อมูลต้องกระจายแบบโค้งปกติ ถ้าข้อมูลมีการกระจายไม่เป็น โค้งปกติ จะส่งผลต่อวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) โดยวิธีทดสอบความกลมกลืนด้วยไค-สแควร์ (Chi-square goodness of fit test) ค่าความเบ้และความโด่งแสดงถึงลักษณะการกระจายของข้อมูล ถ้าค่าความเบ้และความโด่งที่คำนวณได้เป็น 0 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าความเบ้และความโด่งที่คำนวณได้มีทั้งค่าบวกและค่าลบ ตัวแปรส่วนใหญ่มีความเบ้ (Skewness) เป็นลบและมีค่าความโด่ง (Kurtosis) มีค่าเป็นบวก แสดงว่าคะแนนตัวบ่งชี้ หรือตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีการแจกแจงของตัวแปร โค้งสูงกว่าปกติ (Leptokurtic) เมื่อทดสอบระดับความมีนัยสำคัญของความเบ้ พบว่าตัวแปรบางส่วนมีความเบ้แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงไม่เป็น โค้งปกติ ผลการตรวจสอบดังกล่าว ลักษณะของตัวแปรข้างต้นของตัวแปรสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยโปรแกรม Mplus 7.0 ได้ เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าวจะใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกึ่งความเป็นไปได้สูงสุดของ Muthén (Muthén & Muthén's Quasi-maximum Likelihood: MUML) หรือเรียกว่าความเป็นไปได้สูงสุดของบางส่วน (Partial Maximum Likelihood) และวิธี Maximum likelihood with robust standard errors and chi-square (MLR) สำหรับการวิเคราะห์พหุระดับที่มีขนาดข้อมูลในแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน (Unbalanced group sizes) และมีการแจกแจงของข้อมูลไม่เป็น โค้งปกติได้ (Wong & Mason, 1985; Goldstein, 1995; Morris, 1995; Heck & Thomas, 2000; Muthén & Muthén, 2004) รายละเอียดส่วนนี้ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4-3

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ที่เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นระดับเดียว (Single level confirmatory factor analysis) พบว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี เป็น โมเดลสมมติฐานทางทฤษฎี (Proposal model) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ประกอบการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี แต่ละตัว มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ไม่ได้แยกจากกันเป็นอิสระ อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันชั้นระดับเดียวมีข้อจำกัดคือการประมาณค่าพารามิเตอร์อาจให้ผลลำเอียงและละเลยผลในระดับนักเรียน

(Micro level unit) หรือระดับ โรงเรียน (Macro level unit) ซึ่งเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Muthen, 1994) ดังนั้นในการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับจำเป็นต้องมีการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพหุระดับก่อน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบยีนชั้นพหุระดับ (Multilevel CFA) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โมเดลสองกลุ่มไปพร้อม ๆ กัน กลุ่มแรกคือโมเดลระดับนักเรียน (Micro level unit) หรือ โมเดลภายในกลุ่ม (Within level) และกลุ่มโมเดลระดับโรงเรียน (Macro level unit) หรือ โมเดลระหว่างกลุ่ม (Between level) การวิเคราะห์ครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหาการประมาณค่าความผันแปรระหว่างกลุ่ม และการประมาณค่าโครงสร้างภายในกลุ่ม

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมี จำนวน 1,041 คน ซึ่งอยู่ภายใต้ระดับโรงเรียน 43 แห่ง ทั้งนี้ก่อนทำการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ก่อน เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวใน โมเดลมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ($H_0 = \rho_{xy} = 0$) ทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์เป็นอย่างไร การวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้การคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ระหว่างตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ในการวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรการอยู่ร่วมกันในสังคม (Cohabitation) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว คือ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และความเห็นอกเห็นใจ

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของ โมเดลการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี เบื้องต้น พบว่า ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี สามารถวัดด้วยตัวแปรสังเกตได้หรือตัวบ่งชี้ใน โมเดลได้จริง ($\chi^2 = 15.376$, $df = 6$, $p = 0.018$, $\chi^2/df = 2.563$, $RMSEA = 0.039$, $CFI = 0.997$, $TLI = 0.993$, $SRMR = 0.010$)

การวิเคราะห์องค์ประกอบยีนชั้นพหุระดับ (Multilevel CFA) ตัวแปรที่นำมาศึกษา ต้องมีความผันแปรทั้งสองระดับจึงมีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบพหุระดับ โดยพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass correlation: ICC) เพื่อตรวจสอบว่านอกจากตัวแปรระดับนักเรียน (Micro level unit) จะมีความผันแปรภายในกลุ่ม (Within level) แล้วยังมีความผันแปรระหว่างกลุ่มด้วย (Between level) หรือไม่ ถ้าค่า มีขนาดใหญ่ ($ICC > .05$) แสดงว่ามีความสอดคล้องกันสูง เหมาะที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบพหุระดับ แต่ถ้าค่า ICC มีขนาดเล็ก ($ICC < .05$) แสดงว่าข้อมูลระดับบุคคลไม่มีความผันแปรในระดับโรงเรียน จึงไม่จำเป็นต้องนำข้อมูล ไปวิเคราะห์พหุระดับ ทั้งนี้ค่า ICC จึงควรมีค่ามากกว่า 0.05 (Snijders & Bosker, 1999)

ตารางที่ 4-4 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์ ภายในชั้น (ICC)	ระดับนักเรียนภายในกลุ่ม (Within group: W)				ระดับโรงเรียนระหว่างกลุ่ม (Between group: B)			
		β	SE	Z	R^2	β	SE	Z	R^2
cohab1	0.115	0.682**	0.023	29.079	0.465**	0.050	18.510	0.863**	
cohab2	0.158	0.721**	0.023	30.867	0.519**	0.050	17.371	0.754**	
cohab3	0.147	0.694**	0.022	31.436	0.482**	0.031	31.921	0.948**	
cohab4	0.086	0.822**	0.016	50.771	0.676**	0.031	31.651	0.956**	
cohab5	0.099	0.770**	0.019	39.784	0.593**	0.096	8.353	0.645**	
cohab6	0.083	0.747**	0.018	40.759	0.558**	0.056	15.893	0.796**	

$\chi^2 = 31.934$, $df = 15$, $p = 0.007$, $\chi^2 / df = 2.129$, RMSEA = 0.033, CFI = 0.993, TLI = 0.986, SRMR_w = 0.012, SRMR_b = 0.066

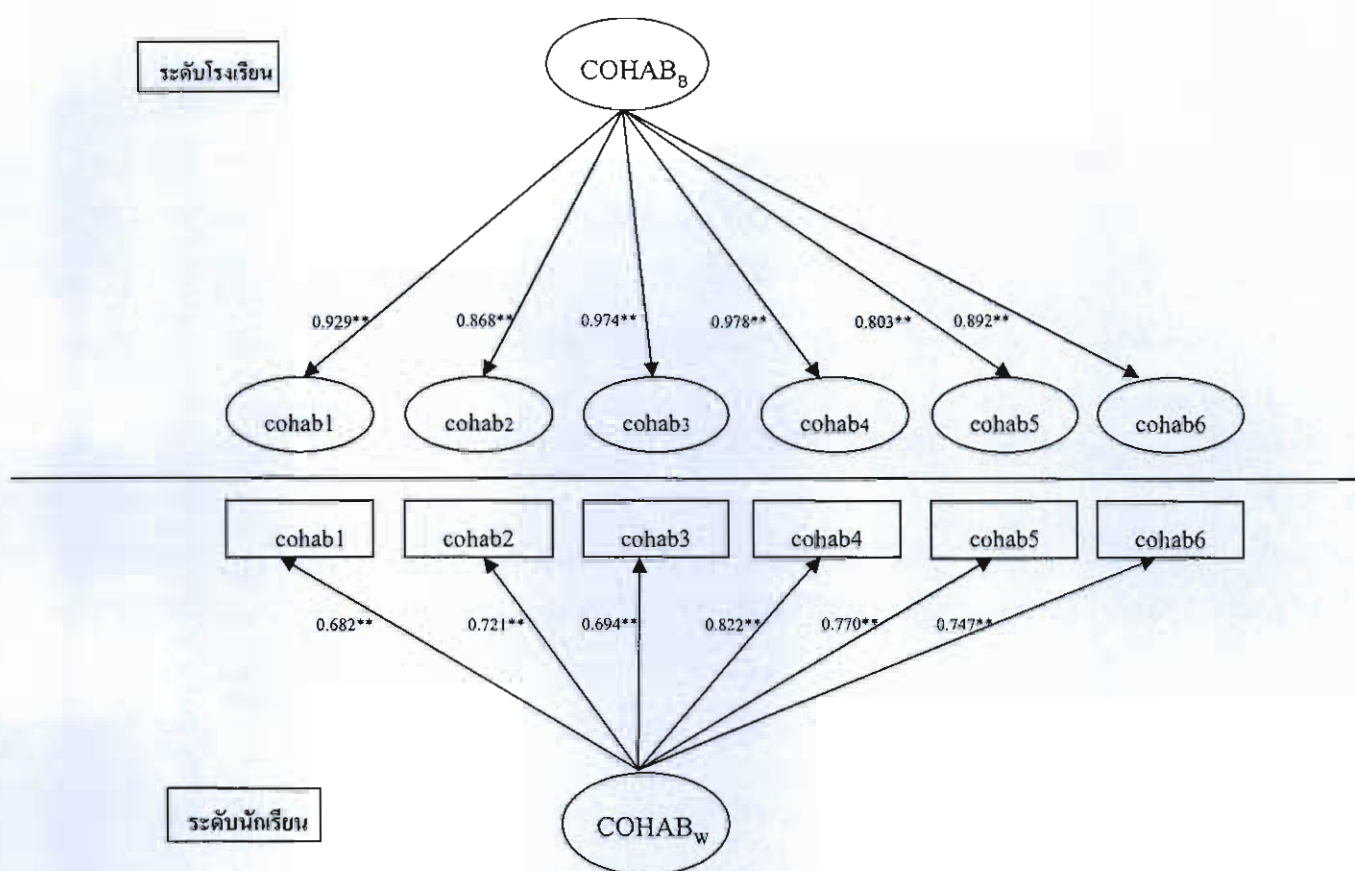
** $p < .01$

จากตารางที่ 4-4 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้นของตัวแปรสังเกตได้ ในแต่ละตัวมีค่าอยู่ระหว่าง 0.086-0.158 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 6 ตัวแปร มีความผันแปรตาม การรับรู้ของแต่ละบุคคลและในระดับ โรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($ICC > .05$)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันพบระดับ พบว่า โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันใน สังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ค่า $\chi^2 = 31.934$, $df = 15$, $\chi^2/df = 2.129$, $p = .007$, $RMSEA = 0.033$, $CFI = 0.993$, $TLI = 0.986$, $SRMR_w = 0.012$, $SRMR_o = 0.066$ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าใกล้เคียง 1 ค่า RMSEA และค่า SRMR มีค่าต่ำกว่า .05

เมื่อพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละตัวแปรใน โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ระดับนักเรียน (Micro level unit) หรือระดับภายในกลุ่ม (Within level) พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ ทั้ง 6 ตัวแปร มีค่าใกล้เคียงกัน (β มีค่าระหว่าง 0.682-0.822) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($Z > 2.58$) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 6 ตัวนี้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่บ่งบอก ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับนักเรียน (Micro level unit)

สำหรับความสามารถในการอธิบายตัวแปรแฝงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี พิจารณาจาก R^2 ของตัวแปรสังเกตได้ทุกค่า ซึ่งเป็นค่า สัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยในระดับบุคคล R^2 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.465-0.676 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ เหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมในตัวแปรแฝงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ประมาณ ร้อยละ 46.5 ถึง 67.6 ส่วนระดับ โรงเรียน R^2 มีค่า อยู่ระหว่าง 0.645 ถึง 0.956 นั่นคือ ตัวแปรสังเกตได้เหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วม ในตัวแปรแฝงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ประมาณร้อยละ 64.5 ถึง 95.6 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้สามารถอธิบายความแปรปรวน ในตัวแปรแฝงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี โดย ระดับโรงเรียนสามารถวัดได้ดีกว่าระดับนักเรียน ซึ่งผลการตรวจสอบ โมเดลนี้สรุปในภาพที่ 4-1

$\chi^2 = 31.934, df = 15, p = 0.007, \chi^2/df = 2.129, RMSEA = 0.033, CFI = 0.993, TLI = 0.986, SRMR_w = 0.012, SRMR_b = 0.066, **p < .01$

ภาพที่ 4-1 โมเดลการวัดพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

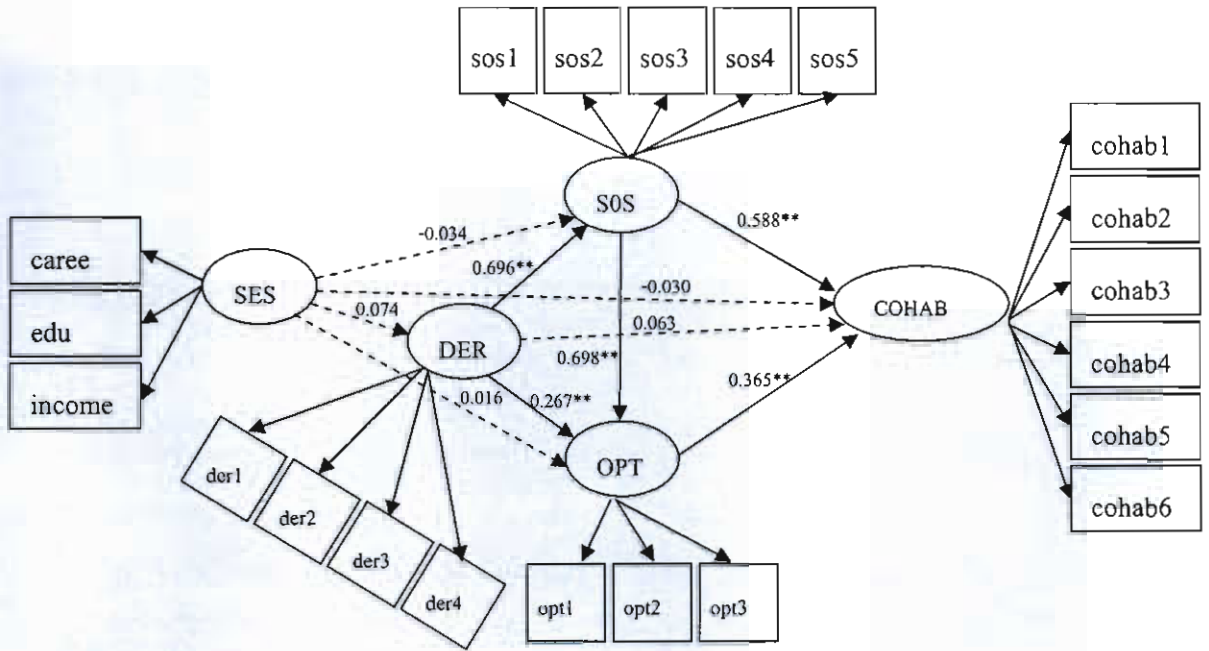
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน

การตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี วิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เชิงสาเหตุพหุระดับ (Multilevel causal analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ระดับนักเรียน และระดับ โรงเรียน หรือใช้ตัวแปรหลายมิติ (Multidimensional constructs) ไปพร้อม ๆ กัน (Heck & Thomas, 2002) สามารถทดสอบอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (Kaplan & Elliott, 1997;

Muthén & Muthén, 2004) ของการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี โดยมีเป้าหมายคือ มีความแปรปรวนในตัวแปรการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีและสามารถทำนายโดยตัวแปรทำนายระดับนักเรียน และโรงเรียนได้หรือไม่ (Muthén, 1994) การวิเคราะห์เริ่มจากการตรวจสอบความสามารถในการทำนายตัวแปรระดับนักเรียน จากนั้นจึงเป็นการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุทุกระดับต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีในระดับนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายเฉพาะของตัวแปรระดับนักเรียน (Micro-level unit) ที่มีต่อตัวแปรตามการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี เป็นการวิเคราะห์เชิงสาเหตุระดับเดียว (Single level causal analysis) ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่า $\chi^2 = 384.150$, $df = 163$, $p = 0.000$, RMSEA = 0.036, CFI = 0.982, TLI = 0.976, SRMR = 0.029 โดยมีค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.05 และ ค่า SRMR มีค่าเท่ากับ 0.029 และ χ^2/df มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นคือยอมรับสมมติฐานหลักว่า โมเดลตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 4-2

$\chi^2 = 384.150, df = 163, p = 0.000, \chi^2/df = 2.357, RMSEA = 0.036, CFI = 0.982,$
 $TLI = 0.976, SRMR = 0.029, **p < .01$

ภาพที่ 4-2 โมเดลเชิงสาเหตุระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ระดับนักเรียน (Micro-level unit)

ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับนักเรียน (Micro-level unit) กับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นระดับเดียว ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ($Z > 2.58$) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัว สามารถใช้บ่งชี้การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับนักเรียนได้ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกัน
ในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ระดับนักเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	β	SE	Z	R ²
การอยู่ร่วมกันในสังคม				
1. ความสามัคคี	0.725**	0.017	43.573	0.526**
2. ความเสียสละ	0.681**	0.019	35.960	0.464**
3. การให้อภัย	0.745**	0.015	48.994	0.555**
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	0.810**	0.012	65.731	0.656**
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	0.767**	0.014	53.237	0.588**
6. ความเห็นอกเห็นใจ	0.787**	0.014	57.242	0.619**
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย				
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล	0.728**	0.017	43.147	0.530**
2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	0.856**	0.012	74.405	0.733**
3. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา	0.776**	0.015	52.333	0.602**
4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว	0.793**	0.014	56.233	0.629**
การมองโลกในแง่ดี				
1. ความคงทนถาวร	0.784**	0.015	51.523	0.615**
2. แหล่งกำเนิดสาเหตุ	0.804**	0.015	54.119	0.647**
3. ความครอบคลุม	0.528**	0.026	20.663	0.278**
ทักษะทางสังคม				
1. การสื่อสาร	0.691**	0.018	38.053	0.478**
2. การปฏิเสธและการเจรจาต่อรอง	0.744**	0.016	46.774	0.553**
3. การให้ความร่วมมือ	0.802**	0.013	60.397	0.643**
4. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	0.779**	0.014	54.434	0.607**
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	0.725**	0.017	42.921	0.525**

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	β	SE	Z	R ²
เศรษฐฐานะผู้ปกครอง				
1. อาชีพ	0.430**	0.033	13.095	0.185**
2. การศึกษา	0.850**	0.042	20.292	0.722**
3. รายได้	0.605**	0.035	17.233	0.366**
R ² ของสมการ โครงสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน คือ 0.854				

** $p < .01$

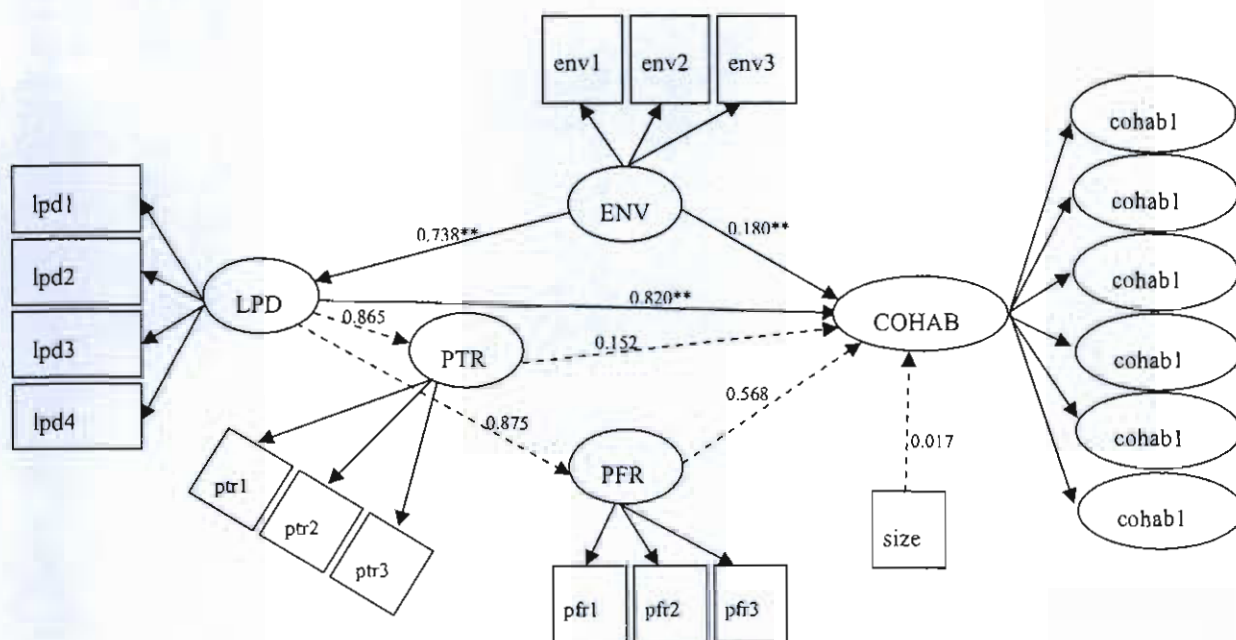
ตารางที่ 4-6 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในโมเดลสมการโครงสร้างของตัวแปรทำนายระดับนักเรียน

ตัวแปรทำนาย	SOS			DER			OPT			COHAB		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
SES	-.034	-	-.034	0.074	-	0.074	0.016	-	0.016	-.030	0.126	-.177
SOS	-	-	-	-	-	-	0.698**	-	0.698**	0.588**	0.255**	0.843**
DER	0.696**	-	0.696**	-	-	-	0.267**	0.326**	0.593**	0.063	0.684**	0.747**
OPT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.365**	-	0.365**

จากตารางที่ 4-6 พบว่า การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในโมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรระดับนักเรียน พบว่า ทักษะทางสังคม มีอิทธิพลสูงสุด (0.588) และการมองโลกในแง่ดี (0.365) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (0.747) และเศรษฐฐานะของผู้ปกครอง (-.177) มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีในระดับโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายเฉพาะของตัวแปรระดับโรงเรียน (School level unit) ที่มีต่อตัวแปรตามการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงสาเหตุระดับเดียว (Single level causal analysis) ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่า รูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 112.809$, $df = 74$, $p = 0.003$, $\chi^2/df = 1.524$, RMSEA = 0.110, CFI = 0.948, TLI = 0.936, SRMR = 0.057 และมีค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.08 ทั้งนี้ค่า SRMR มีค่ามากกว่า 0.08 (Hox, 2002) แต่ค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 3 นั่นคือยอมรับสมมติฐานหลักว่า โมเดลตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 4-3

$\chi^2 = 112.809$, $df = 74$, $p = 0.003$, $\chi^2/df = 1.524$, RMSEA = 0.062, CFI = 0.948, TLI = 0.936, SRMR = 0.057, ** $p < .01$

ภาพที่ 4-3 โมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีในระดับโรงเรียน (Macro-level unit)

น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ใน โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ระดับ โรงเรียน (Macro-level unit) จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นระดับเดียว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) ของตัวบ่งชี้ใน โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด ชลบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ($z > 2.58$) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวสามารถใช้บ่งชี้การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับ นักเรียนรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรใน โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกัน ในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับ โรงเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	β	SE	Z	R ²
การอยู่ร่วมกันในสังคม				
1. ความสามัคคี	0.880**	0.037	23.884	0.774**
2. ความเสียสละ	0.835**	0.051	16.385	0.697**
3. การให้อภัย	0.939**	0.023	40.628	0.882**
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	0.906**	0.032	28.692	0.822**
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	0.819**	0.053	15.347	0.671**
6. ความเห็นอกเห็นใจ	0.829**	0.051	16.294	0.687**
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน				
1. ทางกายภาพ	0.952**	0.020	48.303	0.907**
2. ทางวิชาการ	0.927**	0.026	35.653	0.860**
3. ทางการบริหารจัดการ	0.950**	0.020	46.619	0.903**
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน				
1. แบบประชาธิปไตย	0.781**	0.063	12.521	0.613**
2. แบบอัตตาธิปไตย	0.910**	0.033	27.985	0.829**
3. แบบปล่อยปละละเลย	0.902**	0.034	26.207	0.814**
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน				
1. ความไว้วางใจ	0.949**	0.020	47.985	0.900**

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	β	SE	Z	R ²
2. ความเท่าเทียมกัน	0.943**	0.021	43.894	0.890**
3. การยอมรับซึ่งกันและกัน	0.852**	0.045	18.984	0.727**
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลัก				
ประชาธิปไตย				
1. การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	0.900**	0.031	28.678	0.810**
2. การใช้ทักษะการคิด	0.923**	0.027	34.777	0.852**
3. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ	0.938**	0.022	42.136	0.880**
4. การใช้กระบวนการประชาธิปไตย	0.938**	0.015	65.127	0.932**
ขนาดโรงเรียน	3.514**	0.408	8.603	0.525**

R^2 ของสมการ โครงสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน คือ 0.728

ตารางที่ 4-8 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมใน โมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรระดับ โรงเรียน

ตัวแปร ทำนาย	LPD			PTR			PFR			COHAB		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ENV	0.738**	-	0.738**	-	-	-	-	-	-	0.180**	0.526	0.706
LPD	-	-	-	0.865	-	0.865	0.875	-	0.875	0.820**	0.423	1.243**
PTR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.152	-	0.152
PFR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.568	-	0.568
SIZE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.017	-	0.017

จากตารางที่ 4-8 พบว่า การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมใน โมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรระดับ โรงเรียน พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีอิทธิพลสูงสุด (0.820) และสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน (0.180) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (0.152) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (0.568) และขนาด โรงเรียน (0.017) มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุและตรวจสอบความตรงเชิงโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเสนอค่าดัชนีสำหรับบ่งชี้ความตรงของโมเดล ส่วนที่สองเป็นการนำเสนอค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรแฝงภายในโมเดล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนเป็นดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ

การวิเคราะห์ส่วนนี้มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับของการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน โดยมีตัวแปรทำนายระดับนักเรียนได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมองโลกในแง่ดี ทักษะทางสังคม และเศรษฐกิจของผู้ปกครอง สำหรับตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และขนาดโรงเรียน

การนำเสนอข้อมูลประกอบด้วยการนำเสนอ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างชั้น (ICC) ดัชนีตรวจสอบความตรงโมเดล ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี เนื่องจากความซับซ้อนของโมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับ ดังนั้นจึงต้องมีการพิจารณาขยายขอบเขตของโมเดลในการนำตัวแปรทำนาย (Predictor variable) ทั้งในระดับนักเรียน (Micro level unit) และระดับโรงเรียน (Macro level unit) เข้ามาทดสอบ จากผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดพหุระดับในตอนที่ผ่านมา พบว่าตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดมีความผันแปรในระดับนักเรียนมากพอที่จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์พหุระดับได้ต่อไป

การวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นการวิเคราะห์พร้อมกันทั้งระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ทำการปรับแก้โมเดลตามที่โปรแกรมรายงานในส่วนของดัชนีแก้ไข (Modification indices) และการกำหนดค่าตั้งต้นให้กับตัวแปร

การตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุพหุระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผลจากการปรับโมเดลทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล

ได้แก่ค่า $\chi^2 = 859.047$, $df = 339$, $p = 0.000$, $\chi^2/df = 2.534$, $RMSEA = 0.038$, $CFI = 0.957$, $TLI = 0.949$, $SRMR_w = 0.031$ $SRMR_b = 0.183$ โดยมีค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 3 ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า .05 และค่า $SRMR_w$ มีค่าน้อยกว่า 0.08 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ถึงแม้ค่า $SRMR_b$ มีค่ามากกว่า 0.08 ดังนั้นผลการวิเคราะห์ในครั้งนี้ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์หรือโมเดลมีความตรง โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ (β) ของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงเป็นบวกและทุกตัวมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ แสดงไว้ในตารางที่ 4-9

ตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับของการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ตัวแปร สังเกตได้	ระดับนักเรียนภายในกลุ่ม (Within Group: W)				ระดับโรงเรียนระหว่างกลุ่ม (Between Group: B)			
	β	SE	Z	R ²	β	SE	Z	R ²
COHAB								
cohab1	0.695**	0.022	31.059	0.483**	0.954**	0.028	33.961	0.910*
cohab2	0.709**	0.023	30.288	0.503**	0.705**	0.153	4.600	0.496*
cohab3	0.745**	0.021	34.975	0.556**	0.999**	0.000	2727.936	0.997**
cohab4	0.812**	0.017	48.127	0.659**	0.450**	0.675	5.087	0.777*
cohab5	0.768**	0.019	39.650	0.589**	0.443**	0.176	2.241	0.355
cohab6	0.786**	0.014	56.592	0.617**	0.029**	0.369	0.866	0.150
DER								
der1	0.735**	0.022	30.100	0.540**				
der2	0.828**	0.018	44.888	0.686**				
der3	0.798**	0.021	38.680	0.636**				

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวแปร สังเกตได้	ระดับนักเรียนภายในกลุ่ม (Within Group: W)				ระดับโรงเรียนระหว่างกลุ่ม (Between Group: B)			
	β	SE	Z	R ²	β	SE	Z	R ²
cohab4	0.812**	0.017	48.127	0.659**	0.450**	0.675	5.087	0.777*
cohab5	0.768**	0.019	39.650	0.589**	0.443**	0.176	2.241	0.355
cohab6	0.786**	0.014	56.592	0.617**	0.029**	0.369	0.866	0.150
DER								
der1	0.735**	0.022	30.100	0.540**				
der2	0.828**	0.018	44.888	0.686**				
der3	0.798**	0.021	38.680	0.636**				
der4	0.763**	0.022	35.220	0.582**				
OPT								
opt1	0.781**	0.021	36.389	0.610**				
opt2	0.732**	0.016	51.274	0.692**				
opt3	0.567**	0.027	21.089	0.321**				
SOS								
sos1	0.718**	0.019	37.190	0.516**				
sos2	0.763**	0.018	41.849	0.582**				
sos3	0.789**	0.016	50.247	0.623**				
sos4	0.781**	0.017	46.641	0.610**				
sos5	0.728**	0.018	40.266	0.530**				
SES								
carce	0.433**	0.052	8.254	0.187**				
edu	0.843**	0.060	14.039	0.711**				
income	0.610**	0.053	11.522	0.372**				
ENV								
env1					0.954**	0.025	38.383	0.910**
env2					0.930**	0.021	43.528	0.866**
env3					0.946**	0.020	47.680	0.896**
PTR								
ptr1					0.843**	0.048	17.685	0.711**
ptr2					0.953**	0.029	32.474	0.907**

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวแปร สังเกตได้	ระดับนักเรียนภายในกลุ่ม (Within Group: W)				ระดับโรงเรียนระหว่างกลุ่ม (Between Group: B)			
	β	SE	Z	R ²	β	SE	Z	R ²
	ptr3					0.885**	0.044	20.301
PFR					0.935**	0.028	32.919	0.874**
pfr3					0.845**	0.050	16.801	0.715**
lpd3					0.953**	0.016	59.662	0.907**
lpd4					0.951**	0.017	54.67,	0.904**

R^2 ของสมการ โครงสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับนักเรียน คือ 0.826**

R^2 ของสมการ โครงสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน คือ 0.199**

ค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ การวิเคราะห์ส่วนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงผลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันใน สังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ขนาด อิทธิพลของตัวแปรแฝงในโมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับ แยกตามระดับมีรายละเอียดดังตาราง 4-10 และภาพที่ 4-4

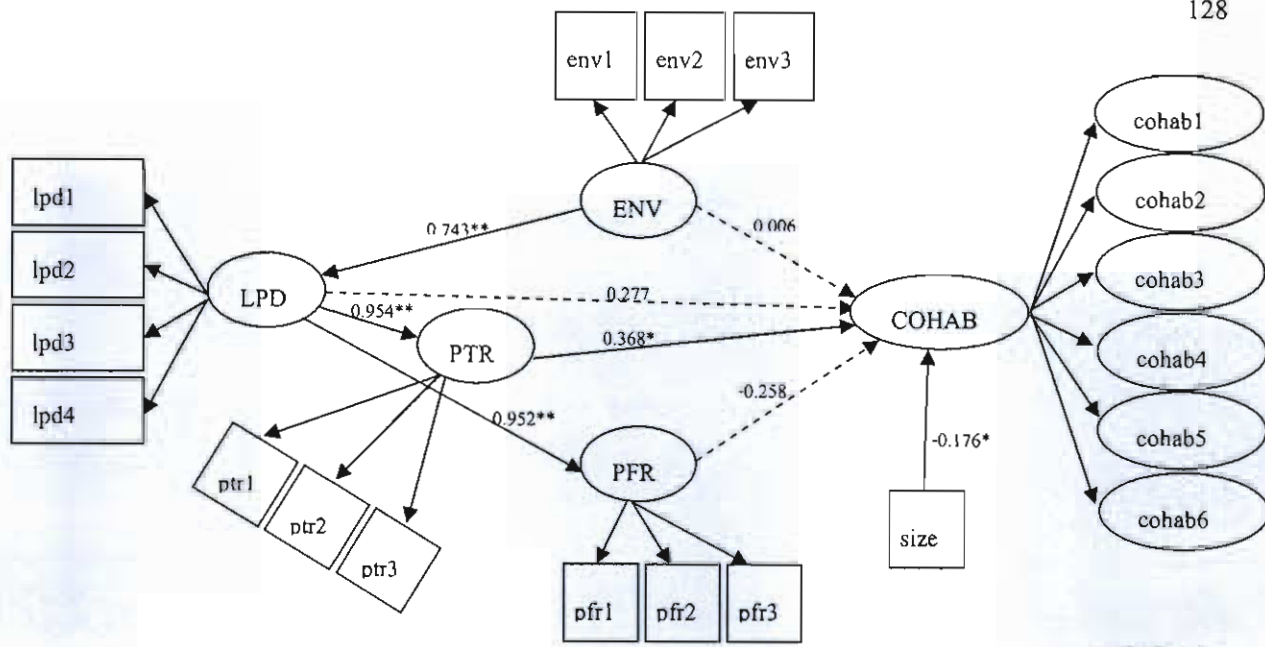
ตารางที่ 4-10 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรทำนาย ระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน

ตัวแปร ทำนาย	LPD			PTR			PFR			COHAB		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ENV	0.743**	-	0.743**	-	-	-	-	-	-	0.006	0.284**	0.290**
LPD	-	-	-	0.945**	-	0.945**	0.952**	-	0.952**	0.277	0.105	0.382**
PTR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.368*	-	0.368*
PFR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0.258	-	-0.258
SIZE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0.176**	-	-0.176**

ตารางที่ 4-10 (ต่อ)

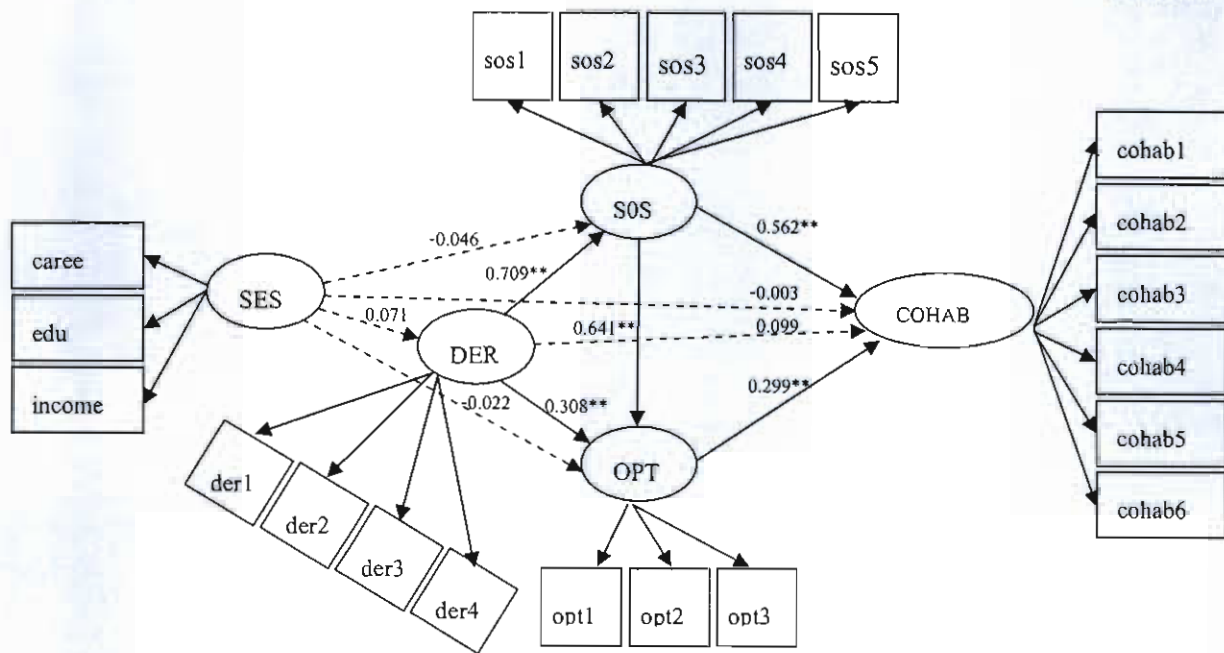
ตัวแปร ทำนาย	SOS			DER			OPT			COHAB		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
SES	-.046	-	-.046	0.071	-	0.071	0.022	0.025	0.046	-.003	-	-.003
SOS	-	-	-	-	-	-	0.641**	-	0.641**	0.562**	0.191**	0.753**
DER	0.709**	-	0.709**	-	-	-	0.308**	0.454**	0.763**	0.099	0.626**	0.725**
OPT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.299**	-	0.299**

จากตารางที่ 4-10 พบว่า การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมใน โมเดลสมการ โครงสร้างของตัวแปรทุกระดับ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลรวม พบว่า ระดับนักเรียน ทักษะทางสังคม มีอิทธิพลสูงสุด (0.753) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย (0.725) และการมองโลกในแง่ดี (0.299) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ส่วนเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (-.003) มีอิทธิพลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ โรงเรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีอิทธิพลสูงสุด (0.832) รองลงมาคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (0.368) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (-.019) และขนาดโรงเรียน มีอิทธิพลทางลบ (-.176) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน กับเพื่อน (-.256) มีอิทธิพลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับโรงเรียน

ระดับนักเรียน

$\chi^2 = 859.047, df = 339, p = 0.000, \chi^2/df = 2.534, RMSEA = 0.038, CFI = 0.957,$
 $TLI = 0.949, SRMR_w = 0.031, SRMR_b = 0.183, *p < .05, **p < .01$

ภาพที่ 4-4 โมเดลเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อตรวจสอบ ความตรงของ โมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับนักเรียน และระดับ โรงเรียน และ 3) เพื่อพัฒนาโมเดล สมการ โครงสร้างทุกระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 154 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 47,834 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage random sampling)

ตัวแปรในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือตัวแปรทำนายระดับนักเรียนและระดับ โรงเรียน และตัวแปรตามการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี รายละเอียดของตัวแปรแต่ละประเภท ดังนี้

1. ตัวแปรทำนายระดับนักเรียน เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณา ถึงลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีตัวแปรแฝง ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมองโลกในแง่ดี ทักษะทางสังคม และเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

2. ตัวแปรทำนายระดับ โรงเรียน เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณา ถึงสาเหตุระดับหน่วยงานที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีตัวแปรแฝง ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน กับเพื่อน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน

3. ตัวแปรตามหรือตัวแปรผล คือตัวแปรแฝงการอยู่ร่วมกันในสังคม วัดจากตัวแปร สังเกตได้ 6 ตัว ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น และความเห็นอกเห็นใจ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรจัดประเภทที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดโรงเรียน อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นขนาดโรงเรียนส่วนใหญ่มีขนาดกลาง และขนาดใหญ่ (ร้อยละ 44.3) และ (ร้อยละ 31.8) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองส่วนมากไม่รับราชการ (ร้อยละ 90.5) มีเพียงบางส่วนประกอบอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 9.5) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 63.3) และมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท/ เดือน (ร้อยละ 40.1)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยปานกลางถึงสูง ทั้งนี้ตัวแปรสังเกตได้ระดับนักเรียนและระดับโรงเรียนส่วนใหญ่มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

3. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรหลักในการวิจัย

3.1 ตัวแปรการอยู่ร่วมกันในสังคม โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจ ความสามัคคี การให้อภัย และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ

3.2 ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้เหตุผล ตามลำดับ

3.3 ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ มิตความเป็นตนเอง มิตความคงทนถาวร และมิตความครอบคลุม ตามลำดับ

3.4 ตัวแปรทักษะทางสังคม โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ทักษะการให้ความร่วมมือ ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ

3.5 ตัวแปรเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ รายได้ของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครองและอาชีพของผู้ปกครองตามลำดับ

3.6 ตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ แบบปล่อยปละละเลยแบบประชาธิปไตย และแบบเผด็จการ ตามลำดับ

3.7 ตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ความเท่าเทียมกัน ความไว้วางใจ และการยอมรับซึ่งกันและกัน ตามลำดับ

3.8 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตย มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ มีการใช้กระบวนการแก้ปัญหาและใช้ทักษะการคิด ตามลำดับ

3.9 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน โมเดลวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันพุทธระดับ (Multilevel CFA) ของโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ค่า $\chi^2 = 31.934^*$, $df = 15$, $\chi^2/df = 2.129$, $p = 0.007$, RMSEA = 0.033, CFI = 0.993, TLI = 0.986, SRMR_w = 0.012, SRMR_o = 0.066

2. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน

2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายตัวแปรทำนายระดับนักเรียน (Micro level unit) ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 384.150$, $df = 163$, $p = 0.000$, $\chi^2/df = 2.357$, RMSEA = 0.036,

CFI = 0.982, TLI = 0.976, SRMR = 0.029 เป็นไปตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในโมเดล พบว่า ทักษะทางสังคม มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.588 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.698 การมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.365 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมและการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.696 และ 0.267 ตามลำดับ ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ได้ ร้อยละ 85.80

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับโรงเรียน

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับโรงเรียน มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 112.809$, $df = 74$, $p = 0.003$, $\chi^2/df = 1.524$, RMSEA = 0.062, CFI = 0.948, TLI = 0.936, SRMR = 0.057 เป็นไปตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายใน โมเดลสมการ พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.820 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.180 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.738 ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ได้ ร้อยละ 72.80

ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ผลการตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลพระระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน พบว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน มีความผันแปรในระดับบุคคลและระดับโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 859.047$, $df = 339$, $p = 0.000$, $\chi^2/df = 2.534$, RMSEA = 0.038, CFI = 0.957, TLI = 0.949, SRMR_w = 0.031 SRMR_b = 0.183, * $p < .05$, ** $p < .01$ เป็นไปตามเกณฑ์

ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ผลปรากฏ ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพระระดับของตัวแปรแฝงในโมเดลระดับนักเรียนหรือระดับภายในกลุ่ม (Within Group) พบว่า ทักษะทางสังคม มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.623 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.698 การมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.377 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมและการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.784 และ 0.834 ตามลำดับ ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนได้ ร้อยละ 82.60

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพระระดับของตัวแปรแฝงในโมเดลระดับโรงเรียนหรือระหว่างกลุ่ม (Between group) พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.368 และขนาดโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางลบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล -0.324

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยเสนอประเด็นการอภิปราย 2 ประเด็น ประเด็นแรก ผลการตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี และประเด็นที่สอง ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ดังกล่าว เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในระดับนักเรียน (Micro level unit) อาจละเลยผลในระดับโรงเรียน (Macro level unit) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบการวัดพุทธระดับก่อน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันพหุระดับ (Multilevel CFA) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รูปแบบสองกลุ่มไปพร้อม ๆ กัน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันพหุระดับ (Multilevel CFA) ของโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ค่า $\chi^2 = 31.934^*$, $df = 15$, $\chi^2/df = 2.129$, $p = 0.007$, RMSEA = 0.33, CFI = 0.993, TLI = 0.986, SRMR_w = 0.012, SRMR_r = 0.066 เป็นไปตามเกณฑ์ทุกตัว แสดงว่าโมเดลการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความตรงเชิงโครงสร้าง และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ ตัวแปรที่คัดสรรที่เป็นตัวบ่งชี้ในการวัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของล้วนมีอิทธิพลและเป็นตัวบ่งชี้ที่ใช้วัดการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ที่มาของการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยใช้ทฤษฎีของนักการศึกษาในการสร้างโมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัว และใช้ผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านในการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในการเก็บข้อมูล โดยได้ออกเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีโอกาสได้อธิบายความสำคัญของข้อมูลที่ค่อนข้างสมบูรณ์

4. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีขนาดมากเพียงพอตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของจำนวนหน่วยที่เก็บข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับ คือ 43 หน่วย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการปรับ โมเดล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างพหุระดับทุกขั้นตอน พร้อมทั้งได้ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็นก่อนทำการวิเคราะห์ในแต่ละขั้น ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไปหรือไม่

2. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.1 ผลการวิเคราะห์สมการ โครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ระดับนักเรียน พบว่า ทักษะทางสังคม มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.623 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.698 การมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.377 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมและการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.784 และ 0.834 ตามลำดับ ด้านอำนาจพยากรณ์ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนได้ ร้อยละ 85.80 แยกอภิปรายรายปัจจัย ได้ดังนี้

2.1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านทางทักษะทางสังคมและการมองโลกในแง่ดี โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมดีขึ้น และนักเรียนจะมองโลกในแง่ดีมากขึ้น เมื่อนักเรียนมีทักษะทางสังคมและมองโลกในแง่ดีมากขึ้น จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา พุ่มหมี (2550, หน้า 90-92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับค่านิยมประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่ได้ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างแท้จริง บางครั้งนักเรียนรับรู้ได้ถึงการเมืองประชาธิปไตยในครอบครัว ในโรงเรียน

แต่บางครั้งนักเรียนรับรู้ได้ว่าพฤติกรรมบางอย่างไม่ได้เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงไม่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และสอดคล้องกับ พูนสุข สมดี (2555, หน้า 121-122) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26 พบว่า ระดับนักเรียน ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.674, 0.181 และ -.359 ตามลำดับ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน

2.1.2 การมองโลกในแง่ดี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกัน

ในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีการมองโลกในแง่ดีสูงจะมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันสูงด้วย กล่าวคือ นักเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เต็มใจให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมสูงขึ้น อีกทั้งคนที่มองโลกในแง่ดีจะมีคุณสมบัติในการมองเห็นประโยชน์และโอกาสที่ดีของวิกฤติการณ์ปัญหาหรือความยากลำบากที่กำลังเผชิญ การสนับสนุนและคาดหวังในความสำเร็จ ความพึงพอใจหรือผลสัมฤทธิ์จากการมานะบากบั่น การเผชิญกับความท้าทายหรือรับมือกับโอกาสใหม่ ๆ ด้วยความสุขุมมั่นคง (Seligman, 1998, pp. 154-158) สอดคล้องกับ สิทธิศักดิ์ ศักดิ์สีดากร (2552) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการเผชิญปัญหาความขัดแย้งเพราะคนที่มองโลกในแง่ดีจะมีคุณสมบัติในการมองเห็นประโยชน์และโอกาสที่ดีของวิกฤติการณ์ปัญหาหรือความยากลำบากที่กำลังเผชิญ การขจัดหรือลดผลกระทบที่เกิดจากความกลัว ลดความวิตกกังวลทั้งภายในและภายนอก การมีจิตใจผ่องแผ้วอยู่เสมอ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

2.1.3 ทักษะทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

ของนักเรียน โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า นักเรียนที่มีทักษะทางสังคมสูงจะมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันสูงด้วย กล่าวคือ นักเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์

กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เดิมใจให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญญา พุ่มหมี (2550, หน้า 90) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมประชาธิปไตย เนื่องจากทักษะทางสังคมเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้ง ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Gallay Leslie, Flanagan Constance A. and Duo, Samuel (2011) ได้ศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นอเมริกัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านประชาธิปไตย พบว่า การใช้ทักษะทางสังคม เช่น การประนีประนอม ความสามัคคี จะช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น

2.1.4 เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2.2 ผลการวิเคราะห์สมการ โครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมระดับโรงเรียน พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.368 และขนาดโรงเรียน มีอิทธิพลทางลบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล -0.176 แยกอภิปราย รายปัจจัย ได้ดังนี้

2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหากครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนสูงจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันสูงด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนสุข สมดี (2555, หน้า 123) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26 พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2.2.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2.2.4 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2.2.5 ขนาดโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โรงเรียนขนาดเล็กนักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันมาก ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่นักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนมีจำนวนน้อยทำให้นักเรียนมีโอกาสติดต่อใกล้ชิด สนับสนุน มีความเป็นกันเองสามารถติดต่อสัมพันธ์และพบปะกันโดยตรง (Face to face) จึงทำให้เกิดความแน่น เห็นอกเห็นใจและเกื้อหนุนกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ช่วยเหลือกัน การกระทำต่อกันทางสังคมอาศัยความพึงพอใจเป็นหลัก ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนมีจำนวนมาก ทำให้สัมพันธ์ภาพทางสังคมของสมาชิกเป็นไปตามแบบแผน ขาดความเป็นกันเอง มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ มีการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ขาดความเห็นอกเห็นใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การตัดสินใจอาศัยเหตุผล ยึดความถูกต้องเป็นหลัก เมื่อตัดสินใจแล้วสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม (สุพัตรา สุภาพ, 2534)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ พบว่า สัมประสิทธิ์การทำนาย ทั้ง 3 ตัว คือ ทักษะทางสังคม การมองโลกในแง่ดี และขนาด โรงเรียน สามารถยืนยันโครงสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนทั้งในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่มแตกต่างกัน เพื่อให้การส่งเสริมความสามารถ

ในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ควรมีความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะช่วยให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การทำนายสูงที่สุดต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียน คือ ทักษะทางสังคม ($SOS = 0.623$) แสดงว่าทักษะทางสังคม มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ดังนั้น ผู้ปกครองนักเรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมให้กับนักเรียนเสมอ เช่น การส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา พิจารณาความน่าเชื่อถือโดยใช้ข้อมูล และการตัดสินใจ พร้อมกับการซักถามข้อสงสัยโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ให้มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความถนัด ความสมัครใจและความเหมาะสม และมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มโดยใช้หลักเหตุผล จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย หรือการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดบนพื้นฐานของข้อมูลและการแสดงเหตุผล และแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี จัดกิจกรรมที่เสริมทักษะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพให้ตนเองและช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้พูดคุยและเปลี่ยนหรือคำแนะนำที่ถูกต้องจะทำให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจพฤติกรรมที่เหมาะสมและลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถเชิงบวกต่อตนเองร่วมกับกลุ่มเพื่อน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีสัมประสิทธิ์การทำนายผ่านทักษะทางสังคม แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ดังนั้น ผู้ปกครองนักเรียนควรให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทั้งด้านการกระทำ วาจา ความคิดเห็น และการเป็นต้นแบบประชาธิปไตยให้แก่เด็ก นอกจากนี้ ครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนัก และให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สมการ โครงสร้างพหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อิทธิพลของสื่อ จริยธรรมของนักเรียน มนุษยสัมพันธ์ของนักเรียน เป็นต้น จึงควรมีการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนในแนวอื่น ๆ และควรนำโมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาโดยดำเนินการ

ทดลองกับกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทใกล้เคียงกันเพื่อที่จะสามารถอ้างอิงผลการวิจัยในเชิงเปรียบเทียบ ทั้งยังให้ข้อค้นพบในงานวิจัยก่อเกิดการต่อยอดทางความคิด

2.2 การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งด้านพฤติกรรม ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์และการสังเกตกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น เพื่อให้ได้รับข้อมูลชัดเจนและเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากยิ่งขึ้น

บรรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2542 ก). *การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กรมวิชาการ. (2542 ข). *ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2536). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.
- กรมสามัญศึกษา. (2540). *เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2543). *สุขภาพจิตดีด้วยอิคิว*. ใน *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดสทอป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการวัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัญญา สุวรรณแสง. (2533). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: อักษรวิทยา.
- กัมปนาท ศรีเชื้อ. (2534). *การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). *การคิดเชิงสังเคราะห์ = Synthesis-Type Thinking (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ซัคเซสมิเดีย.
- เกษมชาติ อาริมิตร. (2547). *การศึกษาตัวแปรทางการศึกษาระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน: โดยการใช้วิเคราะห์พหุระดับ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม. (2535). *รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม*. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.
- คัตนางค์ มณีศรี และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จันทน์ เทือกทอง. (2550). *ตัวแปรพระระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. คุญฉินพันธ์ปรัชญาคุญฉินพันธ์บัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จันทน์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2543). *สถานะสุขภาพคนไทย*. กรุงเทพฯ: อูษาการพิมพ์.
- จำนง อติวัฒนสิทธิ์. (2540). *สังคมวิทยา*. พระนคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตรฐิกานต์ สบายจิตร. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน การรับรู้คุณค่าของตนเอง และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราพร ชุนนะ. (2540). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิราพรณ พินศิริกุล. (2533). *พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรในเขตภาคเหนือของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2555). *การวิเคราะห์องค์ประกอบ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.watpon.com/spss/spss11.pdf>
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2525). *มูลสารจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2526). *ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม: โคลเบิร์ก VS แบนดورا*. ใน *รายงานการสัมมนาเรื่องทิศทางของการวิจัยทางจริยธรรมและค่านิยม*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม. (2544). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2532). *มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนส โตร์.
- คุณฉิ สุทธปรียาศรี และวรรณ ปุณณ โชติ. (2540). *รายงานการวิจัย เรื่อง กระบวนการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิต ประชาธิปไตยในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2528). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประชนปัจจนึก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม, และงามตา วนินทานนท์. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม, และสุภาพร ลอยด์. (2529). การวัดทัศนคติ. ใน *เอกสารเพื่อการอบรมการวิจัยการศึกษา เล่ม 6*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นายกรัชมุนตรี.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม, และงามตา วนินทานนท์. (2539). *การควบคุมอิทธิพลสิ่งแวดล้อมของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เดิมศักดิ์ ททวนิช. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป (General Psychology)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2543). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 5, 19-35.
- ทวี ทิวาพัฒน์. (2547). *ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเสลภูมิสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทศนา เขมมณี. (2543). *การจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โมเดลชิปปา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ชนารักษ์.
- ทศนา เขมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2545). *ความฉลาดทางอารมณ์จากทฤษฎีผู้ปฏิบัติการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธนศ ข้าเกิด. (2533). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. *วิทยจารย์*, 88(2), 18-20.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2535). การวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวน. *วารสารข่าวการวิจัยการศึกษา*, 15(4), 9-14.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2538). *วิธีวิทยาการขั้นสูงด้านการวิจัยและสถิติ*. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 7(2), 1-36.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2552). การวิเคราะห์เชิงสาเหตุพหุระดับ: Multi – level causal analysis.

ใน เอกสารประกอบการบรรยายการใช้โปรแกรม Mplus. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัย
และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). สถิติชวน์ใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพมาศ ชีรเวคิน. (2542). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นันทนา จันทร์ฝั้น. (2545). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเชียงราย ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นาคยา ภัทรแสงไทย. (2525). ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

นาวิน เข้มทอง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน

ของบุคลากรในสำนักงานตรวจบัญชีกลาโหม. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

นิภา นิธยาน. (2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

นิคม นาคอ้าย. (2539). การพัฒนาเทคนิควิธีวิเคราะห์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับ: การประยุกต์ใช้

โปรแกรมเอชแอลเอ็ม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนตรชนก พุ่มพวง. (2546). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.

ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรพต วีระสัย. (2520). รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2550). ระเบียบวิธีวิจัย: แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ:

ยูแอนคไอ อินเตอร์มีเดีย.

บุญสม โพธิ์เงิน. (2537). คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์การศึกษา

มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุษบา หล่อเงิน. (2537). พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของ

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์

มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ประคินันท์ อุปรมัย. (2523). พัฒนาการพฤติกรรมเด็กปฐมวัย. ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา 21311 พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา เล่ม 2 (หน่วยที่ 6-10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- ประนอม เดชชัย. (2521). แนวคิดใหม่ในการสอนสังคมศึกษา. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาพร มั่นเจริญ. (2544). ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาความรู้สึกละและการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูทธ สุวรรณโกตา. (2536). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. พัฒนาชุมชน, 32, 5.
- ประสูต หรุ่นวงศ์มาศ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการอธิบายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 ใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา กุวินทร์พันธุ์. (2540). สังคมและวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. (2523). หลักการจัด โครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- พนม พูลเพิ่ม. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับพฤติกรรมกรเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พนม ลิมอารีย์. (2549). กลุ่มสัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: ปริดาออฟเซทการพิมพ์.
- พรรณี ช.เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- พัชรา ทศนวิจิตรวงศ์. (2540). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษา และการวิจัยทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัทธา สายหู. (2526). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- พิกุล โสณะโชติ. (2544). ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันต่อการปฏิบัติ ตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิมพ์ใจ คาก่อน. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตประชาธิปไตยกับสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน
โรงเรียนและสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์ใจ บุญยัง. (2540). การเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาสุศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พูนสุข ช่วยทอง. (2548). ครอบครัวและคุณภาพเด็ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิจักษ์การปก.
- พูนสุข สมดี. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26:
การวิเคราะห์พหุระดับ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัย
ทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แพรวพรรณ พิเศษ. (2548). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชัย ผกาทอง. (2547). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์. (2526). การพัฒนาทักษะทางสังคม. ใน เอกสารการสอนสังคมศึกษา
(หน่วยที่ 8-9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชา
ในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต,
สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิระยุทธ สันตะวัน. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญญา พุ่มหมี. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยม
ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เพ็ญพร ทองคำสุก. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพรัตน์ วงษ์นาม. (2545). การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพรัตน์ วงษ์นาม. (2547). หลักการวิจัยทางการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพราพรรณ เปลี้นภู. (2542). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ อดุสากรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พนม ลิมอารีย์. (2529). กลุ่มสัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พรทิพย์ เจนจریانนท์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตรัง. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระราชวรมนี (ป.อ.ปยุตโต). (2530). จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ: นิธิโกมลคีมทอง.
- พระราชวรมนี. (2540). ความสุขที่แท้จริงของชีวิตกับจิตพิสัย: มติสำคัญของการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระวิสุทธิโมลี. (2521). หลักธรรมสำหรับพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.
- มณฑา วิญญูโสภิต. (2547). การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและ ผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑารัตน์ ชูพินิจ. (2540). องค์ประกอบในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ปรินญาตรีสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มนัส บุญประกอบ. (2543). รายงานการวิจัย การวิจัยและพัฒนาเทคนิคการสอนวิทยาศาสตร์ ตามแนวทางการยกระดับคุณภาพวิทยาศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

- มัลลวีร์ อดุลวัฒน์ศิริ, สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกิจกร และจิรนนท์ กงเดิม. (2538). รายงานการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการทดสอบจัดระดับและทัศนคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มานิต มานิตเจริญ. (2547). พจนานุกรมไทย ฉบับสมบูรณ์-ปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพิทยา.
- มิญช์มนัส วรรณมหินทร์. (2544). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชันย์ บุญธิมา. (2542). การวิเคราะห์หุระดับ. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ริเรื่องรอง รัตน์วิไลสกุล. (2540). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี.
- รุ่งรัตน์ สอนจันทร์. (2551). การศึกษาคูณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ใน โรงเรียนกลุ่มสนามชัย สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธ ศักดิ์เดชนนต์. (2528). แนวคิดทฤษฎีทางสังคมและนำไปใช้ในกาศึกษาสังคม (อค์สำเนา). นครปฐม: วิทยาลัยครูนครปฐม.
- ราชันย์ บุญธิมา. (2542). การวิเคราะห์หุระดับ. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลินดา นาคโปย. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุหุระดับที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์. คุญญินิพนธ์ปรัชญาคุญญินิพนธ์, สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วารารณณ์ วิหคโต. (2536). การวิเคราะห์ซ้ำตัวแปรพระระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: การเปรียบเทียบระหว่างเทคนิค โอ แอล เอส เซฟเพอร์เรทอิคเวชั่น กับเทคนิค เอช แอล เอ็ม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารารณณ์ สาวิตถี. (2547). การอบรมเลี้ยงดูที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในอำเภอบรบือจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2523). สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก. วารสารครู, 5, 21-23.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2542). รายงานการวิจัย: ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อแรงจูงใจภายในของนักเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2543). การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน. กรุงเทพฯ: พฤติกรรมศาสตร์.
- วีณา วโรตมะวิชัย. (2535). กลวิธีในการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่: งานส่งเสริมกองวิจัยและตำรา กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เวนเทอร์ลลา, สก็อตต์ ดับเบิลยู. (2545). อานุภาพแห่งความคิดเชิงบวก (วิทยา พลางมณี, แปล). กรุงเทพฯ: เอ.อาร์.บิซิเนส เพรส.
- ศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ. (2554). การพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- ศักดิ์เศรศ ประกอบผล. (2539). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเขตภาคกลาง. ปรินูญานิพนธ์การศึกษาคุญบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คันสนีย์ วรรณางกูล. (2544). EQ. ของคุณเป็นอย่างไร. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- คันสนีย์ อัญญาสร. (2548). *การให้อภัยเป็นยาวิเศษ: แพทย์ทางเลือก*. ม.ป.ท.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2532). มิติใหม่ของการวิจัยทางการศึกษา. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 4(1), 18.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2535). *ทฤษฎีการวัดและประเมิน (Theories of measurement and evaluation)*.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2538). การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพหุระดับ. ใน *การประชุมเชิงปฏิบัติครั้งที่ 3 เรื่องหลักการและวิธีการวิจัยขั้นสูงเฉพาะการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิจัย*. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548 ก). *การวิเคราะห์พหุระดับ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548 ข). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *การวิเคราะห์พหุระดับ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *การวิเคราะห์พหุระดับ: Muti-level Analysis (พิมพ์ครั้งที่ 4)*.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *การวิเคราะห์พหุระดับ: Multi – level analysis (พิมพ์ครั้งที่ 5)*.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น*. ปรินญานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา การให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมถวิล วิจิตรวรรณ, สุภมาส อังสุโชติ และรัชนิกุล ภิญโญพานุวัฒน์. (2553). *การวิเคราะห์พหุระดับ: โปรแกรม HLM*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สมพร สุทัศนีย์, ม.ร.ว. (2539). *มนุษย์สัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร สุทัศนีย์, ม.ร.ว. (2545). *การทดสอบทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2540). *การปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, วิยุทธ์ จำรัสพันธุ์, และนัฏฐพงศ์ ดวงมนตรี. (2548). การปลูกฝังบุคลิกภาพ ประชาธิปไตยในครอบครัว จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(4), 42-47.

- สงัด อุทรานันท์. (2532). *การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สตีลลา แสงมณี. (2539). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเทศบาลจังหวัดชลบุรีและ โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- सानิต รัตติบุญ. (2533). *การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่ก้าวร้าวในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สิทธิศักดิ์ ศักดิ์สีดากร. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหา ความขัดแย้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัย และสถิติการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์. (2525). *พัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ: สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2526). *คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). *คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการดำเนินงานขององค์คณะบุคคล และการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี. (2558). *สถานการณ์แรงงานจังหวัดชลบุรี ไตรมาส 1 ปี 2558 (มกราคม-มีนาคม) 2558*. เข้าถึงได้จาก <http://chonburi.mol.go.th>
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2538). *การวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับของ PATH MODEL*. *วารสารการวัดผล การศึกษา*, 10(48), 59-74.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2540). *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ*. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2540). *การวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับของ Path Model*. *วัดผลการศึกษา*, 10(48), 59 – 74.

สุขุมมาล เกษมสุข. (2535). การสอนทักษะทางสังคมในชนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ:

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุขุมมาล อุดม. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ซึ่งมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุจิตรา อมรสุวรรณ. (2547). รายงานการวิจัยในชั้นเรียนการพัฒนาคุณลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเอง (*Self-Esteem*) ของ ผู้เรียนระดับชั้น ปวช.2 ที่เป็นผู้เรียนเก่งในวิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ โดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน. ถ้าพูน: วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีถ้าพูน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2551). แบบจำลองสมการ โครงสร้าง: การใช้โปรแกรม LISREL, PRELIS และ SIMPLIS (เทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่นิยมใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สามลดา.

สุชีรา มะหิเมือง. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และพัฒนาการทางวิชาการ: การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่ม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุดา ภิรมย์แก้ว. (2544). การจัดระเบียบสังคม: มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ:

โครงการวิชาบูรณาการหมวดการศึกษาทั่วไป สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุนทรพจน์ ดำรงพานิช. (2554). โปรแกรม Mplus กับการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุนารี เตชะโชควิวัฒน์. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุปรีชา หิรัญโร. (2551). การวางแผนพัฒนา โรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

สุพัตรา สุภาพ. (2534). สังคมวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ:

โครงการตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2534). การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่

สุมน อมรวิวัฒน์. (2550). ระบบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (หน่วยที่ 1-7).

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุมาลี พั่วชู. (2547). การศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2550). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2526). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2550). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันหัต ศะศิวิณิช. (2523). ความเป็นโมฆะของการสมรส. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรพินทร์ ชูชม. (2544). จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติในการมองโลกในแง่ดี. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 7(1), 43.
- อรวรรณ เจาะประโคน. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุไร จักษ์ตรีมงคล. (2545). การพัฒนาโครงสร้างเขาวน้อรมณ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไร บัวทอง. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอน การสอนซ่อมเสริม การสนับสนุนของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทัย ธีรญาโต. (2531). หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุบลารณ บัวอ่อน. (2537). ความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบด้านครู ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน และด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). *Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง*. กรุงเทพฯ: ชันดีการพิมพ์.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2546). *สร้าง E.Q. ให้ลูกคุณ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ:
ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2546). *ช่วยลูกออกทีสต์ติค คู่มือสำหรับพ่อแม่ผู้ไม่ยอมแพ้*. กรุงเทพฯ:
ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.
- อุรัญญา รุกขมธุร์. (2526). *สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนในเครือคาทอลิกและสภาคริสตจักร
แห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- Aikens, N. L., & Barbarin, O. (2008). Socioeconomic differences in reading trajectories:
The contribution of family, neighborhood and school contexts. *Journal of Educational
Psychology, 100*, 235-251.
- Baumeister, R. F., & Exline, J. J. (2000). Self-control, morality, and human strength. *Journal of
Social and Clinical Psychology, 19*, 29-42.
- Baumrind, D. (1967). Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior.
Genetic Psychology Monographs, 75(1), 43-88.
- Bennis, W. (1971). *Leaders: The strategies for taking change*. New York: Harper & Row.
- Berlo, D. K. (1960). *The process of communication*. New York: Holt Rinehart, and Winston.
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw Hill.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. New York: John Wiley & Sons.
- Bossert, S. (1988). School effects. In N. Boyan (Ed.), *Handbook of research on education
administration*. New York: Longman.
- Botallo, M. L. (1997). The instructional leadership role of the elementary principle in school-
wide improvement. *Dissertation Abstracts International, 58*(3), 655.
- Bowditch, J. L., & Buono, A. F. (1990). *A primer on organizational behavior* (4th ed.).
New York: John Wiley & Sons.
- Breckler, S. J., Olson, J. M., & Winggins, E. C. (2006). *Social psychology alive*. Belmont,
CA: Thomson/Wadsworth.
- Brookover, W. B. (1978). Elementary school social climate and school achievement.
American Educational Research Journal, 15, 301-318.

- Burstein, L. (1980). The analysis of multi – level data in education research and evaluation. *Review of Research in Education*, 8, 158-233.
- Cascio, W. F. (1998). *Managing human resources: Productivity, quality of work life, profits*. New York: McGraw Hill.
- Coleman. (1966). *Equality of educational opportunity*. Washington, DC: U.S. Department of Health, Education and Welfare.
- Coley, R. J. (2002). *An uneven start: Indicators of inequality in school readiness*. New Jersey: Educational Testing Service.
- Creemers, B. P. M. (1993). Towards a theory on educational effectiveness. In *Presented at the annual meeting of the international congress for school effectiveness and improvement*. n.p.
- Cronbach, L. J. (1963). Theory of generalizability: A liberalization of reliability theory. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology*, 54, 137-173.
- Cronbach, L. J. (1976). *Research on classrooms and schools: Formulation of questions, designs and analysis*. Occasional Paper, Stanford Evaluation Consortium, Stanford University.
- Cronbach, L. J., & Webb, N. (1975). Between-class and within-class effects in a reported aptitude x treatment interaction: Reanalysis of a study by G. L. Anderson. *Journal of Educational Psychology*, 67(6), 717-724.
- Dessler, G. (1986). *Organization theory integrating structure and behavior* (2nd ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. New Delhi: Sage.
- Draper, D. (1995). Inference and hierarchical modeling in the social science. *Journal of Educational and Behavioral Statistics*, 20, 115-147.
- Edmonds, R. (1992). Making public schools effective. *Social Policy*, 1(12), 56-60.
- Eggen, P., & Kauchak. (1994). *Education psychology*. New York: MacMillan College.
- Everson, H. T., & Millsap, R. E. (2004). Beyond individual differences: Exploring school effects on SAT scores. *Educational Psychologist*, 39(3), 157-172.
- Faw, T., & Belkin, G. S. (1989). *Child psychology*. New York: McGraw-Hill.
- Fladeland, D. M. (1995). Nursing program success, personality and learning style. *Dissertation Abstracts International*, 5(7), 68- 91.

- Flanagan, Constance & Peter, Levine. (2010). Civic engagement and the transition to adulthood. *Future of Children*, 1(2), 159-179.
- Gally Leslie, Constance A. Flanagan, & Duo Samuel (2011). Retribution or reconciliation: young American' attitudes toward peaceful transitions of power. *Youth & Society*, 2(43), 568-582.
- Getzels, J. W., Lipham, J. M., & Campbell, R. F. (1968). *Educational administration as a social process: Theory, research and practice*. New York: Harper and Row.
- Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. (1991). *Organization: Behavior, structure and process* (3rd ed.). Texas: Business.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education tomorrow's. valuable citizen*. Retrieved from <http://thailis.uni>
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence: Why it can mater more than IQ*. New York: Bantan Books.
- Goleman, D. (1998). *Working with emotion intelligence*. New York: Bantam Books.
- Goldring, L. (2002). *The power of school culture: Research show which traits of a school's culture most affect student achievement, and how schools can work toward positive change*. Retrieved from com/p/articles/mi_m0HUL/is.../ai_114006163
- Goldstein, H. (1995). *Multilevel statistical models* (3rd ed.). London: Edword Arnold.
- Gustafsson. (2004). Sorption of phenan- threne to environmental black carbon in sediment with and without organic matter and native sorbates. *Environ. Sci. Technol*, 2, 148-155.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis* (5th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Hall, R. H. (1991). *Organizations: Structures processes and outcomes* (5th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Hamidi, F., & Mohamadi, B. (2012). Teachers' quality of work life in secondary schools. *International Journal of Vocational and Technical Education*, 4(1), 1-5.
- Hansen, K. Y., Rosen, M., & Gustafsson, J. E. (2004). *Effects of socio – economic status on reading achievement at class and individual level in Sweden in 1991 and 2001*. Lekosia: Cyprus.

- Heck, R. H., & Thomas, S. L. (2000). *An introduction to multilevel modeling techniques*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hill, P. W. (1996). *School effectiveness and improvement: Present realities and future possibility*. Retrieved from <http://www.edfac.unimelb.edu.ac:80/Lectures/deanLec/PHtext.htm#anchor 107840>
- Hox, J. J. (2002). *Multilevel analysis: Technique and applications*. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Hox, J. J., & Maas, C. J. M. (2001). The accuracy of multilevel structural equation modeling with pseudobalanced groups and small samples. *Structural Equation Modeling*, 8(2), 157- 174.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational administration: Theory, research and practice* (4th ed.). New York: McGraw Hill.
- Hoy, W. K., Sabo, D., & Barnes, K. (1996). Organizational health and faculty trust: A view from the middle level. *Research in Middle Level Education Quarterly*, 3(5), 21-39.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Administrators saving the of practice* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2005). *Educational administration: Theory, research and practice* (7th ed.). Singapore: McGraw Hill.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2008). *Educational administration: Theory, research and practice* (8th ed.). Singapore: McGraw Hill.
- Huse, E. F., & Cumming, T. G. (1985). *Organization development change*. Minnesota: West.
- Jensen, P. (1982). *Study experience questionnaire*. Heren: RION..leven, Belgium: K.U. Leuven, Afdeling Psychodiagnostiek en Psychologische Begeleiding, Centrum voor Schoolpsychologie.
- Joreskog, K. G., & Sorbom, D. (1989). *LISREL 7: User Reference Guide*. Chicago: Scientific Software.
- Kaplan, D., & Elliott, P. R. (1997). A model – based approach to validating education Indicators using multilevel structural equation modeling. *Journal of Education and Behavior Statistics*, 22(3), 323-347.
- Klausmeier, H. J., & Goodwin, W. (1968). *Learning and human ability: Education psychology* (2nd ed.). New York: A Harper International.

- Kreft, I. G. G. (1996). *Are multilevel techniques necessary? An Overview, Including Simulation Studies. Working Paper*. Los Angeles, California: California State University.
- Kwan, P., & Walker, A. (2003). Positing organizational as a second order in Hong Kong higher education instructions. *Research in Higher Education*, 44(6), 120-130.
- Landis, J. R. (1971). *Concepts and characteristics*. Calif: Wadsworth.
- Leeuw, D. J., & Erick, M. (2008). *Handbook of multilevel analysis*. New York: Springer Science & Business Media.
- Lewin, K., Lippit, R., & White, R. K. (1939). Patterns of aggressive behavior in experimentally created social climates. *Journal of Social Psychology*, 10, 271-301.
- Lightfoot, S. L. (1986). On goodness in schools: Themes of empowerment. *Peabody Journal of Education*, 63(1), 12- 28.
- Lunenberg, C. F., & Ornstein, C. A. (2004). *Educational administration: Concepts and practices* (4th ed.). California: Wadsworth.
- Mann, D. (1989). *Effective schools as a dropout prevent strategies*. Bulletin: NASSP.
- McBer, H. (2006). *Research into teacher effectiveness: A model of teacher effectiveness*. London: ALT Printed.
- McCullough, M. E., Worthington, E. L. Jr., & Rachal, K. C. (1997). Interpersonal forgiving in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 321-336.
- Morris, C. (1995). Hierarchical model for education data: An overview. *Journal of Education and Behavioral Statistic*, 20, 190-200.
- Mott, P. E. (1972). *The characteristics of effective organizations*. New York: Harper & Row.
- Muthén, B. (1989). Latent variable modeling in heterogeneous populations. *Psychometrika*, 54, 557-585.
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (1994). *Multilevel covariance structure analysis*. Retrieve from [http:// www.ebscohost.com/egi – bin/ep](http://www.ebscohost.com/egi-bin/ep)
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (2004). *Mplus user's guide*. California: Muthén & Muthén.
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (2010). *Mplus user's guide* (3rd ed.). California: Muthén & Muthén.
- Neoske, N. R. (1995). A comparative study of the effects of different instructional treatments on elementary pupils attitudes toward the urban environment. *Dissertation Abstract international*, 35, 4273-4274-A.

- Owens, R. G. (1995). *Organizations behavior in education* (5th ed.). Heights: Allyn and Bacon.
- Palardy, G. J. (2008). Differential school effects among low, middle, and high social class composition schools: A multiple group, multilevel latent growth curve analysis. *School Effectiveness and School Improvement, 19*, 21-49.
- Phelan, M. (1999). *Students' Multiple worlds, in advances in motivation and achievement*. London: JAI Press.
- Politis, J. D. (2004). *Transformational and transactional leadership predictors of the 'Stimulant' determinants to creativity in organizational work environments*. Retrieved from <http://www.cjkm.com/volume-2/v2i2/v2-i2art3.htm>
- Poole, M. S. (1985). Communication and organization climate: Review, critique and a new perspective. *Organizational Communications: Traditional Themes and New Directions, 24*(10), 79-108.
- Radke-Yarrow, M., Zahb-Waxler, C., & Chapman, M. (1983). Children's Prosocial Dispositions and Behavior. In P. H. Mussen (Ed.), *Hanbook of child psychology, socialization, personality and social development, 4*, 469-546.
- Raudenbush, S. W., & Bryk, A. S. (1986). A Hierarchical model for studying school effects. *Sociology of Education, 59*, 1-17.
- Raudenbush, S. W., & Bryk, A. S. (1992). *Hierarchical linear models: Applications and data analysis methods*. California: Sage.
- Raudenbush, S. W., & Bryk, A. S. (2002). *Hierarchical linear models: Applications and data analysis methods* (2nd ed.). California: Sage.
- Reid, K., Hopkins, D., & Holly, P. (1988). *Towards the effective school: The problems and some solution*. Oxford: Basil Blackwell.
- Richman, C. L. (2008). *The relationship between self-esteem and adaptive behaviores in high school student*. Michigan: Counseling and Personal Services.
- Riddell, A. (2008). *Factors influencing educational quality and effectiveness in developing countries: A review of research*. Eschborn: German Agency.
- Reardon, D. C. (1987). *Interpersonal communication: Where minds meet*. Ohio: Wadsworth.
- Robbins, S. P. (1997). *Managing today*. New Jersey: Prentic Hall.

- Rogers, E. M. (1986). *Communication technology: The new media in society*. New York: The Free Press.
- Rowan, B., Bossert, S., & Dwyer, D. (1983). Research on effective schools: A cautionary note. *Educational Researcher*, 12, 24-31.
- Runyon, R., Haber, A., Pittenger, D., & Coleman, K. (1996). *Fundamentals of behavioral statistics* (8th ed.). New York: McGraw Hill.
- Schaefer, B. A., & McDermott, P. A. (1999). Learning behavior and intelligence as explanation for children's scholastic achievement. *Journal of School Psychology*, 37, 299-313.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling* (2nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Seligman, M. (1990). *Learned optimism*. New York: Pocket Book.
- Seligman, M. E. P. (1998). *Learned optimism* (2nd ed.). New York: Pocket Books.
- Sergiovanni, T. J. (1991). *The principalship: A reflective practice perspective* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Smiths, J., Vorst, M. (1982). *Schoolvragenlijst voorgezet onderwijs*. Nijmegen: Berthout.
- Snijders, T. A. B., & Bosker, R. J. (1999). *Multilevel analysis: An introduction to basic and advanced multilevel modelling*. London: Sage.
- Sorbom, D. (1981). Structural equation models with structured mean. *System Under Indirect Observation: Causality, and Prediction*. Amsterdam: North Holland.
- Steers, R. M. (1977). *Organizational effectiveness a behavioral in view*. California: Goodyear.
- Stevens, J. P. (2002). *Applied multivariate statistics for the social science* (4th ed.). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Stoel, W. (1980). *The relationship between school size and well – being of pupils in secondary education*. Heren: RION.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership*. New York: The Free Press.
- Sweetland, S. R., & Hoy, W. K. (2000). School characteristics and educational outcomes: Toward and organizational model of student achievement in middle schools. *Educational Administration Quarterly*, 36(5), 703-729.

- Teodorovic, J. (2011). Classroom and school factors related to student achievement: What works for students. *School Effectiveness and School Improvement*, 22(2), 215-236.
- Teslow, J. L. (1996). *An evaluation of humor as a motivational, cognitive, and affective enhancement to learn feedback and remediation strategies in computer – based instruction*. Retrieved from <http://ouray.cudenver.edu/~Jiteslow/aect98>. Html
- Turner, L. (1942). *Give your child a chance*. New York: Georgian press.
- Ussher, B. (2004). *Factors affecting student sense of satisfaction in an online teacher education programme*. Retrieved from <http://www.editlib.org/p/11552>
- Van, L. G., Van, D. J., Opdenakker, M. C., De, R. B., & Onghena, P. (2002). The effect of school and classes on noncognitive outcome. *School Effectiveness and School Improvement*. Leuven: Acco.
- Van, D. J., De, F. B., Van, L. G., Opdenakker, M., & Onghena, P. (2002). A New study on educational effectiveness in secondary schools in Flanders: An introduction. *School Effectiveness and School Improvement*, 13(4), 383-397.
- Ventrella, S. W. (2000). *The power of positive thinking in business*. London: Vermilion.
- Walsh, M. (1999). *Building a successful school*. London: Kogan Page.
- Walton, R. E. (1973). Improving the quality of work life. *Harvard Bussiness Review*, 52(3), 12-16.
- Wong, G., & Mason, W. (1985). The hierachical logistic regression model for multilevel analysis. *Journal of the American Statistical Association*, 80, 513-524.
- Worthington, L. H., & Grant, C. W. (1971). Factor of academic success: A multivariate analysis. *Journal of Education Research*, 65, 7-10.
- Worthington, E. L. Jr. (1998). An empathy-humility-commitment model forgiveness applied within family dyads. *Journal of Family Therapy*, 20, 59-76.
- Yang, C. S. (1997). Instruction leadership behavior of elementary school Principals in Thiwan, Repuplic of China. *Dissertation Abstracts International*, 58(2), 379.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืองานวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืองานวิจัย

1. ผศ.ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ดร.ฉัตรฤดี เทียมธรรม อาจารย์ โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร.อโณทัย ผาสุข พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย โรงพยาบาลบางละมุง
4. ดร.เพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
5. ดร.ศิริพร งามแสง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ซึ่งไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความจริงมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาต่อไป

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบใดๆต่อการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

3. ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามทุกข้อ หากขาดข้อใดจะไม่สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ได้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

1. เพศ เพศชาย

เพศหญิง

2. ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ระดับการศึกษาผู้ปกครอง

4. อาชีพของผู้ปกครอง รับราชการ

ไม่รับราชการ

5. รายได้ของผู้ปกครองบาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอยู่ร่วมกันในสังคม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับ

ความรู้สึก/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น
ของนักเรียนตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านความสามัคคี ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญกับงานกลุ่มในชั้นเรียนก่อนงานส่วนตัว					
2	เมื่อโรงเรียนขอความช่วยเหลือทำกิจกรรมของโรงเรียน ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือ					
3	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานร่วมกับผู้อื่น					
4	ข้าพเจ้าคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นใหญ่					
5	ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำแบบฝึกหัด แต่เพื่อนให้ไปช่วยจัดบอร์ด ของกลุ่ม ข้าพเจ้าก็จะไปช่วยเพื่อน ๆ ก่อน					
6	ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการทำงานร่วมกับเพื่อน					
7	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น					
8	ข้าพเจ้าทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานเป็นกลุ่ม					
9	ข้าพเจ้าจะอยู่ช่วยงานกลุ่มจนเสร็จ แม้ว่าจะยังไม่ได้ทำการบ้าน					
10	เมื่อผลงานของกลุ่มมีข้อผิดพลาดข้าพเจ้าร่วมปรับปรุงแก้ไข					
	ด้านความเสียสละ					
11	ข้าพเจ้าร่วมบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบภัยเสมอ					
12	ข้าพเจ้าช่วยอธิบายบทเรียนที่ยากให้เพื่อน ๆ ฟัง					
13	หลังเลิกเรียน ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน เป็นประจำ					
14	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าชอบช่วยคุณครูขายของในสหกรณ์ โรงเรียน					
15	ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมปากกา ถ้าเพื่อนลืมนำปากกามา					
16	เมื่อข้าพเจ้าเห็นครูหอบของพะรุงพะรัง ข้าพเจ้าจะเข้าไป					

ข้อ ที่.	ข้อความ	ระดับความรู้/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ช่วยเหลือคุณครู					
17	ข้าพเจ้ารีบเข้าช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่สบายอย่างไม่รีรอ					
18	ข้าพเจ้าร่วมบริจาคเงินทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา					
19	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนจัดป้ายนิเทศน์เสมอ					
20	เมื่อเห็นเศษขยะข้าพเจ้าไม่รอรอที่จะเข้าไปเก็บทิ้ง					
21	ด้านการให้อภัย ห้ๆ ที่เขาทำร้ายข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเป็นเพื่อนกับเขาต่อไป					
22	ข้าพเจ้าจะทำให้เขาเจ็บมากกว่าที่ข้าพเจ้าเคยเจ็บ					
23	ข้าพเจ้าจะไม่ถือโทษโกรธเคืองเขาแม้จะทำให้ข้าพเจ้าเจ็บปวด					
24	ถ้าเขาเจ็บปวดและทุกข์ทรมานเท่าไรข้าพเจ้ายังใส่ใจ					
25	ห้ๆ ที่เขาทำร้ายข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าขอลืมเพื่อความสัมพันธ์ที่ดีอีกครั้ง					
26	ข้าพเจ้าจะประกาศความเลวร้ายของเขาให้คนอื่นได้รับรู้					
27	ข้าพเจ้าหลบหน้าเขา					
28	ข้าพเจ้าอยากให้มีสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้นกับเขา					
29	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะปรับความเข้าใจกับเขา เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ของเรา					
30	ข้าพเจ้าพูดคุยกับเขาน้อยลง					
31	ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อเห็นน้องหกล้ม ข้าพเจ้าจะรีบนำน้องไปปฐมพยาบาลที่ห้องพยาบาล					
32	เมื่อเพื่อนลืมหาหนังสือมาโรงเรียน ข้าพเจ้าจะแบ่งหนังสือให้เพื่อนดูด้วย					
33	เมื่อเห็นคนตาบอด ข้าพเจ้าจะให้ความช่วยเหลือเสมอ					
34	ข้าพเจ้าว่ากล่าวตักเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่ตั้งใจเรียน					
35	ข้าพเจ้าช่วยอธิบายบทเรียนที่เพื่อนไม่เข้าใจ					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36	ข้าพเจ้าจะแนะนำเส้นทางให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาตามเส้นทาง					
37	ข้าพเจ้าแบ่งขนมที่อร่อยของข้าพเจ้าให้เพื่อนรับประทาน					
38	เมื่อเพื่อนไม่มาโรงเรียน ข้าพเจ้าจะให้ยิ้มสมจุดไปคัดลอก					
39	ข้าพเจ้ายินดีให้เพื่อนยืมเงินหากมีความจำเป็น					
40	ข้าพเจ้าแสดงความยินดีกับเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับรางวัล					
	ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
41	ข้าพเจ้ายินดีรับฟังคำตักเตือนของเพื่อนด้วยความเต็มใจ					
42	ข้าพเจ้ายอมรับผลการคัดเลือกหัวหน้าห้อง					
43	ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับการลงมติในที่ประชุม					
44	ข้าพเจ้าร่วมแสดงความคิดเห็น และรอฟังมติเสียงส่วนใหญ่					
45	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกโกรธหากความคิดของข้าพเจ้าไม่ได้รับความเห็นด้วยจากเพื่อนร่วมชั้น					
46	เมื่อข้าพเจ้ามาโรงเรียนสาย ข้าพเจ้ายินดีให้กรรมการนักเรียนว่ากล่าวตักเตือน และลงโทษตามความเหมาะสม					
47	ข้าพเจ้ายินดีรับการลงโทษหากข้าพเจ้าไม่ได้ทำการบ้าน					
48	หากข้าพเจ้าทำผิดข้าพเจ้ายินดีรับการลงโทษ					
49	ข้าพเจ้าชื่นชอบการตัดสินใจโดยผ่านสมาชิกเสียงส่วนใหญ่ภายในกลุ่ม					
50	ข้าพเจ้ายินดีที่จะรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย					
	ด้านความเห็นอกเห็นใจ					
51	ข้าพเจ้ามักจะมีความรู้สึกอ่อนโยนและใส่ใจต่อผู้ที่โชคร้ายกว่าข้าพเจ้า					
52	บางครั้งข้าพเจ้าพบว่าเป็นการยากที่จะมองสิ่งต่าง ๆ โดยใช้มุมมองของผู้อื่น					
53	ข้าพเจ้าพยายามที่จะพิจารณาความคิดเห็นขัดแย้งของอีกฝ่ายก่อนจะตัดสินใจอะไรลงไป					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
54	เมื่อข้าพเจ้าเห็นผู้ใดถูกเอาเปรียบ ข้าพเจ้าจะรู้สึกเห็นใจและอยากจะช่วยปกป้อง					
55	บางครั้งข้าพเจ้าพยายามจะทำความเข้าใจเพื่อนของข้าพเจ้าให้ดีขึ้น โดยจินตนาการสิ่งต่าง ๆ จากสายตาของเขา					
56	ข้าพเจ้ามักจะรู้สึกหวั่นไหวง่ายกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น					
57	ข้าพเจ้าเชื่อว่าในคำถามทุกอย่างมีคำตอบอยู่ 2 ด้านเสมอ และข้าพเจ้าก็พยายามที่จะมองทั้งสองด้านนั้น					
58	ข้าพเจ้าสามารถบรรยายลักษณะตัวเองได้ว่าเป็นคนค่อนข้างมีจิตใจอ่อนโยน					
59	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังกับใครสักคน ข้าพเจ้ามักจะพยายามสมมติตัวเองว่าเป็นเขาสักกระยะหนึ่ง					
60	ก่อนจะวิจารณ์ใครก็ตาม ข้าพเจ้าพยายามพิจารณาการก่อนว่าข้าพเจ้าจะรู้สึกอย่างไร ถ้าตัวเองตกที่นั่งอย่างเขา					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับความรู้สึกระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึกระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อข้าพเจ้าทำความผิด ก่อนลงโทษผู้ปกครองจะซักถามสาเหตุพร้อมบอกเหตุผลในการทำโทษให้ทราบ					
2	เมื่อข้าพเจ้าลืมห่างงานบ้านที่ได้รับมอบหมาย พ่อแม่จะถามเหตุผล					
3	ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าทำสิ่งต่างๆที่พอใจ เช่น เล่นกับเพื่อน คุยโทรศัพท์กับเพื่อน					
4	เมื่อข้าพเจ้าผิดหวังในการเรียน ผู้ปกครองจะปลอบและให้กำลังใจ					
5	ผู้ปกครองส่งเสริมให้ข้าพเจ้าทำในสิ่งที่ข้าพเจ้าชอบ					
6	เมื่อเกิดการโต้เถียงทะเลาะกันระหว่างพี่น้อง พ่อแม่จะตัดสินอย่างยุติธรรม					
7	เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาด้วย					
8	ข้าพเจ้าเรียนรู้การใช้เหตุผลจากพ่อแม่					
9	เมื่อพ่อแม่ของข้าพเจ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกัน พ่อแม่มักจะถามความคิดเห็นจากลูก ๆ เสมอ					
10	พ่อแม่จะแบ่งงานในบ้านให้ข้าพเจ้าและพี่น้องทำอย่างเหมาะสม					
11	พ่อแม่คอยให้คำปรึกษา เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา					
12	เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ พ่อแม่จะยินดีกับข้าพเจ้าอย่างจริงใจ					
13	พ่อแม่อนุญาตให้ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ลองทำกิจกรรมใหม่ๆ ด้วยตนเอง					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	พ่อแม่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว					
15	ถ้ามีเหตุผลที่ดีกว่า ข้าพเจ้าสามารถโต้แย้งหรืออธิบายเหตุผลให้พ่อแม่ยอมรับได้					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการมองโลกในแง่ดี

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับความรู้สึก/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อต้องย้ายโรงเรียนไปเรียนที่ใหม่ ข้าพเจ้าคิดว่าสามารถหาเพื่อนใหม่ได้					
2	เมื่อข้าพเจ้าถูกเพื่อนตำหนิ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่เป็นไร ครั้งต่อไปจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น					
3	ข้าพเจ้าไม่ได้รับของขวัญในวันเกิด ข้าพเจ้าสามารถระงับความเสียใจและตั้งเป้าหมายว่าปีต่อไปคงจะได้					
4	ข้าพเจ้าถูกตำหนิต่อหน้าคนอื่น ๆ ข้าพเจ้าคิดว่าอาจจะเป็นความเข้าใจผิดของผู้ตำหนิและพร้อมอธิบายให้เข้าใจกันได้					
5	ข้าพเจ้าคิดว่าอาจมีความคิดเห็นอื่นที่ดีกว่าเมื่อเพื่อนไม่ยอมรับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
6	ข้าพเจ้าต้องแยกกับเพื่อนสนิท ข้าพเจ้าคิดว่าไม่เป็นไรไม่นานคงจะได้เจอกันอีก					
7	เมื่อข้าพเจ้าได้รับคำตักเตือนจากผู้ใหญ่ ข้าพเจ้าจะรับฟังอย่างใส่ใจ และจะสามารถปฏิบัติตามได้					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	เมื่อข้าพเจ้าต้องรอเพื่อนที่มาไม่ทันนัดหมาย ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อนคงมีธุระสำคัญและพยายามนัดหมายใหม่อีกครั้ง					
9	เมื่อข้าพเจ้าทำงานชิ้นสำคัญผิดพลาด ข้าพเจ้าจะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการแก้ไขข้อผิดพลาดจนสำเร็จ					
10	ข้าพเจ้าไม่เคยได้รับการยกย่องเลยในการทำงานต่าง ๆ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่เป็นไร และพยายามทำงานให้ดีขึ้นต่อไป					
11	ถึงแม้จะมีสถานการณ์ที่เลวร้ายเกิดขึ้นในชีวิต ข้าพเจ้าก็มีความหวังว่าสามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์นั้นไปในทางที่ดี					
12	ข้าพเจ้าเชื่อว่าทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นมักมีทางออก					
13	ข้าพเจ้าสามารถยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจริงๆ ได้					
14	ข้าพเจ้ามีปัญหาไม่รู้จักจบจักสิ้นจนไม่รู้จะแก้ปัญหาอย่างไร					
15	ข้าพเจ้ามักทุกข์ร้อนกับปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้น					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทักษะทางสังคม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับทักษะทางสังคม แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับความรู้สึก/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าพูดสื่อสารได้ชัดเจน ตรงไปตรงมา					
2	ข้าพเจ้าสามารถพูดแสดงความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้					
3	ข้าพเจ้าสามารถปรับเปลี่ยนบรรยากาศที่เคร่งเครียดให้สนุกสนานและผ่อนคลายได้					
4	ข้าพเจ้าใช้ไหวพริบในการแก้ไขความขัดแย้งในกลุ่มได้					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	ข้าพเจ้าสามารถเจรจาเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน ได้					
6	เมื่อเพื่อนทะเลาะกัน ข้าพเจ้าจะเข้าไปห้ามเสมอ					
7	ข้าพเจ้ากล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม หากมี ความคิดเห็นไม่ตรงกัน					
8	เมื่อข้าพเจ้าได้รับเงินทองจากการซื้อของผิด ข้าพเจ้าจะบอก แม่ค้าด้วยคำพูดที่สุภาพ					
9	ข้าพเจ้ายอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลเมื่อได้ทำงาน ร่วมกัน					
10	ข้าพเจ้าสามารถร่วมอภิปรายกลุ่มได้					
11	เมื่อถูกครุฑักเตือนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า สามารถเข้าใจและจะเปลี่ยนพฤติกรรมทันที					
12	ข้าพเจ้ายอมรับในการแบ่งงานตามความสามารถของสมาชิก ในกลุ่ม					
13	ข้าพเจ้าสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้ แม้ว่าเขาจะไม่พูด ออกมาก็ตาม					
14	เวลาเพื่อนไม่สบาย ข้าพเจ้าจะสังเกตเห็นได้ทันที					
15	ข้าพเจ้าพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกของคนอื่นโดยยึดหลัก “เอาใจเขามาใส่ใจเรา”					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับความรู้สึก/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ห้องเรียนทุกห้องมีการจัดทุกอย่างภายในอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย					
2	โรงเรียนมีการจัดป้ายนิเทศอย่างสวยงาม					
3	บริเวณ โรงเรียนมีความสะอาด ร่มรื่น					
4	โรงเรียน ไม่มีเสียงรบกวนจากการจราจร					
5	โรงเรียนมีนักเรียนปริมาณพอเหมาะกับห้องเรียน					
6	โรงเรียนตั้งอยู่ในที่เงียบสงบเหมาะแก่การเรียนรู้					
7	โรงเรียนมีอาคารเรียนที่มั่นคง แข็งแรงและมีสภาพเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
8	โรงเรียนมีการจัดการด้านระบบความปลอดภัย					
9	โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด สวนสมุนไพร ที่ให้ความรู้แก่นักเรียน					
10	โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ฝึกทักษะและใช้งานได้ดี					
11	โรงเรียนมีสนามกีฬา สนามเด็กเล่น ที่เหมาะสมและปลอดภัย					
12	โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมสุกสะอาด และมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
13	โรงเรียนจัดน้ำดื่มสะอาดให้นักเรียนได้ดื่มอย่างเพียงพอ					
14	โรงเรียนมีจำนวนถังขยะที่เพียงพอต่อการใช้งานรอบบริเวณโรงเรียนเพื่อฝึกสุขนิสัยทิ้งขยะเป็นที่					
15	อาคารเรียนมีการถ่ายเทอากาศที่ดี					

ตอนที่ 7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในชั้นเรียน แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับความรู้สึก/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน ตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อนักเรียนมีปัญหา ครูจะให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียน					
2	นักเรียนพูดคุยกับครูเมื่อมีโอกาส					
3	นักเรียนรู้สึกเบื่อเมื่ออยู่ในคาบโฮมรูม					
4	ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
5	ครูชื่นชมนักเรียนเมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดี					
6	เมื่อนักเรียนขาดเรียนครูจะติดตามนักเรียน					
7	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของคุณครูด้วยความตั้งใจ					
8	นักเรียนรู้สึกกังวลเมื่อรู้ว่าครูไม่สบาย					
9	นักเรียนเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู					
10	ครูยิ้มแย้มและทักทายนักเรียนเมื่อพบเห็นนอกห้องเรียน					
11	นักเรียนช่วยครูยกของด้วยความเต็มใจ					
12	ครูตักเตือนนักเรียนเมื่อทำการบ้านไม่เสร็จ					
13	ครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน					
14	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจ					
15	ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล					

ตอนที่ 8 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความเกี่ยวกับสัมพันธภาพในชั้นเรียน แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับความรู้สึก/
ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
ตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับเพื่อนเป็นอย่างดีในการทำกิจกรรม กลุ่ม					
2	ข้าพเจ้ามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน					
3	ข้าพเจ้ายอมรับในความสามารถของเพื่อนในชั้นเรียน					
4	ข้าพเจ้ามีเจตคติเชิงบวกในการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน					
5	เมื่อมอบหมายงานกลุ่มให้ทำ ข้าพเจ้าจะรู้จักบทบาท ของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
6	ข้าพเจ้ามีความสุขทุกครั้งที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน					
7	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ					
8	ข้าพเจ้าชอบสนทนาเกี่ยวกับภาพยนตร์และรายการ โทรทัศน์ กับเพื่อนในกลุ่ม					
9	เมื่อเพื่อนในกลุ่มสนใจเรื่องใดข้าพเจ้าจะสนใจเรื่องนั้น ๆ ด้วย					
10	ข้าพเจ้าและเพื่อนได้รับคำชมเชยในความรักและความสามัคคี ของกลุ่ม					
11	เมื่อเพื่อนมาขอให้ข้าพเจ้าช่วยงาน ข้าพเจ้าเต็มใจช่วย โดยไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย					
12	ข้าพเจ้าและเพื่อนตั้งกฎกติกาของกลุ่มร่วมกันเสมอ					
13	ข้าพเจ้าและเพื่อนมักจะคุยกันด้วยเหตุผลเสมอ					
14	ข้าพเจ้ามักตำหนิเพื่อน เมื่อเพื่อนทำงานผิดพลาด					
15	เมื่อข้าพเจ้าขาดเรียน เพื่อนจะช่วยเหลือเรื่องงานในส่วน ที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบเสมอ					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประชาธิปไตย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประชาธิปไตย แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีระดับความรู้สึกระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึกระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ครูส่งเสริมการสอนให้ข้าพเจ้าได้คิด โดยใช้คำถามเป็นสื่อ นำเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดและได้ตอบด้วยเหตุผล					
2	การวิเคราะห์และวิจารณ์กิจกรรมทางการเมืองในห้องเรียนทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจหลักการของประชาธิปไตยมากขึ้น					
3	ครูสอนให้ข้าพเจ้าวิเคราะห์ข้อมูลทั้งด้านบวกและด้านลบ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ					
4	ครูให้ข้าพเจ้าได้ทำงานกลุ่มตามบทบาทหน้าที่					
5	การแสดงความคิดเห็นและการอภิปรายกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนในห้องเรียนของข้าพเจ้า					
6	ครูส่งเสริมให้ข้าพเจ้ารู้จักอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม					
7	ครูให้ข้าพเจ้าพูดหรือแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผล					
8	ครูส่งเสริมให้ข้าพเจ้ารู้จักเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่นหรือส่วนรวม รักหมุ่คณะและมีใจหวังดีช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน					
9	ครูส่งเสริมให้ข้าพเจ้ายอมรับผลงานของกลุ่มและชื่นชมในผลงาน					
10	ครูส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					
11	ครูส่งเสริมให้ข้าพเจ้ารู้จักยอมรับข้อบกพร่องของตนเองหรือของกลุ่ม และพยายามปรับปรุงแก้ไข					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความรู้/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12	ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้กรณีตัวอย่างปัญหา ในสังคมปัจจุบัน					
13	ครูส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าห้องโดยพิจารณา ที่การกระทำและความสามารถของผู้สมัคร					
14	กิจกรรมกลุ่มที่จัดขึ้นช่วยปลูกฝังค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับ ประชาธิปไตย					
15	ครูส่งเสริมให้ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการ ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง					

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

Mplus VERSION 7.31

MUTHEN & MUTHEN

07/16/2015 3:51 PM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: TWO LEVEL

DATA:

FILE IS D1 two level.dat;

VARIABLE:

Names ARE id school size caree edu income cohab1-cohab6

der1-der4 opt1-opt3 sos1-sos5 env1-env3 ptr1-ptr3 pfr1-pfr3 lpd1-lpd4;

USEvariables are school size caree edu income cohab1-cohab6

der1-der4 opt1-opt3 sos1-sos5 env1-env3 ptr1-ptr3 pfr1-pfr3 lpd1-lpd4;

WITHIN = caree edu income der1-der4 opt1-opt3 sos1-sos5;

BETWEEN = env1-env3 ptr1-ptr3 pfr1-pfr3 lpd1-lpd4 size;

CLUSTER = school;

ANALYSIS:

TYPE =TWOLEVEL;

MODEL:

%WITHIN%

COHABw BY cohab1 cohab2 cohab3 cohab4 cohab5 cohab6;

COHAB5 WITH COHAB2;

COHAB2 WITH COHAB1;

COHAB4 WITH COHAB2;

DER by der1-der4;

```

      DER4 WITH DER2;
OPT by opt1-opt3;
SOS by sos1-sos5;
      SOS5 WITH SOS4;
SES by caree edu income;

COHABw on SOS DER OPT SES;
SOS on SES DER;
DER on SES;
OPT on DER SES sos;
%BETWEEN%
COHABb BY cohab1 cohab2 cohab3 cohab4 cohab5 cohab6;
      cohab3@0;
env by env1-env3;
ptr by ptr1-ptr3;
pfr by pfr1-pfr3;
lpd by lpd1-lpd4;
COHABb on env ptr pfr lpd size;
      lpd on env;
      ptr on lpd;
      pfr on lpd;
      COHABb@.035;!mod hear
OUTPUT:
      SAMPSTAT MODINDICES STANDARDIZED;

```

HE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

MODEL FIT INFORMATION

Number of Free Parameters

135

Chi-Square Test of Model Fit

Value	859.047*
Degrees of Freedom	339
P-Value	0.0000
Scaling Correction Factor for MLR	1.0230

- * The chi-square value for MLM, MLMV, MLR, ULSMV, WLSM and WLSMV cannot be used for chi-square difference testing in the regular way. MLM, MLR and WLSM chi-square difference testing is described on the Mplus website. MLMV, WLSMV, and ULSMV difference testing is done using the DIFFTEST option.

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate	0.038
----------	-------

CFI/TLI

CFI	0.957
TLI	0.949

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	12429.067
Degrees of Freedom	400
P-Value	0.0000

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)

Value for Within	0.031
Value for Between	0.183

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization

Two-Tailed

	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
--	----------	------	-----------	---------

Within Level

COHABW BY

COHAB1	0.695	0.022	31.059	0.000
COHAB2	0.709	0.023	30.288	0.000
COHAB3	0.745	0.021	34.975	0.000
COHAB4	0.812	0.017	48.127	0.000
COHAB5	0.768	0.019	39.650	0.000
COHAB6	0.786	0.014	56.592	0.000

DER BY

DER1	0.735	0.022	33.100	0.000
DER2	0.828	0.018	44.888	0.000
DER3	0.798	0.021	38.680	0.000
DER4	0.763	0.022	35.220	0.000

OPT BY

OPT1	0.781	0.021	36.389	0.000
OPT2	0.832	0.016	51.274	0.000
OPT3	0.567	0.027	21.089	0.000

SOS BY

SOS1	0.718	0.019	37.190	0.000
------	-------	-------	--------	-------

SOS2	0.763	0.018	41.849	0.000
SOS3	0.789	0.016	50.247	0.000
SOS4	0.781	0.017	46.641	0.000
SOS5	0.728	0.018	40.266	0.000

SES BY

CAREE	0.433	0.052	8.254	0.000
EDU	0.843	0.060	14.039	0.000
INCOME	0.610	0.053	11.522	0.000

COHABW ON

SOS	0.562	0.054	10.403	0.000
DER	0.099	0.056	1.760	0.078
OPT	0.299	0.075	3.981	0.000
SES	-0.003	0.025	-0.105	0.916

SOS ON

SES	-0.046	0.043	-1.078	0.281
DER	0.709	0.030	23.563	0.000

DER ON

SES	0.071	0.045	1.582	0.114
-----	-------	-------	-------	-------

OPT ON

DER	0.308	0.047	6.538	0.000
SES	0.022	0.028	0.769	0.442
SOS	0.641	0.045	14.369	0.000

COHAB5 WITH

COHAB2	-0.178	0.031	-5.663	0.000
--------	--------	-------	--------	-------

COHAB2 WITH

COHAB1	0.296	0.049	6.021	0.000
--------	-------	-------	-------	-------

COHAB4 WITH

COHAB2	0.300	0.034	8.854	0.000
--------	-------	-------	-------	-------

DER4 WITH

DER2	0.174	0.057	3.045	0.002
------	-------	-------	-------	-------

SOS5 WITH

SOS4	0.182	0.050	3.650	0.000
------	-------	-------	-------	-------

Intercepts

CAREE	0.324	0.029	11.007	0.000
EDU	2.585	0.042	62.064	0.000
INCOME	3.356	0.140	23.917	0.000
DER1	5.034	0.149	33.752	0.000
DER2	4.813	0.159	30.254	0.000
DER3	4.501	0.156	28.889	0.000
DER4	4.647	0.154	30.102	0.000
OPT1	5.897	0.153	38.444	0.000
OPT2	6.607	0.204	32.393	0.000
OPT3	6.041	0.203	29.800	0.000
SOS1	5.437	0.147	36.875	0.000
SOS2	4.974	0.168	29.530	0.000
SOS3	5.277	0.161	32.836	0.000
SOS4	5.388	0.140	38.481	0.000
SOS5	4.886	0.162	30.222	0.000

Variances

SES	1.000	0.000	999.000	999.000
-----	-------	-------	---------	---------

Residual Variances

CAREE	0.813	0.045	17.907	0.000
EDU	0.289	0.101	2.847	0.004
INCOME	0.628	0.065	9.740	0.000
COHAB1	0.517	0.031	16.596	0.000
COHAB2	0.497	0.033	14.971	0.000
COHAB3	0.444	0.032	13.992	0.000
COHAB4	0.341	0.027	12.426	0.000
COHAB5	0.411	0.030	13.822	0.000
COHAB6	0.383	0.022	17.554	0.000
DER1	0.460	0.033	14.115	0.000
DER2	0.314	0.031	10.258	0.000
DER3	0.364	0.033	11.065	0.000
DER4	0.418	0.033	12.666	0.000
OPT1	0.390	0.034	11.616	0.000
OPT2	0.308	0.027	11.434	0.000
OPT3	0.679	0.030	22.306	0.000
SOS1	0.484	0.028	17.445	0.000
SOS2	0.418	0.028	15.047	0.000
SOS3	0.377	0.025	15.207	0.000
SOS4	0.390	0.026	14.900	0.000
SOS5	0.470	0.026	17.839	0.000
COHABW	0.174	0.023	7.534	0.000
DER	0.995	0.006	155.998	0.000
OPT	0.214	0.035	6.214	0.000
SOS	0.499	0.042	11.809	0.000

Between Level

COHABB BY

COHAB1	0.954	0.028	33.961	0.000
COHAB2	0.705	0.153	4.600	0.000
COHAB3	0.999	0.000	2727.936	0.000
COHAB4	0.881	0.173	5.087	0.000
COHAB5	0.596	0.266	2.241	0.025
COHAB6	0.388	0.448	0.866	0.386

ENV BY

ENV1	0.954	0.025	38.383	0.000
ENV2	0.930	0.021	43.528	0.000
ENV3	0.946	0.020	47.680	0.000

PTR BY

PTR1	0.843	0.048	17.685	0.000
PTR2	0.953	0.029	32.474	0.000
PTR3	0.885	0.044	20.301	0.000

PFR BY

PFR1	0.956	0.016	60.677	0.000
PFR2	0.935	0.028	32.919	0.000
PFR3	0.845	0.050	16.801	0.000

LPD BY

LPD1	0.887	0.028	32.034	0.000
LPD2	0.940	0.019	48.823	0.000
LPD3	0.953	0.016	59.662	0.000
LPD4	0.951	0.017	54.672	0.000

COHABB ON

ENV	0.006	0.092	0.068	0.946
PTR	0.368	0.170	2.164	0.030
PFR	-0.258	0.227	-1.138	0.255
LPD	0.277	0.156	1.781	0.075

LPD ON

ENV	0.743	0.064	11.644	0.000
-----	-------	-------	--------	-------

PTR ON

LPD	0.954	0.031	30.898	0.000
-----	-------	-------	--------	-------

PFR ON

LPD	0.952	0.021	44.373	0.000
-----	-------	-------	--------	-------

COHABB ON

SIZE	-0.176	0.063	-2.797	0.005
------	--------	-------	--------	-------

Intercepts

ENV1	11.858	1.435	8.262	0.000
ENV2	12.389	1.387	8.929	0.000
ENV3	10.493	1.264	8.305	0.000
PTR1	16.009	2.056	7.787	0.000
PTR2	13.822	1.067	12.957	0.000
PTR3	14.283	1.341	10.654	0.000
PFR1	16.411	1.774	9.252	0.000
PFR2	15.098	1.390	10.863	0.000
PFR3	16.434	1.759	9.342	0.000
LPD1	17.023	1.331	12.785	0.000
LPD2	14.682	1.210	12.134	0.000

LPD3	15.048	1.224	12.295	0.000
LPD4	14.892	1.232	12.088	0.000
COHAB1	17.848	0.721	24.762	0.000
COHAB2	19.755	3.945	5.008	0.000
COHAB3	20.805	2.679	7.765	0.000
COHAB4	55.223	15.432	3.578	0.000
COHAB5	30.083	7.167	4.198	0.000
COHAB6	63.263	19.777	3.199	0.001
Variances				
ENV	1.000	0.000	999.000	999.000

Residual Variances

ENV1	0.090	0.047	1.887	0.059
ENV2	0.134	0.040	3.373	0.001
ENV3	0.104	0.038	2.780	0.005
PTR1	0.289	0.080	3.598	0.000
PTR2	0.093	0.056	1.659	0.097
PTR3	0.216	0.077	2.796	0.005
PFR1	0.086	0.030	2.850	0.004
PFR2	0.126	0.053	2.365	0.018
PFR3	0.285	0.085	3.355	0.001
LPD1	0.214	0.049	4.351	0.000
LPD2	0.116	0.036	3.213	0.001
LPD3	0.093	0.030	3.046	0.002
LPD4	0.096	0.033	2.897	0.004
COHAB1	0.090	0.054	1.683	0.092
COHAB2	0.504	0.216	2.333	0.020
COHAB3	0.003	0.001	3.892	0.000
COHAB4	0.223	0.305	0.731	0.465
COHAB5	0.645	0.317	2.039	0.041
COHAB6	0.850	0.347	2.447	0.014
COHABB	0.801	0.038	20.897	0.000
PTR	0.090	0.059	1.522	0.128
PFR	0.094	0.041	2.295	0.022
LPD	0.448	0.095	4.728	0.000

R-SQUARE

Within Level

Observed

Two-Tailed

Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
CAREE	0.187	0.045	4.127	0.000
EDU	0.711	0.101	7.019	0.000
INCOME	0.372	0.065	5.761	0.000
COHAB1	0.483	0.031	15.530	0.000
COHAB2	0.503	0.033	15.144	0.000
COHAB3	0.556	0.032	17.487	0.000
COHAB4	0.659	0.027	24.063	0.000
COHAB5	0.589	0.030	19.825	0.000
COHAB6	0.617	0.022	28.296	0.000
DER1	0.540	0.033	16.550	0.000
DER2	0.686	0.031	22.444	0.000
DER3	0.636	0.033	19.340	0.000
DER4	0.582	0.033	17.610	0.000
OPT1	0.610	0.034	18.194	0.000
OPT2	0.692	0.027	25.637	0.000
OPT3	0.321	0.030	10.545	0.000
SOS1	0.516	0.028	18.595	0.000
SOS2	0.582	0.028	20.925	0.000
SOS3	0.623	0.025	25.124	0.000
SOS4	0.610	0.026	23.320	0.000
SOS5	0.530	0.026	20.133	0.000
Latent			Two-Tailed	
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
COHABW	0.826	0.023	35.718	0.000
DER	0.005	0.006	0.791	0.429
OPT	0.786	0.035	22.764	0.000
SOS	0.501	0.042	11.844	0.000

Between Level

Observed Variable	Estimate	Two-Tailed		
		S.E.	Est./S.E.	P-Value
ENV1	0.910	0.047	19.192	0.000
ENV2	0.866	0.040	21.764	0.000
ENV3	0.896	0.038	23.840	0.000
PTR1	0.711	0.080	8.842	0.000
PTR2	0.907	0.056	16.237	0.000
PTR3	0.784	0.077	10.151	0.000
PFR1	0.914	0.030	30.338	0.000
PFR2	0.874	0.053	16.460	0.000
PFR3	0.715	0.085	8.400	0.000
LPD1	0.786	0.049	16.017	0.000
LPD2	0.884	0.036	24.411	0.000
LPD3	0.907	0.030	29.831	0.000
LPD4	0.904	0.033	27.336	0.000
COHAB1	0.910	0.054	16.980	0.000
COHAB2	0.496	0.216	2.300	0.021
COHAB3	0.997	0.001	1363.968	0.000
COHAB4	0.777	0.305	2.544	0.011
COHAB5	0.355	0.317	1.121	0.262
COHAB6	0.150	0.347	0.433	0.665

Latent Variable	Estimate	Two-Tailed		
		S.E.	Est./S.E.	P-Value
COHABB	0.199	0.038	5.194	0.000
PTR	0.910	0.059	15.449	0.000
PFR	0.906	0.041	22.187	0.000
LPD	0.552	0.095	5.822	0.000